

KULTTUURIALA

Kuvallisen ilmaisun perustutkinto

Kuva-artsaani, erityisopetus

Kuvallisen ilmaisun koulutusohjelma

Opetussuunnitelma 120 ov

1.8.2006

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	4
2 AMMATILLISEN KOULUTUKSEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET ERITYISOPETUKSESSA	5
3 KULTTUURIALAN KUVAUS JA ARVOPERUSTA	6
3.1. KULTTUURIALAN KEHITYSTRENDIT JA PAINOPISTEET	7
4 KAIKILLE ALOILLE YHTEISET PAINOTUKSET JA YDINOSAAMINEN	11
4.1 YHTEISET PAINOTUKSET JA YHTEINEN YDINOSAAMINEN ERITYISOPETUKSESSA	18
4.2 VIESTINTÄ- JA KUVATAIDEALAN KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTUTKINNON JA KOULUTUSOHJELMAN TAVOITTEET	19
5 KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTUTKINNON MUODOSTUMINEN	21
5.1. OPINTOJEN JAKSOTUS JA JÄRJESTÄMINEN	22
6 NÄYTTÖJEN TTEUTUSSUUNNITELMA	29
7 PERUSTUTKINNON OPINTOKOKONAISUUDET JA OPINTOJAKSOT	30
7.1 KUVALLISEN ILMAISUN PERUSOSAAMINEN 15 OV	32
7.1.1. ARVIOINNIN KOHTEET JA KRITERIT SEKÄ VAADITTAVA KESKEINEN OSAAMINEN	33
7.1.2. Kuvallisen ilmaisun perusosaamisen 15ov, opintojaksot	34
7.1.2.1 Viesti ja kuva, 7 ov	34
7.1.2.2 Ihminen ja tila, 8 ov	36
7.2 ESTEETTINEN OSAAMINEN 10 OV	38
7.2.1. Arvioinnin kohteet ja kriteerit ja vaadittava keskeinen osaaminen	39
7.2.2. Esteettinen osaaminen 10 ov, opintojaksot	40
7.2.2.1 Minä ja taiteilijat ennen minua: taiteen historia, 5 ov	40
7.2.2.2 Kaunis arki, 3 ov	41
7.2.2.3 Mikä on taidetta?, 2ov	42
7.3 VISUAALINEN OSAAMINEN 15 OV	43
7.3.1. Arvioinnin kohteet ja kriteerit ja vaadittava keskeinen osaaminen	44
7.3.2 Visuaalinen osaaminen, opintojaksot 15 ov	45
7.3.2.1 Piirretty mielikuva, 7 ov	45
7.3.2.2 Kuvanrakennustyömaa, 8 ov	47
7.4. KUVAN JA MEDIATAITEEN PERUSOSAAMINEN 10 OV	49
7.4.1. Arvioinnin kohteet ja kriteerit ja vaadittava keskeinen osaaminen	50
7.4.2 Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen, opintojaksot 10 ov	51
7.4.2.1 Ihmisen kuva, 2 ov	51
7.4.2.2 Monistettu kuva, 3 ov	52
7.4.2.3 Liikkeelle lähtevä kuva, 3 ov	53
7.4.2.4 Galleria I, 2 ov	54
7.5 MAALAUUS 30 OV	55
7.5.1 Arvioinnin kohteet ja kriteerit ja vaadittava keskeinen osaaminen	56
7.5.2 Maalaus 30 ov, opintojaksot	58
7.5.2.1 Itsenäisen työskentelyn maalausstudio, 20 ov	58
7.5.2.2 Maalauksen materiaalioppi, 6 ov	59
7.5.2.3 Galleria II 4 ov, opinnäytetyö	60
7.6 MUUT VALINNAISET OPINNOT	62
7.6.1 Kädentaitojen työpaja	62
7.6.1.1 Kankaanmaalauksen työpaja, 2 ov	62
7.6.1.2 Keramiikan työpaja, 3 ov	63
7.6.2 Grafiikan työpaja	64
7.6.2.1 Kokeileva grafiikka, 2 ov	64
7.6.2.2 Metalligrafiikka, 1 ov	65
7.6.2.3 Puupiirros, 1 ov	66
7.6.2.4 Serigrafia, 1 ov	67
7.7 VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 10 OV	68
7.7.1 Kuvanveiston materiaalit ja tekniikat, 5 ov	68
7.7.2 Musiikki, 5 ov	69

8 TYÖSSÄOPPIMINEN	71
9 OPINNÄYTETYÖ	72
10 ARVIOINTI ERITYISOPETUKSESSA	73
10.1 MUKAUTETTU ARVIOINTI	74
11 OPINTO-OHJAUS	76
12 HENKILÖKOHTAINEN OPISKELUSUUNNITELMA	77
13 YHTEISET OPINNOT	79
13.1 ÄIDINKIELI	79
13.2 ENGLANTI (A KIELI).....	82
13.3 RUOTSI (B KIELI)	85
13.4 MATEMATIIKKA.....	86
13.5 FYSIIKKA JA KEMIA	88
13.6 YHTEISKUNTA-, YRITYS- JA TYÖELÄMÄTIETO	91
13.7 LIIKUNTA JA TERVEYSTIETO	94
13.8 TAIDE JA KULTTUURI.....	96
13.9 YHTEISET OPINNOT: VALINNAISET OPINNOT VESILIIKUNTA JA RATSASTUS.....	97

1 JOHDANTO

Koulutuskeskus Salpaus on yksi Päijät-Hämeen koulutus konsernin kolmesta liikelaitoksesta ja se aloitti toimintansa 1.1.2001. Päijät-Hämeen koulutus konserni toimii alueellisena koulutuksen järjestäjänä ja on osoittanut operatiivisen toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämisen Koulutuskeskus Salpaukselle sen johtosäännössä.

Päijät-Hämeen koulutus konsernille on myönnetty 1.8.2003 lukien erityinen koulutustehtävä kulttuurialan koulutuksen järjestämiseen yhteistyössä Kaarisilta ry :n kanssa (OPH:n kirje 34/430/2003).

Koulutus toteutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) 10 § 2 momentissa tarkoitettua koulutuksen hankkimista ostopalveluna.

Sopimus Päijät-Hämeen koulutus konsernin, Koulutuskeskus Salpauksen ja Kaarisilta ry:n välillä tutkintoon johtava ammatillinen koulutus järjestetään erityisopetuksena Kaarisilta ry:n toteuttamana Erstan taide- ja toiminta- keskuksessa. Opetuksesta vastaa Koulutuskeskus Salpaus.

Koulutus sopimus on voimassa 31.07.2009 saakka ja sen jälkeen toistaiseksi voimassa olevana.

Erityisenä koulutustehtävänä on järjestää kuvallisen ilmaisun perustutkintoon ja musiikkialan perustutkintoon johtavaa koulutusta sekä vammaisten valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta.

Kuvallisen ilmaisun perustutkintoon valmistavan koulutuksen opetussuunnitelma on ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteiden mukainen (Kuvallisen ilmaisun perustutkinto 2001, määräys 5/011/2001, Opetushallitus). Opetussuunnitelman ammatillisiin opintoihin sisältyy vähintään 20 opintoviikkoa työssäoppimista.

Kuvallisen ilmaisun perustutkinnon, kuvallisen ilmaisun koulutusohjelman tutkintonimike on Kuva-artesaani (ammatillisista perustutkinnoista annetun opetusministeriön asetuksen, 1.3.2001/216, uudistettu tutkintoliite, 16.6.2005/513).

2 AMMATILLISEN KOULUTUKSEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET ERITYISOPETUKSESSA

Ammatillinen peruskoulutus ja sen tarkoitus

Yksilöllisyyden kunnioittaminen on ehdoton edellytys opetukselle. Koulutuksella pyritään nostamaan esiin oppilaan piileviä kykyjä ja lahjoja. Taide ja kulttuuri kuuluu kaikille. Kaarisillan opetuksen periaatteena on että erityisesti tukea tarvitsevatkin henkilöt voivat työllistyä taiteilijoina, joko tuetusti tai itsenäisesti.

Opetus rakennetaan oppilaan mahdollisuuksiin luottaen, ei rajoitteisiin, kuten vammaan tai sairauteen ja sen mukanaan tuomiin vaikeuksiin tuijottaen. Opintojaksojen tavoitteet on asetettu korkeiksi, eikä sisältöjä kavennettu tai yksinkertaistettu. Opetuksen järjestämistä koskevilla ratkaisuilla pyritään siihen, että mahdollisimman moni saavuttaisi asetetut tavoitteet ja tutustuisi sisältöihin mahdollisimman laajasti.

Opintojen arvioinnissa painotetaan oman ilmaisun ja kuvakielen vahvuutta.

Kaarisillassa halutaan tukea oppiaineiden välistä integraatiota. Toisiaan tukevat ammattiopinnot on jo opetussuunnitelmassa koottu laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Pakollisten ja valinnaisten yhteisten opintojen opiskelu toteutetaan käytännössä integroidusti, niin paljon kuin se on mahdollista. Esimerkiksi kielten opinnot pyritään yhdistämään suuntautumisvaihtoehdon opintoihin. Näitä yhdistelymahdollisuuksia on tarkemmin kuvattu opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksien kuvauksissa. Lisäksi opettajia tuetaan ja kannustetaan yhteistyöhön.

Tunnelman yleinen kunnioitus ja harmoninen ilmapiiri luovat hyvän oppimisympäristön ja edistävät molemminpuolista kunnioitusta. Kaikessa opetuksessa tulee antaa tilaa opiskelijan omalle luovuudelle. Olosuhteet on pyritty rakentamaan sellaisiksi, joissa opiskelija pystyy luottavaisin mielin ilmaisemaan syvimpiä tuntojaan. Opetusympäristö tukee opetusta. Ammattiopetus tapahtuu kokonaisuudessaan Kaarisillan toteuttamana yhdistyksen omistamissa toimitiloissa, jotka ovat ajanmukaiset ja erityisryhmille suunnitellut ja kunnostetut. Arkkitehtuuri, sisustuksessa valitut materiaalit, värit ja muodot on suunniteltu opiskelijan keskittymistä helpottaviksi. Ympäröivä luonto on osa oppimisympäristöä.

Opetus on opettajan ja opiskelijan välistä dialogia. On tärkeää ettei opettaja asetu opiskelijan yläpuolelle, vaan kunnioittaa ja kohtelee häntä tasavertaisesti. Opettajan tulisi kohdata oppilaansa sielun tasolla. Kaiken lähtökohtana on opiskelijaan tutustuminen. Jokaisen persoonallisuudelle annetaan tilaa niin opetustilanteissa kuin ilmaisussakin.

3 KULTTUURIALAN KUVAUS JA ARVOPERUSTA

Nykyinen kulttuurialan koulutus sisältää ammatillisia valmiuksia laidasta laitaan. Toisen asteen kulttuurialojen koulutukselle on ennen ollut leimallista perinteisten työtapojen ylläpito ja ammattitaidon siirto edelleen. Viimeisten vuosikymmenten aikana koko kulttuurialan koulutus on kuitenkin kasvanut voimakkaasti ja samalla kulttuurin ja kulttuurituotannon kenttä on muuttunut. Perinteisen käsityön, taiteiden ja viestinnän rinnalle on tullut uusia perustutkintoja ja koulutusohjelmia. Työn ja ammatin harjoittaminen ovat käyneet läpi murroksen, joka on poistanut alalta paljon perinteistä mutta myös tuonut tilalle uusia toiminta-alueita ja -tapoja

Kulttuurialan aineitten opettamisessa olennaisin asia on lähestymistapa ammattiin. Tämä asia yhdistää toisistaan erillään olevat ammatit, kuten esimerkiksi sirkustaitelijan ja kultasepän. Jokainen ammatinharjoittaja toteuttaa omaa ammatillista taitoaan mutta samalla myös omaa kansallista kulttuuri-taustaansa. Kulttuuri ei kuitenkaan ole staattista vaan dynaaminen uudistumisen prosessi.

Koulutusohjelmasta tai –tasosta riippumatta kaikille kulttuurialoja opiskeleville on sisällytetty opintoihin laajasti kulttuurin niin materiaalista, teknistä kuin teoreettista tuntemusta. Päämääränä on saada opiskelija sisäistämään sekä perinteitä vaaliva ammattiosaaminen että kulloisenkin ajan luomat uudet vaatimukset. Materiaalisen ja henkisen kulttuurin tuntemuksen kautta muovautuu myös ammatillinen tietämys ja näkemys kuin myös vahva ammatti-identiteetti. Kulttuurialoilla opiskelevan on ymmärrettävä ammattinsa osaksi laajempaa länsimaista henkisen ja aineellisen kulttuurin kehitystä.

Kulttuurialan koulutuksessa onkin pitkälti kyse kokonaisvaltaisesta oman ammattialan lähestymistävasta, ei vain yksiselitteisestä, yksittäisestä ammattitaidon osaamisalueesta. Perustutkintoihin valmistavan kulttuurikoulutuksen keskeisiä alueita on edelleen perinteisten taitojen ylläpito mutta myös sopeutuminen uusiin muutoksiin tai peräti uuden tuottaminen. Kulttuurialankoulutuksessa pyritäänkin antamaan valmiudet tuottaa ammatillisesti luovia ratkaisuja. Pienelle osalle kulttuurialan koulutettavista ainoakertaisen sisällön tuottaminen on ammattiosaamisen ydin, suurimmalle osalle ammatillinen luovuus tarkoittaa parhaimmillaan mahdollisuutta tarjota asiakkaalle yksilöllisiä, jopa yksittäisiä, muuttuvat tilanteet huomioonottavia räätälöityjä ratkaisuja. Käytännössä opiskelijan on pystyttävä valmistamaan ammattialansa tuotteita kokonaisprosessina alusta loppuun. Opiskelijan on ymmärrettävä niin työntekijänä kuin mahdollisena suunnittelijana ammattiin sisältyvä eettisyys, esteettisyys, perinteet sekä työtapojen ja työnjäljen laadukkuus.

3.1. Kulttuurialan kehitystrendit ja painopisteet

Koulutus ja työllisyys

Opetushallitus on ennakoanut ammatillisen koulutuksen tarpeen vuosiksi 2006-2010. Koulutusaloit-
tain tarkasteltuna lisästarvetta on tekniikan ja liikenteen sekä sosiaali- ja terveysalan koulutusaloilla,
joiden määrä ja suhteellinen osuus kasvaisivat selvästi nykyisestä. Sen sijaan luonnonvara-alan,
kaupan ja hallinnon alan, matkailu-, ravitsemis- ja talousalan, kulttuurialan sekä humanistisen ja ope-
tusalan koulutustarpeet pienenisivät ennusteen mukaan sekä määrällisesti että suhteellisesti.

Kulttuuriala on ollut pitkään yksi suosituimmista koulutusaloista. Lisääntynyt koulutus on kuitenkin
saanut monet tahot huolestumaan alan työllisyydestä. Kulttuurialan koulutuksesta valmistuneiden
työttömyys onkin keskimääräistä korkeampaa. Viimeksi 2006 joulukuussa uutisoitiin erityisesti taiteen
ja viestinnän alan ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden työllistyvän huonosti. Lähihoitajille ja
metalliosajille riittäisi taas töitä enemmänkin. Länsi-Suomen lääninhallituksen tekemä selvitys pe-
rustui tilastokeskuksen tietoihin, jonka mukaan neljässä vuodessa valmistuneista kulttuurialan opis-
kelijoista 20 prosenttia oli työttömänä vuoden 2004 lopussa. Sosiaali- ja terveysalalla sama luku oli
vain 10 prosenttia.

Edellisen kaltaisissa vertailutilanteissa harvoin tuodaan kuitenkaan esille kulttuurialan ammattikentän
laajuutta ja moniammatillisuutta. Työllisyys eri aloilla saattaa vaihdella voimakkaasti.

Kulttuurialan koulutus kasvoi 1990-luvulla määrällisesti erityisen paljon ammatillisessa peruskoulu-
tuksessa. Opetusministeriö muutti vuonna 2003 alan peruskoulutuksen laajentamisen luvanvaraisek-
si. Tavoitekeskusteluissa on sovittu, ettei ammattikorkeakoulujenkaan kulttuurialan koulutusta laa-
jenneta nykyisestä. Aloittajatarve ammatillisessa peruskoulutuksessa vähenee laskelmien mukaan
hieman alle puoleen nykyisestä ja ammattikorkeakoulutuksessa noin kolmanneksen. Tämä johtuu
työelämässä olevien tutkinnon suorittaneiden keskimääräistä nuoremmasta iästä ja poistuman vä-
häisyydestä sekä alan koulutuksen tehostamistavoitteista. Yliopistojen nykyinen aloittajamäärä vas-
taa kokonaisuutena laskelmien tuloksia.

Koulutusaste	Aloittaneet 2000-2002, keskiarvo	Peruskehitys Aloittajatarve 2006-2010	Tavoitekehitys Aloittajatarve 2006-2010
Peruskoulutus	3 490	1 490	1 490
Ammattikorkeakoulu	2 000	1 230	1 290
Yliopisto	520	490	510
Yhteensä	6 010	3 210	3 290

Taulukko 1. Kulttuurialan koulutuksen aloittaneiden nuorten määrä ja laskennallinen aloittajatarve

Käsi- ja taideteollisuusalan ammatillisen peruskoulutuksen laskennallinen aloittajatarve putoaisi ennusteiden mukaan alle puoleen nykyisestä. Koulutustarpeiden määrällinen lasku perustuu poistuman vähäisyyteen, työttömän työvoiman tarjontaan ja tavoitteellisiin tehokkuustekijöihin. Ammattikorkeakoulutuksessa on myös tehostamistarpeita, mutta ennakoidut aloittajamäärät vastaavat kuitenkin nykytilannetta. Alan ammatillisen perustutkinnon ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet sijoittuvat osittain samoihin ammatteihin ja työtehtäviin kuin tekniikan ja liikenteen sekä kaupan ja hallinnon alojen koulutuksesta valmistuneet, joten näiden koulutusalojen aloittajatarpeita tulee tarkastella myös kokonaisuutena.

Viestintä- ja kuvataidealan koulutus on viime vuosina kasvanut määrällisesti voimakkaimmin kulttuurialan koulutuksista. Suurinta kasvu on ollut ammatillisessa peruskoulutuksessa, jossa koulutusrakenteeseen on lisätty kuvallisen ilmaisun perustutkinto. Viestintäalan koulutustarvetta vähentävät poistuman pienuus ja keskimääräistä suurempi työttömyys. Ammattikorkeakoulutuksessa nykyistä selvästi pienempi aloittajatarve pohjautuu ennen muuta koulutuksen tavoitteellisiin tehokkuuslukuihin. Opetusministeriön ESR-hankkeen ”Viestintäalan ammatikuvat ja koulutustarpeet” arviointitulosten jälkeen saadaan lisätietoa siitä, voitaisiinko eri koulutusasteiden koulutusta vähentää ja suunnata nykyistä enemmän alueellisten työvoimatarpeiden mukaan.

Musiikkialan ammatillisen peruskoulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen laskennallinen aloittajatarve olisi vajaa kolmasosa nykyisestä määrästä. Vähennystarvetta on erityisesti peruskoulutuksessa. Alan erityispiirteenä on portaittain eteneminen musiikin perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen, keskeyttäminen ja musiikkiopintojen jatkaminen ylemmillä koulutusasteilla. Tällöin kaikille koulutusaloille asetetut yhtenäiset tehokkuustavoitteet leikkaavat erityisen jyrkästi musiikkialan koulutuksen aloittajamääriä. Myös työvoiman poistuma on ennakointikaudella poikkeuksellisen pientä. Musiikkialan uudistetun koulutusrakenteen vaikutuksia suhteessa työelämän tarpeisiin ei ole vielä ollut mahdollista seurata, joten on perusteltua arvioida eri koulutusasteiden opetusta ja oppimistuloksia ennen kuin koulutusmääriä vähennetään.

Sirkusalan ammatillinen koulutus on kehityksen alla. Perustutkinnon voi nykyisin suorittaa koulutuskeskus Salpauksessa ja ylemmän tutkinnon Turun ammattikorkeakoulussa. Sirkusalan asiantuntijoista koottu konsortio miettii parhaillaan alan koulutusta, tasoa että tulevaisuudennäkymiä.

Yhteiskunnalliset trendit

2000-luvulla kulttuuri ja luovuus ovat olleet yhteiskunnallisen keskustelun keskiössä. Samanaikaisesti kulttuurikoulutuksen määrällisen keskustelun kanssa on yleisellä yhteiskunnallisella tasolla on puhuttu kulttuuriteollisuudesta, luovuudesta, luovasta taloudesta ja kulttuuriosaamisesta. Käsitteitä on pyritty purkamaan ja konkretisoimaan.

Luova talous -käsitteen kiivain puolestapuhuja on ollut tulevaisuuden tutkimuksen professori Markku Wilenius. Kulttuuriosaamisen alueita ovat Wileniuksen mukaan kyky kehittää kulttuurista pääomaa lisääviä tuotteita, kyky lukea vieraita kulttuureja ja erilaisia tapoja eli kulttuurinen lukutaito sekä uudenlaisen organisaatiokulttuurin synnyttäminen. ”Meillä puhutaan paljon vain kulttuuripalveluista, joita käydään nauttimassa. Kulttuurilla voisi olla nautintoa vahvempi rooli: se voitaisiin liittää kaikkeen uuden aikaansaattamiseen. Kulttuuria voisi olla innovatiivisuuden

keskeisessä virrassa oleminen”, Wilenius on tähdentänyt. Kaikki tämä keskustelu on heijastunut ja tulee heijastumaan myös koulutustasolle, päämääriin ja uudelleen arviointeihin.

Vuonna 2003-04 opetusministeriön kulttuurialan strategiassa luova talous nostettiin yhdeksi Suomen tulevaisuuden menestystekijäksi. Luovan talouden merkityksen on arvioitu yhä kasvavan ja erityisesti kulttuuriviennillä pyritään vahvistamaan Suomi-brändiä maailmalla, lisäämään vientituloja ja kulttuurialan työllistymismahdollisuuksia. Lisäksi kulttuuripalveluiden ja taiteen kansantaloudellista merkitystä on ryhdytty analysoimaan tilastollisin menetelmin.

Asia on konkretisoitunut lisäksi pääministeri Matti Vanhasen hallituksen toimeksiannossa koko maata kattavasta luovuusstrategiasta. Varsinainen strategiatyö käynnistyi valmisteluvaiheen jälkeen vuoden 2005 alusta ja työ luovutettiin vuoden 2006 lokakuussa. Strategiatyö koostuu kolmesta osiosta: luova ihminen, luovat ympäristöt ja luova talous. Nämä kolme osatyöryhmää tuottavat näkemyksensä luovuuden edistämisen tarpeista ja mahdollisuuksista.

Luovuusstrategiatyön kokonaisuuden suurena yhteiskunnallisena tavoitteena oli kiinnittää yhteiskunnan eri toimijoiden huomio luovuuden kasvavaan merkitykseen yksilöiden, yhteisöjen ja koko yhteiskunnan hyvinvoinnissa ja menestyksessä.

Tavoitteena oli löytää keinot lisätä eri toimijoiden edellytyksiä luovuuteen liittyvien yksilöllisten ja yhteisöllisten voimavarojen käytölle sekä etsiä tasapainoa luovuuteen liittyvien yhteiskunnan kehittämismahdollisuuksien ja kasvavien kilpailu- ja tehokkuusvaatimusten välillä nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tässä suhteessakin luovuusstrategiatyö liittyi olennaisesti keskeisiin käynnissä oleviin suomalaisen yhteiskunnan rakenteiden uudistusprosesseihin. Luovuusstrategiatyön puheenjohtaja Tuula Arkion sanoin: ”Vaikka taloudellinen kasvu on tärkeä tavoite, on samalla pidettävä mielessä, että kaikki ei ole mitattavissa rahassa. Yhteiskunnan uudistuminen, kansallinen identiteetti tai ihmisten hyvä elämä koko elinkaaren ajan ovat paljon monimutkaisempia prosesseja. Luovuudella on näissä kaikissa tärkeä merkityksensä. Suomi ei ole suinkaan yksin etsiessään luovuudesta ja osaamisesta nousevaa kilpailukykyä. Samanlaista pohdintaa harjoitetaan lähes kaikissa OECD-maissa. EU:n Lissabonin strategian ydin on kehittää Euroopasta maailman johtava tietoon ja osaamiseen perustuva talousalue. Periaatteellinen tilanteen määrittely on kaikkialla hyvin samantapainen. Varsinkin EU:ta ja sen jäsenvaltioita on usein kritisoitu, ei hyvien strategioiden, vaan toiminnan puutteesta. Työryhmä korostaa sitä, että valmistuttuaan luovuusstrategia tulee muuttaa käytännön toiminnaksi mahdollisimman pian. Luovan talouden haasteeseen ja mahdollisuuteen vastaaminen ei onnistu nykyisiä rakenteita ja toimintatapoja muuttamatta.

Huomispäivän Suomessa tarvitaan ilmapiiri, joka kannustaa riskinottoon ja luovuuteen. Tähän tarvitaan uutta avointa ja suvaitsevaa asennetta ja uudenlaista verkostoitumista ja yhteistyön muotoja. Julkisen sektorin ja yritysten luovuuden kehittämisen avaimet eivät myöskään poikkea toisistaan.”

Alueelliset painopisteet

Valtakunnallisesti kulttuurialalla on opetuspaikkojen vähentämispaineita. Erityisesti ne kohdistuvat toisen asteen opetukseen. Lahden ja Päijät-Hämeen alueen asema tietyillä kulttuuriammattien aloilla on kuitenkin vahva niin historiallisessa, määrällisessä kuin laadullisessakin suhteessa. Koulutusohjelmakohtaisia tarkennuksia joudutaan tekemään, mutta yleisesti ottaen kulttuurialankoulutuksella on merkittävä asemansa alueen kehityksessä. Lisäksi Koulutuskeskus Salpauksen kulttuurialan ammateissa on jo nyt aloja, joihin ei ole perustutkintokoulutusta muualla Suomessa.

Päijät-Hämeen maakuntastrategiassa ja Lahden kaupungin omissa visioissa kulttuurialoista erityisesti muotoilu on yksi painotusalueita. Tiedonannossa vuodelta 2005 ilmoitetaan Lahden kaupungin ja Muotoportin aloittamasta Suomen mittakaavassa merkittävästä muotoilustrategisesta hankkeesta, joka ensimmäistä kertaa kytkee järjestelmällisesti yhteen kaupunkikuvan ja kaupungin palveluiden muotoilulliset kehitystarpeet sekä kansalliset muotoiluresurssit. Lahden kaupungille luotavan muotoilustrategian ilmoitetaan olevan osa pidemmän tähtäimen prosessia.

Tämän strategian myötä myös Päijät-Hämeen toisen asteen kulttuurikoulutukseen panostaminen on perusteltua, sillä Lahdessa on Suomen yksi kulttuurialan tärkeimmistä ja tasokkaimmista korkeasteen oppilaitoksista, Lahden ammattikorkeakoulun muotoilun laitos Muotoiluinstituutti. Tulevaisuudessa ammatillinen yhteistyö ja jatko-opintomahdollisuudet todennäköisesti vielä paranevat, sillä Muotoiluinstituutti solmi vuonna 2006 Taideteollisen korkeakoulun kanssa yliopistotasoisien yhteistyön mahdollistavan sopimuksen.

4 KAIKILLE ALOILLE YHTEISET PAINOTUKSET JA YDINOSAAMINEN

Yhteiset painotukset ja niiden toteuttamissuunnitelmat kulttuurialalla

Opetussuunnitelman perusteissa on kaikille aloille määritelty ammattisivistystä ja kansalaisvalmiuksia lisääviä painotuksia, joita ovat kansainvälisyys, kestävä kehitys, teknologia ja tietotekniikka, yrittäjäyys, laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta, kuluttajaosaaminen ja työsuojelu sekä terveys.

Niissä opintokokonaisuuksissa, joissa on yhteisten painotusten tavoitteita, määritellään tutkintokohtaiseen opetussuunnitelmaan niiden arviointikriteerit. Tällä hetkellä näistä painottuvat selkeimmin valtakunnallisesti kestävä kehitys, kansainvälisyys sekä yrittäjäyys.

Kansainvälisyys

Oppilaitokselle valmistuu vuoden 2007 aikana yhtenäinen kansainvälistymisstrategia. Alakohtaisissa kansainvälisyysuunnitelmissa tarkennetaan tavoitteet ja toimenpiteet vuosittain. Kansainvälistymisen tavoitteena on, että kaikilla perustutkinnon suorittaneilla on kansainvälistyvän työelämän sekä monikulttuurisen yhteiskunnan edellyttämät tiedot ja taidot.

- Opiskelijalle kehittyy valmiuksia toimia monikulttuurisessa ja kansainvälisessä työympäristössä
- Opiskelija osallistuu kansainvälisiin vaihtoprojekteihin, yhteisiin eurooppalaisiin opintojaksoihin ja työssäoppimiseen ulkomailla
- Opiskelijalla tarjotaan monipuolisesti kulttuuri- ja kielenopetusta

Osa työssäoppimisesta ja opinnoista voidaan suorittaa ulkomailla oppilaitoksen hyväksymissä paikoissa. Opiskelija voi myös itse hankkia työssäoppimispaikan, jolloin oppilaitos varmistaa paikan sopivuuden ja sopii työssäoppimisen käytännön toimenpiteistä.

Kestävä kehitys

Ympäristökasvatus on osa koulutuksen kasvatustavoitteista. Ympäristökasvatuksen kolme ulottuvuutta ovat tieto ympäristöstä, toimiminen ympäristössä ja toimiminen ympäristön puolesta. Laajassa merkityksessä kestävällä kehityksellä tarkoitetaan ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä.

Ekologinen kestävyys on ympäristöhaittojen ehkäisyä, kulutuksen vähentämistä ja ympäristömyönteisten toimintatapojen omaksumista. *Sosiaalisesti kestävällä kehityksellä* tarkoitetaan hyvinvoinnin tasapuolista jakautumista sekä syrjäytymisen ehkäisemistä. *Kulttuurisella kestävyydellä* tarkoitetaan suvaitsevuuutta, eettistä vastuuta ja kulttuurien säilyttämistä. *Taloudellisuus* merkitsee hyväksyttävän tasapainon saavuttamista ekologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen kestävyyksien välillä.

Ekologinen kestävyys

- jätteiden vähentäminen, lajittelu ja hävittäminen
- veden ja energian säästäminen
- luonnonsuojelu
- ympäristöongelmat

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- yhteisöllisyys
- ympäristön turvallisuus, terveellisyys ja viihtyisyys
- tasa-arvo ja kulttuuriset kysymykset
- syrjäytymisen ehkäisy

Taloudellinen kestävyys

- ekotehokkuus
- materiaalien valinnat
- energiavaihtoehdot
- tuotteen elinkaari
- kustannustietoisuus

Ympäristökasvatus integroidaan kaikkeen opetukseen ja moppilaitoksen toimintaan. Tavoitteena on luoda myönteisiä asenteita ja sitoutumista toimia kestävän kehityksen puolesta opiskelussa, työssä ja kansalaisena. Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa selvitetään, kuinka ympäristöasiat otetaan huomioon kyseisiä ammatteja harjoitettaessa.

Teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen

Uutta teknologiaa hyödyntämällä monipuolistetaan opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä. Tieto- ja viestintäteknikasta muodostetaan luonteva työväline, toimintatapa ja toimintaympäristö.

Tavoitteena on, että opiskelija saa opintojensa aikana tietoyhteiskunnassa tarvittavien perusvalmiuksien lisäksi edellytykset oman alansa teknologian monipuoliseen hyödyntämiseen. Opintojen vaihtoehtoiset suorittamismahdollisuudet kirjataan toteuttamissuunnitelmiin, esimerkiksi verkkokurssien käyttömahdollisuus. Tietoverkkoa käytetään työssäoppimisen ohjaamiseen

- opiskelija osaa hyödyntää tietoyhteiskunnassa tarvittavia perusvalmiuksia ja osaa ottaa toiminnassaan huomioon teknologian vaikutuksia omaan alaansa ja sen tulevaisuuteen

Yrittäjyys

Yrittäjyyskasvatus on yksi koulutuksen kasvatustavoitteista, joka integroidaan kaikkeen opetukseen. Opiskelijoilla on mahdollisuus valita eritasoisia yrittäjyysopintoja. Yrittäjyyskasvatus tuli opetussuunnitelmien perusteisiin jo vuonna 1994.

Maailma on muuttumassa.

- tarvitaan yrittäjämäisesti käyttäytyviä ihmisiä
- yrittäjyys on entistä suuremmalla todennäköisyydellä tulevaisuudessa varteenotettava ammatinvalinnainen vaihtoehto
- siksi yrittäjyyskasvatuksen on tarjottava opiskelijoille vaihtoehtoinen näkökulma oman elannon ansaitsemiseen
- opetuksessa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä yrittäjyyteen
- yrittäjyyteen tutustutaan omaan alaansa liittyvillä yritysvierailuilla tai yrittäjien vierailuilla oppilaitoksessa sekä työssäoppimisjaksojen aikana
- oppilaitoksen tehtävänä on kasvattaa oppilaitaan kohti heidän omaa tulevaisuuttaan.

Yrittäjyysopinnoissa keskitytään pienyrittäjyyteen sekä alihankintaa harjoittavaan yritystoimintaan. Suomessa toimivia yrityksiä on noin 235 000 kappaletta ja yrittäjiä

noin 300 000. Käsityöyrityksiksi luokiteltuja on noin 10 000, jotka työllistävät lähes 14 000 kokopäivätyöntekijää. Kaikkiaan työntekijäasemassa olevia on 2,3 miljoonaa, joista julkisella sektorilla noin miljoona työntekijää. Yhteiskunnan saama rahavirta lähtee yritysten, yrittäjien ja heidän palveluksessaan olevien työntekijöiden verotuloista. Suurten ikäluokkien poistuksessa lähivuosina eläkkeelle uusia yrityksiä tarvitaan lisää nykyisen palvelutason ylläpitoon.

Yrittäjyyskasvatus ei tarkoita vain sitä, että se tähtää tiedon hankkimiseen siitä, kuinka omaa mahdollista yritystä hoidetaan. Tästä käytetään nimitystä *ulkoinen yrittäjyys*. Tarvitaan myös kasvatus yksilön yrittäjämäiseen toimintatapaan yleensä elämässä esimerkiksi kotona tai vapaa-aikana. Tästä käytetään nimitystä *omaehtoinen yrittäjyys*. Lisäksi oppilaitoksen tehtävä on kasvattaa oppilaitaan *sisäiseen yrittäjyyteen*. Tällä tarkoitetaan yrittäjämäistä toimintaa vieraan palveluksessa.

- opiskelija ymmärtää elinkeinoelämän rakennetta ja sen tarjoamia mahdollisuuksia työllistymiseen
- opiskelijasta kehittyy oma-aloitteinen ja omaa työtään arvostava työntekijä, ammattiharjoittaja tai yrittäjä

Laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta

Oppilaitoksessa jokainen on toiselle asiakas, joten asiakaslähtöisyys on osa koulutuksen laatua. Kaikilla aloilla on tavoitteena hyvä ja asiallinen käyttäytyminen muita kohtaan. Ammattiopinnoissa on tavoitteena perehtyä omalla ammattialalla käytössä oleviin laadunhallintajärjestelmiin sekä oppii asiakkaana antamaan ja työntekijänä vastaanottamaan palautetta oman työn ja toimipaikan laadun kehittämiseksi. Opiskelijan tulee tuntea käsitteiden ”toiminnan laatu” ja ”tuotteen tai palvelun laatu” välinen ero ja toisaalta niiden yhteys toisiinsa. Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa ja toteuttamissuunnitelmissa määritellään keskeiset ammattialalla käytettävät laadunhallintajärjestelmät ja asiakaslähtöiset toimintatavat.

- Opiskelija ymmärtää laadun merkityksen ja osaa soveltaa laadunhallinnan menetelmiä omassa työssään
- Opiskelija osaa ottaa huomioon asiakkaan odotukset ja yksilölliset tarpeet palvelutilanteessa

Kuluttajaosaaminen

Oppilaitoksen kuluttajaosaamisen tavoitteena on tuntea lainsäädännön velvoitteet ja osata toimia opiskelijana sekä ammatissa että kansalaisena kuluttajan vastuun, velvollisuuksien ja oikeuksien mukaisesti. Opiskelija on oppilaitoksen ja samalla yhteiskunnan palvelujen käyttäjänä kuluttaja. Opiskelujen perehdyttämisvaiheessa opiskelijoille tiedotetaan koulutuksen kustannuksista esimerkiksi opetus-, asumis- ja ruokailukustannuksista. Päätöksentekoon vaikuttaminen on yksi kuluttajaosaamisen alue. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan niistä tavoista, joilla sekä yhteiskunnassa että oppilaitoksessa vaikutetaan päätöksentekoon. Kuluttajaosaaminen integroidaan oppilaitoksen eri toiminta-alueisiin.

- opiskelija osaa soveltaa kuluttajalainsäädäntöä
- opiskelija osaa toimia kuluttajana ja kansalaisena kansantaloutta edistävästi

Työsuojelu ja terveydestä huolehtiminen

Työsuojelu edistää ja ylläpitää työntekijän ja työyhteisön työkykyä ja hyvinvointia sekä työympäristön turvallisuutta ja terveellisyttä. Eri ammattialoilla on niille ominaiset työolot ja –ympäristö, josta syystä työsuojelun painopisteet vaihtelevat. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee työsuojelun ja työterveyshuollon merkityksen työpaikalla, tunnistaa omalle alalle tyypilliset työympäristössä olevat tapaturma- ja sairastumisvaarat sekä työkyvyn kuormitustekijät. Opiskelija tietää keinoja riskien ennakoinniseksi ja poistamiseksi. Lisäksi opiskelussa huolehditaan siitä, että ammattiin liittyvät turvaohjeet tunnetaan, osataan turvalliset työtavat ja huolehditaan järjestyksestä ja siisteydestä työpaikalla.

Henkinen hyvinvointi, työilmapiiri, työssä jaksaminen ja kiusaaminen ovat asioita, jotka vaikuttavat työ hyvinvointiin. Näiden asioiden käsittely integroidaan opetukseen. Oppilaitoksen kaikessa toiminnassa on tavoitteena ylläpitää hyvää opiskelu- ja työilmapiiriä. Ammattiopinnoissa opiskelija perehdytetään työoloihin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja turvallisiin työtapoihin ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista. Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa määritellään tarkemmin työsuojelun, - turvallisuuden ja –terveyden sisällöt.

Opiskelija

- osaa pitää huolta omasta terveydestään ja ylläpitää työkykyään
- osaa tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveystaitat sekä suojautua niiltä ja torjua niitä
- on motivoitunut noudattamaan työsuojausmääräyksiä
- osaa huolehtia työympäristönsä ergonomiasta
- ymmärtää henkisen työsuojausperiaatteita sekä ilmapiirin ja ihmissuhteiden merkityksen työyhteisössä

Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen

Kaikilla aloilla koulutuksen tavoitteena on, että opiskelijoille kehittyvät sellaiset oppimaan oppimisen taidot, että hän kykenee jatkuvasti kehittämään itseään sekä ihmisenä että ammatissaan. Opetussuunnitelman perusteissa kaikille aloille yhteisiksi ydinosaamisen taidoiksi on määritelty seuraavat:

- oppimistaidot
- ongelmanratkaisutaidot
- vuorovaikutus- ja viestintätaidot
- yhteistyötaidot
- eettiset ja esteettiset taidot.

Tutkintokohtaisessa opetussuunnitelmassa määritellään opintokokonaisuuksittain ne ydinosaamiset, joita eri opintokokonaisuuksissa arvioidaan. Ydinosaamiselle määritellään arviointikriteerit tasokuvauksin.

Oppimistaitojen kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja halun itsensä kehittämiseen. Opiskelijan on saatava valmiudet arvioida omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä suunnitella opiskeluaan. Hänen on saatava valmiudet hankkia, jäsentää ja arvioida tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa tilanteissa.

- oman toiminnan hallinta
- oman osaamisen ja omien vahvuuksien tunteminen (itsearviointitaito)
- muutosvalmius ja kyky tehdä valintoja
- kyky organisoida ja hallita oman ajan käyttöä
- oppimaan oppiminen, tiedon hankinta, jäsentäminen ja arviointi

Ongelmanratkaisutaitojen kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle valmiuksia toimia työssään ja ongelmallisissa tilanteissa joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti.

- luovan ajattelun, innovatiivisuuden ja toiminnan taito
- analysointitaito, looginen päättelykyky ja kriittinen ajattelu
- aloitteellisuus, päätöksentekotaito ja muutoksen käynnistäminen
- kyky hahmottaa asia- ja toimintokokonaisuuksia ja soveltaa tietoa

Vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle valmiuksia selviytyä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa työelämässä. Opiskelijan on saatava valmiudet selvittää neuvottelutilanteista ja käyttää suullista ja kirjallista viestintää sekä tietotekniikkaa erilaisissa vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa.

- esiintymis-, keskustelu-, neuvottelu – ja kuuntelutaidot
- viestintätekniset taidot
- tiedon kerääminen ja jakaminen
- kielitaito

Yhteistyötaitojen kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle valmiudet toimia erilaisten ihmisten kanssa ja tiimin jäsenenä sekä olla joustava ihmissuhteissa ja ottaa huomioon toiset ihmiset. Hänen tulee osata tunnistaa omia ja toisten tunnetiloja ja ottaa niitä rakentavasti huomioon toiminnassaan.

- sopeutumiskyky ja joustavuus ihmissuhteissa
- oman toiminnan korjaaminen
- toisen ihmisen huomioiminen
- tiimityötaidot

Eettisten ja esteettisten taitojen kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle sellaiset valmiudet, että hän osaa käsitellä ja ratkaista eettisiä ongelmia sekä tiedostaa omat arvonsa ja kulttuuriin pohjautuvia kauneusarvoja ja ottaa ne huomioon toiminnassaan. Hän osaa toimia vastuullisesti, oikeudenmukaisesti ja tehtyjen sopimusten mukaisesti. Hän osaa noudattaa työssään ammattietiikkaa, kuten asiakkaita koskevaa vaitiolovelvollisuutta, tietosuoja ja kuluttajansuojasäädöksiä.

- käyttäytyminen ja huolellisuus
- vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus
- tehtyjen sopimusten mukainen toiminta
- pukeutuminen ja henkilökohtainen hygienia
- työympäristön siisteyden ja viihtyisyyden ylläpitäminen
- ympäristön viihtyisyyden arvostaminen

4.1 Yhteiset painotukset ja yhteinen ydinosaaminen erityisopetuksessa

Kaarisillalla on laaja kokemus kansainvälisessä yhteistyössä toimimisesta. Olemassa olevia yhteyksiä on mm. Japaniin, Italiaan, Itävaltaan, Ranskaan ja Pohjoismaihin. Näitä yhteyksiä ylläpidetään ja hyödynnetään opetuksessa aktiivisesti.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota ympäristökysymyksiin. Materiaalivalinnoissa pyritään ympäristöystävällisyyteen. Ihmisen ja ympäristön suhdetta tutkitaan mm. toteuttamalla lähiympäristöön sijoitettavia taideteoksia. Ympäröivää luontoa kunnioitetaan ja kunnioittavan asenteen toivotaan välittyvän opiskelijoille.

Opetuksessa hyödynnetään tarvittaessa tietotekniikan apuvälineitä. Vaikka opetus tapahtuukin pääosin opettajan ja opiskelijan vuorovaikutuksessa, on opiskelijan mahdollisuus tieto- ja viestintäteknikkaan ja teknologiaan tutustumiseen ja niiden mahdollisuuksien tutkiskeluun kuvataidealalla.

Yrittäjyyteen kehittymiseen pyritään paitsi rohkaisemalla opiskelijaa omaan ilmaisuunsa ja siten kehittämällä hänen itsetuntoaan, myös elävillä suhteilla ympäröivään yhteiskuntaan. Kaarisillassa uskotaan vahvasti erityisryhmien mahdollisuuksiin sijoittua kulttuurialalle (kuvataide-, musiikkiala). Erilaisia keinoja työllistystä etsitään ja kehitetään. Koulutuksen jälkeisiä tukitoimia suunnitellaan.

Kaarisillassa kiinnitetään erityistä huomiota materiaalien ja työskentelytapojen korkealaatuisuuteen. Kuluttajaosaaminen on osa Kaarisillan ammatillisuuteen tähtäävää taideopetusta mm. kurssien yhteydessä tehtävien materiaalien hinta-laatu vertailujen kautta.

Opiskelijan hyvinvointia tuetaan ja terveyttä edistetään liikkumalla. Kaarisillassa on mahdollisuudet monipuoliseen kuntouttavaan ja kuntoa kohentavaan liikuntaan ja liikunnanohjaukseen mm. ratsastuksen, vesiliikunnan, voimistelun ja musiikkiliikunnan ja tanssin alueilla. Liikunnasta opiskelijan toivotaan saavan vapauden ja onnistumisen kokemuksia.

Jokaiselle pyritään löytämään ergonominen työskentelytapa. Opetuksessa kiinnitetään lisäksi huomiota työturvallisuuden materiaalien, työskentelymuotojen ja työympäristön osalta

Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen

Kaarisillan toiminnan perusajatuksena on, että jokainen ihminen on arvokas ja ainutkertainen. Ihmisen perusolemukseen kuuluu pyrkimys hyvään ja itsensä kehittäminen. Kaarisilta haluaa tukea opiskelijoitaan elinikäiseen oppimiseen ja vahvistaa heissä halua itsensä kehittämiseen.

Taiteen tekijän tavoitteena on kohdata maailma ja ympäröivä yhteiskunta taideteoksensa kautta. Kaarisilta haluaa auttaa opiskelijoidensa ongelmaratkaisu-, vuorovaikutus- ja viestintätaitojen, yhteistyötaitojen ja eettisten esteettisten taitojen kehittymistä.

4.2 Viestintä- ja kuvataidealan kuvallisen ilmaisun perustutkinnon ja koulutusohjelman tavoitteet

Kaarisillassa järjestetään kuva- ja mediataiteen opinnot.

Opetushallituksen ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteissa todetaan:

Kuvallisen ilmaisun perustutkinnon ja koulutusohjelman tulee tuottaa opiskelijalle laaja-alaiset valmiudet toimia viestintä- ja kuvataidealalla graafisen suunnittelun, kuva- ja mediataiteen tai valokuvauksen työtehtävissä toisen palveluksessa, tuotantotiimin jäsenenä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Graafisen suunnittelun ammatillisia toiminta-alueita ovat julkaisugrafiikka, näyttely- ja pakkaus suunnittelu, mainosgrafiikka, ympäristö- ja yhteisöviestintä ja digitaalinen graafinen suunnittelu. Kuvataiteen ammatillisia toiminta-alueita ovat maalaus, kuvanveisto, taidegrafiikka sekä uudet kuva- ja mediataiteen ilmaisumuodot.

Kuvallisen ilmaisun perustutkinnon suorittaneen on pyrittävä laadullisesti parhaaseen mahdolliseen suoritukseen. Hänellä on oltava käsitys viestintä- ja kuvataidealan kansallisesta ja kansainvälisestä kilpailukyvyistä ja hänen on omalla toiminnallaan osattava edistää sitä.

Kuvallisen ilmaisun perustutkinnon suorittaneella on oltava luovuutta, kekseliäisyyttä, rohkeutta ja oma-aloitteisuutta tehdä itsenäisiä ratkaisuja työntekijänä tai ammatinharjoittajana toimiessaan.

Kuvallisen ilmaisun perustutkinnon suorittaneella on oltava elinikäisen oppimisen edellyttämät oppimaan oppimisen taidot, kuten kyky arvioida omaa oppimistaan, arvioida ja jäsentää tietoa, suunnitella omaa opiskeluaan ja asettaa itselleen oppimisen tavoitteita. Lisäksi hänellä on oltava halu ja motivaatio itsensä ja ammattitaitonsa jatkuvaan kehittämiseen.

Hänen on osattava noudattaa työssään ympäristöä säästäviä menetelmiä ja siten edistää kestäväää kehitystä. Hän on osattava käyttää nykyaikaisen teknologian välineitä ja laitteita. Hänellä on oltava tietoyhteiskunnassa tarvittavat valmiudet tieto- ja viestintäteknikassa sekä tiedon hankkimisessa ja välittämisessä.

Hänen on tunnettava alan keskeinen lainsäädäntö sekä sopimusjärjestelmät ja osattava noudattaa niitä toiminnassaan. Hän on osattava pitää huolta omasta terveydestään ja siten ylläpitää työ- ja toimintakykyään. Hän on osattava toimia ergonomisesti noudattaen työsuojelumääräyksiä ja ohjeita.

Kuvallisen ilmaisun perustutkinnon suorittaneella on oltava ongelmaratkaisutaidot selviytyä joustavasti uusista erilaisista tilanteista, toimia innovatiivisesti ja uutta luovasti. Hänellä on kyky ja taito toimia itsenäisesti tai työryhmän jäsenenä.

5 KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTUTKINNON MUODOSTUMINEN

KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTUTKINTO	1200V
YHTEISET OPINNOT	200V
Pakolliset opintokokonaisuudet 1 – 8	16ov
Valinnaiset opintokokonaisuudet 1-15	4ov
AMMATILLISET OPINNOT	900V
Opintoihin sisältyy työssäoppimista vähintään 20 ov	
TUTKINNON YHTEISET AMMATILLISET OPINNOT	40 OV
Opintokokonaisuudet 1-3	
KOULUTUSOHJELMAN VALINNAISET OPINNOT	500V
GRAAFISEN SUUNNITTELUN OPINNOT	
Pakolliset opinnot	40ov
Opintokokonaisuudet 4-6	
Valinnaiset opinnot	
Opintokokonaisuus 16	10ov
KUVA –JA MEDIATAITEEN OPINNOT	
Pakolliset opinnot	10ov
Opintokokonaisuus 7	
Vaihtoehtoiset opinnot	30ov
Opiskelijan valittava yksi opintokokonaisuuksista 8-11	
Valinnaiset opinnot	10ov
Opintokokonaisuus 16	
VALOKUVAUKSEN OPINNOT	
Pakolliset opinnot	40ov
Opintokokonaisuudet 12-15	
Valinnaiset opinnot	10ov
Opintokokonaisuus 16	
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT	100V

Opintoihin sisältyy opinto-ohjausta vähintään 1,5,ov ja vähintään 20v:n opinnäytetyö. Opintoviikko on 40 tuntia opiskelijan työtä.

5.1. Opintojen jaksotus ja järjestäminen

KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTUTKINTO

120 ov

KUVALLISEN ILMAISUN KOULUTUSOHJELMA, KUVA-ARTESAANI

Ammatilliset opinnot	90 ov	Yhteiset opinnot	20 ov
Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen	15 ov	Äidinkieli	4 ov
Esteettinen osaaminen	10 ov	Ruotsi	1 ov
Visuaalinen osaaminen	15 ov	Englanti	2 ov
Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen	10 ov	Matematiikka	3 ov
Maalaus	30 ov	Fysiikka ja kemia	2 ov
Muut valinnaiset opinnot	10 ov	Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto	1 ov
		Terveystieto	1 ov
		Liikunta	1 ov
		Taide ja kulttuuri	1 ov
		Valinnaiset opinnot	4 ov
		Vapaasti valittavat opinnot	10 ov

Opintojen eteneminen

Jakso 1	Jakso 2 Työssäoppiminen 1 4 ov	Jakso 3	Jakso 4 Työssäoppiminen 2 4 ov	Jakso 5
Jakso 6	Jakso 7 Työssäoppiminen 3 4 ov	Jakso 8	Jakso 9 Työssäoppiminen 4 4 ov	Jakso 10
Jakso 11	Jakso 12 Työssäoppiminen 5 4 ov	Jakso 13 Opinnäytetyö	Jakso 14 Opinnäytetyö	Jakso 15 Opinnäytetyö

Jakso 1

Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen	
Ihminen ja tila	2 ov
Viesti ja kuva	1 ov
Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen	
Monistettu kuva	1 ov
Liikkeelle lähtevä kuva	2 ov
Muut valinnaiset opinnot	
Graafinen työpaja	
Puupiirros	1 ov
Vapaasti valittavat opinnot	
Musiikki	0,5 ov
Yhteiset opinnot	
Liikunta	
Liikunta 1	0,5 ov

Jakso 3

Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen	
Viesti ja kuva	2 ov
Ihminen ja tila	2 ov
Muut valinnaiset opinnot	
Graafinen työpaja	
Metalligrafiikka	1 ov
Vapaasti valittavat opinnot	
Musiikki	0,5 ov
Yhteiset opinnot	
Äidinkieli	
Äidinkieli 1	0,5 ov
Ruotsi	
Ruotsi 1	0,5 ov
Terveystieto	
Terveystieto 1	0,5 ov
Taide ja kulttuuri	
Taide ja kulttuuri	0,5 ov
Valinnaiset (yhteiset)	
Vesiliikunta	0,5 ov

Jakso 2

Työssäoppiminen 1	4 ov
Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen	
Viesti ja kuva, työssäoppiminen 1	2 ov
Maalaus	
Itsenäisen työskentelyn maalausstudio, työssäoppiminen 1	2 ov
Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen	
Ihminen ja tila	2 ov
Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen	
Liikkeelle lähtevä kuva	1 ov
Muut valinnaiset opinnot	
Graafinen työpaja	
Serigrafia	1 ov

Jakso 4

Työssäoppiminen 2	4 ov
Maalaus	
Itsenäisen työskentelyn maalausstudio työssäoppiminen 2	3 ov
Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen	
Viesti ja kuva, työssäoppiminen 2	1 ov
Ihminen ja tila	2 ov
Viesti ja kuva	1 ov
Muut valinnaiset opinnot	
Graafinen työpaja	
Kokeileva grafiikka	1 ov

Jakso 5

Esteettinen osaaminen	
Taidehistoria	1 ov
Maalaus	
Maalauksen materiaalioppi	1 ov
Muut valinnaiset opinnot	
Graafinen työpaja	
Kokeileva grafiikka	1 ov
Kädentaitojen työpaja	
Keramiikan työpaja	1 ov
Vapaasti valittavat opinnot	
Musiikki	0,5 ov
Yhteiset opinnot	
Äidinkieli	
Äidinkieli 1	0,5 ov
Ruotsi	
Ruotsi 1	0,5 ov
Matematiikka	
Matematiikka 1	0,5 ov
Terveystieto	
Terveystieto 1	0,5 ov
Liikunta	
Liikunta 1	0,5 ov
Taide ja kulttuuri	
Taide ja kulttuuri	0,5 ov
Valinnaiset (yhteiset)	
Ratsastus	0,5 ov

Jakso 7

Työssäoppiminen 3	4 ov
Maalaus	
Itsenäisen työskentelyn maalausstudio, työssäoppiminen 3	2 ov
Visuaalinen osaaminen	
Piirretty mielikuva, työssäoppiminen 3	2 ov
Kuvanrakennustyömaa	1 ov
Esteettinen osaaminen	
Taidehistoria	1 ov
Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen	
Monistettu kuva	2 ov

Jakso 6

Esteettinen osaaminen	
Taidehistoria	1 ov
Visuaalinen osaaminen	
Piirretty mielikuva	2 ov
Kuvanrakennustyömaa	2 ov
Maalaus	
Maalauksen materiaalioppi	1 ov
Muut valinnaiset opinnot	
Kädentaitojen työpaja	
Keramiikan työpaja	1 ov
Vapaasti valittavat opinnot	
Musiikki	0,5 ov
Yhteiset opinnot	
Valinnaiset (yhteiset)	
Ratsastus	0,5 ov

Jakso 8

Esteettinen osaaminen	
Taidehistoria	1 ov
Visuaalinen osaaminen	
Piirretty mielikuva	2 ov
Kuvanrakennustyömaa	2 ov
Maalaus	
Maalauksen materiaalioppi	1 ov
Vapaasti valittavat opinnot	
Musiikki	0,5 ov
Yhteiset opinnot	
Äidinkieli	
Äidinkieli 2	1 ov
Valinnaiset (yhteiset)	
Vesiliikunta	0,5 ov

Jakso 13
Opinnäytetyö

Maalaus

Itsenäisen työskentelyn maalausstudio 3 ov
opinnäytetyö

Muut valinnaiset opinnot

Kankaanmaalauksen työpaja 1 ov

Vapaasti valittavat opinnot

Musiikki 0,5 ov

Yhteinen opetus

Äidinkieli

Äidinkieli 3 1 ov

Englanti

Englanti 2 1 ov

Fysiikka ja kemia

Fysiikka 1 1 ov

Valinnaiset (yhteiset)

Vesiliikunta 0,5 ov

Jakso 15

Esteettinen osaaminen

Kaunis arki 2 ov

Mikä on taidetta ? 1 ov

Maalaus

Galleria II, opinnäytetyö 2 ov

Muut valinnaiset opinnot

Kädentaitojen työpaja

Keramiikan työpaja 1 ov

Vapaasti valittavat opinnot

Musiikki 0,5 ov

Luova liikunta 1 ov

Yhteinen opetus

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto 0,5 ov

Jakso 14
Opinnäytetyö

Maalaus

Itsenäisen työskentelyn maalausstudio 3 ov
opinnäytetyö

Galleria II, opinnäytetyö 2 ov

Muut valinnaiset opinnot

Kankaanmaalauksen työpaja 1 ov

Vapaasti valittavat opinnot

Musiikki 0,5 ov

Luova liikunta 0,5 ov

Yhteinen opetus

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto 0,5 ov

Valinnaiset (yhteiset)

Vesiliikunta 0,5 ov

5.2 Opintojen ajoitus

KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTUTKINTO 120 ov

KAARISILTA

		2007 -2008				2008 -2009					2009 - 2010					
AMMATILLISET OPINNOT	90 ov	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen	15 ov															
Ihminen ja tila	8 ov	2	2	2	2											
Viesti ja kuva	4 ov	1		2	1											
Viesti ja kuva, työssäoppiminen 1	2 ov		2													
Viesti ja kuva, työssäoppiminen 2	1 ov				1											
Esteettinen osaaminen	10 ov															
Taidehistoria	5 ov					1	1	1	1	1						
Kaunis arki	3 ov												1			2
Mikä on taidetta ?	2 ov												1			1
Visuaalinen osaaminen	15 ov															
Piirretty mielikuva	4 ov						2		2							
Piirretty mielikuva, työssäoppiminen 3	2 ov							2								
Kuvanrakennustyömaa	5 ov							2	1	2						
Kuvanrakennustyömaa, työssäopp. 4	4 ov									4						
Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen	10 ov															
Ihmisen kuva	2 ov										1	1				
Monistettu kuva	3 ov	1						2								
Liikkeelle lähtevä kuva	3 ov	2	1													
Galleria I	2 ov										1	1				
Maalaus	30 ov															
Itsenäisen työskentelyn maalausstudio	5 ov										2	2	1			
Itsenäisen työsk. maalausstud. opinnäytet	6 ov													3	3	
Itsenäisen työsk.maalausst.työssäopp.1	2 ov		2													
Itsenäisen työsk.maalausst.työssäopp.2	3 ov				3											
Itsenäisen työsk. maalausst.työssäopp.3	2 ov							2								
Itsenäisen työsk. maalausst.työssäopp.5	2 ov												2			
Maalauksen materiaalioppi	4 ov					1	1		1	1						
Maalauksen materiaalioppi työssäopp. 5	2 ov												2			
Galleria II , opinnäytetyö	4 ov														2	2
MUUT VALINNAISET OPINNOT	10 ov															
Graafinen työpaja 5 ov																
Puupiirros (kohopainomenetelmät)	1 ov	1														
Serigrafia (laakapainomenetelmät)	1 ov		1													
Metalligrafikka (syväpainomenetelmät)	1 ov			1												
Kokeileva grafiikka	2 ov				1	1										
Kädentaitojen työpaja 5 ov																
Kankaanmaalauksen työpaja	2 ov													1	1	
Keramiikka työpaja	3 ov					1	1									1
YHTEENSÄ	90 OV															

Kuva-artsaani
AMERN07KNA

VAPAASTI VALITTAVAT	10 ov																	
Kuvanveiston materiaalit ja tekniikat	3 ov								2		1							
Musiikki	5 ov	0,5		0,5		0,5	0,5		0,5		0,5	0,5			0,5	0,5	0,5	
Luova liikunta	2 ov										0,5					0,5	1	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
YHTEISET OPINNOT																		
PAKOLLISET	16 ov																	
ÄIDINKIELI																		
Äidinkieli 1	1 ov			0,5		0,5												
Äidinkieli 2	2 ov								1		1							
Äidinkieli 3	1 ov														1			
RUOTSI																		
Ruotsi 1	1 ov			0,5		0,5												
ENGLANTI																		
Englanti 1	1 ov										0,5	0,5						
Englanti 2	1 ov														1			
MATEMATIIKKA																		
Matematiikka 1	1 ov					0,5					0,5							
Matematiikka 2	2 ov											1	1					
FYSIIKKA JA KEMIA																		
Fysiikka 1	1 ov														1			
Kemia 1	1 ov										1							
YHTEISKUNTA-, YRITYS- JA TYÖELÄMÄTIETO																		
Yhteiskunta- ,yritys- ja työelämätieto	1 ov															0,5	0,5	
TERVEYSTIETO																		
Terveystieto 1	1 ov			0,5		0,5												
LIIKUNTA																		
Liikunta 1	1 ov	0,5				0,5												
TAIDE- JA KULTTUURI																		
Taide ja kulttuuri	1 ov			0,5		0,5												
VALINNAISET, yhteiset	4 ov																	
Vesiliikunta	2 ov			0,5					0,5						0,5	0,5		
Ratsastus	2 ov					0,5	0,5				0,5	0,5						
YHTEENSÄ 20 ov																		
	120 ov																	

6 NÄYTTÖJEN TTEUTUSSUUNNITELMA

Ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma

	Näyttö 1	Näyttö 2	Näyttö 3
Paikka	Oppilaitos tai muu koulutuksen järjestäjän osoittama paikka (HOPSin mukaisesti voidaan järjestää myös työssäoppimispaikalla)	Oppilaitos tai muu koulutuksen järjestäjän osoittama paikka (HOPSin mukaisesti voidaan järjestää myös työssäoppimispaikalla)	Oppilaitos tai muu koulutuksen järjestäjän osoittama paikka sekä näyttelytila (Näyttöympäristönä mahdollisuuksien mukaan julkinen tila.)
Aika	1. opintovuoden kevät	2. opintovuoden kevät	3. opintovuoden kevät
Arvioijat	Ohjaava opettaja ja tämän opettajapari, joka nimetään näyttösopimuksessa	Ohjaava opettaja ja tämän opettajapari, joka nimetään näyttösopimuksessa	Ohjaavat opettajat ja työelämän edustaja
Opintokokonaisuus	1. Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen, 15 ov	2. Visuaalinen osaaminen, 15 ov 3. Esteettinen osaaminen, 10 ov	4. Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen 10 ov, 5. Vaihtoehtoiset opinnot, Maalaus 30 ov
Näytöllä arvioitava osaaminen	1. Viesti ja kuva, 7 ov; Ihminen ja tila, 8 ov	2. Piirretty mielikuva, 7 ov; Kuvanrakennustyömaa, 8 ov 3. Minä ja taiteilijat ennen minua: taiteen historia, 5 ov	4. Ihmisen kuva, 2 ov; Galleria I, 2 ov 5. Itsenäisen työskentelyn maalausstudio, 16 ov; Maalauksen materiaalioppi, 6 ov; Opinnäytetyö 8 ov
Kuvausnäytöstä	Visuaalinen tuotos ja sen valokuvaaminen & tallentaminen sähköisessä muodossa osaksi omaa portfolioa.	Visuaalisen viestinnän tuotteen tai teoksen (esim.kuvasarjan) toteuttaminen soveltaen väri-, muoto- ja tilasomittelun keinoja. Lisäksi taiteilija- tai näyttelyesittely.	Näyttelykokonaisuuden toteutus (teosten toteutus, valinta ja esillepano) lopputyönäyttelyn muodossa. Näyttelyn esittely kirjallisesti, sanallisesti tai vaihtoehtoisin ilmaisutavoin (teemat ja ratkaisut). Yksityis- tai ryhmänäyttely.
Muu arviointi		3. Esteettinen osaaminen: Kaunis Arki, 3 ov & Mikä on taidetta?, 2 ov	4. Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen: Monistettu kuva, 3 ov, Liikkeelle lähtevä kuva, 3 ov

Tarkemmat opintokokonaisuuksien arvioinnin toteuttamissuunnitelmat löytyvät kunkin opintokokonaisuuden kohdalla opetussuunnitelmassa. Samoin näyttöjen arvioinnin kohteet, arviointikriteerit (myös mukautetut) ja vaadittavan keskeisen osaamisen kuvaukset löytyvät opetussuunnitelmassa kunkin opintokokonaisuuden arviointitasojen kohdalla.

7 PERUSTUTKINNON OPINTOKOKONAISUUDET JA OPINTO- JAKSOT

KUVALLISEN ILMAISUN PERUSTUTKINTO **120 ov**

Ammatilliset opinnot

90 ov

Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen **15 ov**

Viesti ja kuva 7 ov

Ihminen ja tila 8 ov

Esteettinen osaaminen **10 ov**

Minä ja taiteilijat ennen minua: taiteen historia 5 ov

Kaunis arki 3 ov

Mikä on taidetta? 2 ov

Visuaalinen osaaminen **15 ov**

Piirretty mielikuva 7 ov

Kuvanrakennustyömaa 8 ov

Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen **10 ov**

Ihmisen kuva 2 ov

Monistettu kuva 3 ov

Liikkeelle lähtevä kuva 3 ov

Galleria I 2 ov

Maalaus **30 ov**

Itsenäisen työskentelyn maalausstudio 20 ov

Maalauksen materiaalioppi 6 ov

Galleria II 4 ov

Muut valinnaiset opinnot **10ov**

Grafiikan työpaja **5 ov**

Puupiirros, kohopainomenetelmät 1 ov

Serigrafia, laakapainomenetelmät 1 ov

Metalligrafikka, syväpainomenetelmät 1 ov

Kokeileva grafiikka 2 ov

Kädentaitojen työpaja **5 ov**

Kankaanmaalauksen työpaja 2 ov

Keramiikkatyöpaja 3 ov

Vapaasti valittavat opinnot **10ov**

Kuvanveiston tekniikat ja materiaalit 5 ov

Musiikki 5 ov

TYÖSSÄOPPIMINEN 20 ov (sisältyy opintoihin)

OPINNÄYTETYÖ 8 ov

Yhteiset opinnot

20 ov

Pakolliset

16 ov

<u>Äidinkieli</u>	4 ov
Äidinkieli 1	1 ov
Äidinkieli 2	2 ov
Äidinkieli 3	1 ov
<u>Ruotsi</u>	1 ov
Ruotsi 1	1 ov
<u>Englanti</u>	2 ov
Englanti 1	1 ov
Englanti 2	1 ov
<u>Matematiikka</u>	3 ov
Matematiikka 1	1 ov
Matematiikka 2	2 ov
<u>Fysiikka ja kemia</u>	2 ov
Fysiikka	1 ov
Kemia	1 ov
<u>Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto</u>	1 ov
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto	1 ov
<u>Terveystieto</u>	1 ov
Terveystieto 1	1 ov
<u>Liikunta</u>	1 ov
Liikunta 1	1 ov
<u>Taide ja kulttuuri</u>	1 ov
Taide ja kulttuuri	1 ov
Valinnaiset	
Vesiliikunta	2 ov
Ratsastus	2 ov

4ov

7.1 Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen 15 ov

OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINNIN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA, Kaarisilta, Kuvallinen ilmaisu					
Opintokokonaisuus Kuvallisen ilmaisun perusosaaminen 15 ov	Opiskelijan arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jaksotus ja toteutus		Ajoitus
	Tavoitteet ja sisällöt	Arviointikriteerit	Ammattiosaamisen näyttö = suunnitelma näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista	Muu arviointi	
<p>Kuvaus opintokokonaisuudesta: Keskeinen sisältö: Visuaalisen viestinnän työvälineiden, -menetelmien ja materiaalien käyttö sekä alan teknisen ja taiteellisen kehityksen sekä tekijäoikeuksien ja eettisten sääntöjen huomioon ottaminen toiminnassa.</p> <p>Näytön kuvaus: Opiskelija valmistaa visuaalisen teoksen/teoksia. Hän valokuvaa teoksen ja tallentaa sen sähköisessä muodossa osaksi omaa portfolioitansa.</p> <p><i>Huom! Kaikki näytöt voidaan toteuttaa myös yksilöllisesti tukien: mukautettu arviointi.</i></p>	<p>Mitä arvioidaan: 1) Työprosessin hallinta: - Visuaalisen teoksen tekeminen 2) Työtehtävän hallinta: - materiaalien, työvälineiden ja menetelmien käyttö - menetelmien ja materiaalien ympäristöystävällisyys</p> <p>Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa paikassa. HOPSin mukaisesti näyttö voidaan myös toteuttaa työssäoppimispaikalla.</p> <p>Arvioivat osapuolet: ohjaava opettaja + toinen opettaja/ työelämän edustaja</p> <p>Opintokokonaisuuden näyttö toteutetaan 2-4 viikon aikana ellei opiskelijan HOPSissa toisin mainita.</p> <p>Näyttö sisältää itsearviointia ja palautekeskustelun opiskelijalle parhaiten soveltuvimmalla kommunikoinnin tavalla.</p>		<p>Viesti ja kuva, 7 ov</p> <p>Ihminen ja tila, 8 ov</p>	<p>Opintokokonaisuus / jakso toteutetaan pääosin oppilaitoksella ja työssäoppimisjaksoilla, ellei HOPSissa toisin mainita (esim. etäopiskelu).</p> <p>Opiskelijan HOJK-Sissa mainitaan normaalista erityisopetuksen pienryhmäopetuksesta poikkeavat tai muut erityisjärjestelyjä/ tukitoimia vaativat opetuksen toteutustavat.</p>	<p>Opintokokonaisuus toteutetaan 1. opintovuoden aikana, jakson 4. loppuun mennessä.</p> <p>Opintokokonaisuus arvioidaan: 1. opintovuoden keväällä.</p>
<p>Arviointikriteerit: T1*- K5*, T1 – K5 sekä Sanallinen arviointi (erityisopiskelijalla oikeus päättää, kumman haluaa tutkintotodistukseen)</p>	<p>Opintokokonaisuuden arvosanan määrittämisen perusteet (näyttö + muu arviointi): Näyttö on muuta arviointia määräävämpi.</p>				

7.1.1. Arvioinnin kohteet ja kriteerit sekä vaadittava keskeinen osaaminen

KUVALLISEN ILMAISUN PERUSOSAAMINEN, 15 OV					
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit				
	TYYDYTTÄVÄ*(T1*)	HYVÄ* (H3*)	KIITETTÄVÄ* (K5*) /TYYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Työprosessin hallinta Visuaalisen viestinnän teoksen / tuotteen valmistaminen	Tekee ohjattuna tutussa ja pysyvässä ympäristössä visuaalisen viestinnän tuotteen	Tekee ohjattuna tutussa ympäristössä harjoitellun visuaalisen viestinnän tuotteen	Tekee ohjattuna visuaalisen viestinnän teoksen tai tuotteen	Tekee valmiin visuaalisen viestinnän teoksen tai tuotteen	Kehittää eri ratkaisumalleista laadukkaan valmiin visuaalisen viestinnän teoksen tai tuotteen
Työtehtävän hallinta Visuaalisen viestinnän työvälineiden käyttö	Käyttää yksilöllisesti valittuja, paljon harjoiteltuja visuaalisen viestinnän tavallisimpia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä	Tunnistaa ja käyttää ohjattuna visuaalisen viestinnän tavallisimpia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä	Käyttää ohjattuna visuaalisen viestinnän materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä	Käyttää graafisen suunnittelun, kuva- ja mediataiteen sekä valokuvauksen ilmaisutapaa, materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä	Käyttää itsenäisesti ja luovasti graafisen suunnittelun, kuva- ja mediataiteen sekä valokuvauksen ilmaisutapoja, materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä
Kestävän kehityksen edistäminen	Yksilöllisesti avustettuna ottaa käyttöön ympäristöystävällisiä työmenetelmiä	Yksilöllisesti ohjattuna valitsee ympäristöystävällisiä työmenetelmiä ja materiaaleja	Valitsee ympäristöystävällisiä työmenetelmiä ja materiaaleja	Valitsee ympäristöystävällisiä työmenetelmiä ja materiaaleja	Valitsee ympäristöystävällisiä työmenetelmiä ja materiaaleja

7.1.2. Kuvallisen ilmaisun perusosaamisen 15ov, opintojaksot

7.1.2.1 Viesti ja kuva, 7 ov

Tavoitteet	Opiskelija tutustuu kuvallisen viestinnän maailmaan graafisen suunnittelun sekä perinteisen että digitaalisen valokuvauksen keinoin. Opiskelija valmistaa kuvallisen viestinnän tuotteen.
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">- Ymmärtää graafisen suunnittelun periaatteet ja soveltaa niitä luovasti- Valmistaa oman näköisensä korkeatasoisen kuvallisen viestinnän tuotteen- Tuntee tekijänoikeuslain ja toimii sen perusteella eettisesti, lainmukaisesti ja vastuullisesti- Hallitsee filmikameran ja digitaalisen kameran käytön ja soveltaa niitä omaan ilmaisunsa välineinä- Hallitsee kuvankäsittely- ja taitto-ohjelmien käyttöä ja soveltaa niitä luovasti- Tekee materiaali ja työmenetelmävalintoja niiden ympäristövaikutusten mukaan ja ymmärtää valintojensa yleismaailmallisen merkityksen.
Hyvä, H3	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">- Ymmärtää graafisen suunnittelun periaatteita ja soveltaa niitä- Valmistaa kuvallisen viestinnän tuotteen- Osaa etsiä tietoja tekijänoikeuslaista ja soveltaa sitä- Hallitsee filmikameran ja digitaalisen kameran käytön- Hallitsee kuvankäsittely- ja taitto-ohjelmien käyttöä- Tekee materiaali ja työmenetelmävalintoja niiden ympäristövaikutusten mukaan.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5 mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- ymmärtää graafisen suunnittelun periaatteita- ohjattuna valmistaa kuvallisen viestinnän tuotteen- ohjattuna käyttää filmikameraa ja digitaalista kameraa- ohjattuna käyttää kuvankäsittelyohjelmia- ymmärtää valitsemiensa materiaalien ja työmenetelmien merkityksen ympäristölle
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- tunnistaa graafisen suunnittelun tavallisimpia periaatteita- ohjattuna tekee tutussa ympäristössä harjoitellun kuvallisen viestinnän tuotteen- ohjattuna käyttää tuttua, harjoiteltua kameraa- osaa ohjattuna ottaa huomioon materiaalien ja työmenetelmien valinnoissa niiden merkityksen ympäristölle
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- tekee autettuna yksilöllisesti valitun harjoitellun kuvallisen viestinnän tuotteen- yksilöllisesti avustettuna käyttää filmi- ja digikameraa- yksilöllisesti avustettuna noudattaa ympäristöystävällisiä valintoja materiaaleissa ja työmenetelmissä
Keskeinen sisältö	Graafisen suunnittelun ilmaisullisiin periaatteisiin perehtyminen, eri osa-alueiden tehtävät, työmenetelmät ja sovellusmahdollisuudet (painotuotteissa ja www-julkaisujen suunnittelussa), graafisen suunnittelun teorioiden soveltaminen omaan taiteelliseen työskentelyyn. Typografian ja taiton perusteet. Kirjaimet kuvallisina elementteinä. Kuvan ja tekstin sommittelu. Perehtyminen valokuvaustekniikkaan ja -ilmaisuun. Digitaalisen kuvan ottaminen, digitaalisen kuvankäsittelyn perustaitojen harjoittelu. Digitaalisen portfolion kerääminen.

7.1.2.2 Ihminen ja tila, 8 ov

Tavoitteet	Havaintokyvyn ja ilmaisun kehittäminen ihmistä tutkimalla. Sommittelutaito, väri- ja muototaju. Ihmisen havaitseminen: suhteet, liike, plastisuus. Kolmiulotteisen muodon ja tilan havainnointi ja kuvaaminen, yksinkertaisten veistoteknisten rakenteiden hallitseminen.
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Hallitsee sommittelu-, muoto- ja väriopin lainalaisuudet ja ihmisen anatomiaa.- Hyödyntää havaintoa omassa kuvallisessa työskentelyssään monipuolisesti.- Osaa rakentaa kuvaan tilavaikutelman usealla eri tavalla ja soveltaa niitä omassa ilmaisussaan.- Osaa toteuttaa kestäviä veistoteknisiä rakenteita- Tekee materiaali ja työmenetelmävalintoja niiden ympäristövaikutusten mukaan ja ymmärtää valintojensa yleismaailmallisen merkityksen.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Hallitsee sommittelu-, muoto- ja väriopin lainalaisuuksia ja ihmisen anatomiaa- Hyödyntää havaintoa omassa kuvallisessa työskentelyssään- Osaa rakentaa kuvaan tilavaikutelman usealla eri tavalla- Osaa toteuttaa kestäviä veistoteknisiä rakenteita- Tekee materiaali ja työmenetelmävalintoja niiden ympäristövaikutusten mukaan.
Tyydyttävä T1	Vrt. Kiitettävä K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- hyödyntää havaintoa omassa kuvallisessa työskentelyssään.- osaa rakentaa kuvan tilavaikutelman.- osaa toteuttaa yksinkertaisen veistoteknisen rakenteen.- ymmärtää valitsemiensa materiaalien ja työmenetelmien merkityksen ympäristölle.
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- osaa ohjattuna hyödyntää havaintoa omassa kuvallisessa työskentelyssään- osaa rakentaa etukäteen harjoitellun kuvan tilavaikutelman- osaa ohjattuna toteuttaa yksinkertaisen veistoteknisen rakenteen- ohjattuna tunnistaa valittujen materiaalien ja työmenetelmien merkityksen ympäristölle
Tyydyttävä T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- osaa hyödyntää avustettuna havaintoa omassa kuvallisessa työskentelyssään- osaa ohjattuna rakentaa yksilöllisesti valitun kuvan tilavaikutelman- ohjattuna tutussa ja pysyvässä ympäristössä osaa toteuttaa yksinkertaisen veistoteknisen rakenteen- yksilöllisesti avustettuna osallistuu ympäristöystävällisten materiaalien ja työmenetelmien valintaan
Keskeinen sisältö	Ihmisen tutkiminen piirtäen (mm. croquis), maalaten ja kolmiulotteisesti työskennellen: keskeiset maalaus- ja piirustustekniikat, valo tilan ja muodon tekijänä, malli suhteessa tilaan. Kuvanveiston perusmateriaalien tutustuminen. Ihmisen anatomia. Itsenäisen työskentelyn lisäksi erilaisien tulkintojen esiintuomista ryhmätyöskentelyn avulla.

7.2 Esteettinen osaaminen 10 ov

OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINNIN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA, Karisilta, Kuvallinen ilmaisu

Opintokokonaisuus	Opiskelijan arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jaksotus ja toteutus		Ajoitus
	Ammattiosaamisen näyttö = suunnitelman näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista	Muu arviointi	Jakson nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapa	
<p>Esteettinen osaaminen, 10 ov</p> <p>Tavoitteet ja sisällöt</p> <p>Arviointikriteerit</p>					
<p><u>Kuvaus opintokokonaisuudesta:</u> Keskeinen sisältö: esteettisyys ilmaisussa ja visuaalisen kulttuurin huomioon ottaminen työskentelyssä.</p> <p><u>Näytön kuvaus:</u> Opiskelija esittelee kommunikointivalheen sopivimalla tavalla taiteilijan tai taidenäyttelyn.</p> <p><i>Huom! Näyttö järjestetään yhdessä osana näyttöä 2. (Visuaalisen osaamisen näyttö)</i></p>	<p><u>Mitä arvioidaan:</u> Opintojakso: Länsimaisen taiteen historia, 5 ov.</p> <p>1) Työprosessin hallinta: - Visuaalisen ympäristön havainnointi ja tulkinta 2) Työn perustana olevan tiedon hallinta: - Tyylien ja tyylivirtausten erottaminen</p> <p>Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa paikassa. HOPSin mukaisesti voidaan myös toteuttaa työssäoppimispaikalla</p> <p>Arvioivat osapuolet: ohjaava opettaja + toinen opettaja/ työelämän edustaja</p> <p>Näyttö sisältää itsearviointia ja palautekeskustelun opiskelijalle parhaiten soveltuvimmalla kommunikoinnin tavalla.</p>	<p>Jaksot: Kaunis Arki, 3 ov; Mikä on taidetta?, 2 ov</p>	<p>Minä ja taiteilijat ennen minua: taiteen historia 5 ov ; Kaunis Arki, 3 ov; Mikä on taidetta?, 2 ov</p>	<p>Opintokokonaisuus / jaksot toteutetaan pääosin oppilaitoksella, ellei HOPSissa toisin mainita (esim. työpaikka, etäopiskelu).</p> <p>Opiskelijan HOJKSissa mainitaan normaalista erityisopetuksen pienryhmäopetuksesta poikkeavat tai muut erityisjärjestelyjä/ tukitoimia vaativat opetuksen toteutustavat.</p>	<p>Opintokokonaisuus toteutetaan 1. , 2. ja 3. opintovuoden aikana, kuitenkin niin, että jaksot Minä ja taiteilijat ennen minua: taiteen historia 5 ov, on toteutettuna 2. opintovuoden 4. jaksoon mennessä.</p> <p>Opintokokonaisuus arvioidaan kokonaisuudessaan 3. opintovuoden kevääseen mennessä.</p>
<p>Arviointikriteerit:</p> <p>T1*- K5*, T1 – K5 sekä Sanallinen arviointi (erityisopiskelijalla oikeus päättää, kumman haluaa tutkintotodistukseen)</p>	<p>Opintokokonaisuuden arvosanan määrittämisen perusteet (näyttö + muu arviointi): Opintokokonaisuuden arvosanan päättävät opintokokonaisuutta opettaneet opettajat yhdessä.</p>				

7.2.1. Arvioinnin kohteet ja kriteerit ja vaadittava keskeinen osaaminen

ESTEETTINEN OSAAMINEN, 10 OV					
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit				
	TYYYDYTTÄVÄ*(T1*)	HYVÄ* (H3*)	KIITETTÄVÄ* (K5*) /TYYYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<p>Työprosessin hallinta</p> <p>Visuaalisen ympäristön havainnointi ja tulkinta</p> <p>Visuaalisen viestinnän kulttuurin hyödyntäminen omassa työskentelyssä</p>	<p>Pyrkii yksilöllisesti ohjattuna havainnoimaan visuaalista ympäristöä</p> <p>Valitsee yksilöllisesti tuettuna esteettisen visuaalisen viestinnän ilmaisutavan</p>	<p>Havainnoi ohjattuna tuttua visuaalista ympäristöä</p> <p>Valitsee ohjattuna esteettisen visuaalisen viestinnän ilmaisutavan</p>	<p>Havainnoi ohjattuna visuaalista ympäristöä</p> <p>Valitsee ohjattuna sopivan esteettisen visuaalisen viestinnän ilmaisutavan</p>	<p>Käyttää havaintojaan ilmaisussaan</p> <p>Valitsee itsenäisesti visuaalisen viestinnän ilmaisutavan</p>	<p>Käyttää havaintojaan ja tulkin-tojaan työskentelyssään hyväkseen</p> <p>Hankkii tietoa kulttuureista tai kohderyhmästään</p> <p>Valitsee itsenäisesti itselleen sopivan visuaalisen viestinnän ilmaisutavan</p>
<p>Työn perustana olevan tiedon hallinta</p> <p>Tyylivirtausten erottaminen</p>	<p>Tunnistaa ohjattuna joitakin tyylejä ja tyylivirtauksia</p>	<p>Erottaa ohjattuna tavallisimmat tyylit ja tyylivirtaukset</p>	<p>Erottaa eri tyylit ja tyylivirtaukset</p>	<p>Erottaa eri tyylit ja tyylivirtaukset ja havainnoi visuaalista ympäristöään</p>	<p>Erottelee ja analysoi eri tyylejä, tyylivirtauksia ja havaintojaan visuaalisesta ympäristöstä</p> <p>Tunnistaa visuaalisen viestinnän historiaa ja viestintäkulttuuria.</p>

7.2.2. Esteettinen osaaminen 10 ov, opintojaksot

7.2.2.1 Minä ja taiteilijat ennen minua: taiteen historia, 5 ov

Tavoitteet	Yleiskuva kuvataiteen, arkkitehtuurin, valokuvan ja elokuvan historiasta ja niiden suhteesta yhteiskunnalliseen kehitykseen ja yleiseen aate- ja kulttuurihistoriaan, pääpaino länsimaisessa taiteessa ja Suomen taiteen kehityksessä.
------------	--

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Tuntee taidesuuntauksien välisiä eroavaisuuksia monipuolisesti työskentelyssään- Havainnoi visuaalista ympäristöä aktiivisesti- Valitsee itsenäisesti esteettisen visuaalisen viestinnän ilmaisutavan, joka tukee omaa työskentelyä.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Havaitsee ja tunnistaa taidesuuntauksien välisiä eroavaisuuksia.- Havainnoi visuaalista ympäristöä oma-aloitteisesti- Valitsee itsenäisesti esteettisen visuaalisen viestinnän ilmaisutavan, joka tukee omaa työskentelyä.
Tyydyttävä, T1	Opiskelija Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- havaitsee taidesuuntauksien välisiä eroavaisuuksia.- havainnoi visuaalista ympäristöä.- valitsee ohjatusti esteettisen visuaalisen viestinnän ilmaisutavan, joka tukee omaa työskentelyä.
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- tunnistaa ohjattuna joitakin tavallisimpia taidesuuntauksien eroavuuksia- ohjattuna havainnoi visuaalista ympäristöä- yksilöllisesti ohjattuna valitsee esteettisen visuaalisen viestinnän ilmaisutavan, joka tukee omaa työskentelyä
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- opiskelijalla on jonkinlainen käsitys taidesuuntauksien eroavuuksista- yksilöllisesti ohjattuna havainnoi visuaalista ympäristöä- yksilöllisesti avustettuna löytää esteettisen visuaalisen viestinnän ilmaisutavan, joka tukee omaa työskentelyä

Keskeinen sisältö	Länsimaisen taiteen historiaan perehtyminen elämyksellisin keinoin: Lahden taidemuseo, galleriat, taideretket Helsingin museoihin jne.
-------------------	--

7.2.2.2 Kaunis arki, 3 ov

Tavoitteet	Opintojakso antaa yleiskuvan taideteollisuuden ja graafisen viestinnän historiasta.
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - Erottaa ja tunnistaa keskeiset muoto- ja tyylikeinot esineissä ja graafisissa tuotteissa - Havainnoi esineympäristöään aktiivisesti - Ymmärtää lähetetyn visuaalisen viestin merkityksen kohderyhmälle ja osaa soveltaa sitä omassa työskentelyssään. - Valmistaa itsenäisesti korkeatasoisen graafisen esityksen omasta taiteellisesta tuotteestaan.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - Erottaa ja tunnistaa keskeisiä muoto- ja tyylikeinoja esineissä ja graafisissa tuotteissa - Havainnoi esineympäristöään oma-aloitteisesti - Ymmärtää lähetetyn visuaalisen viestin merkityksen kohderyhmälle ja osaa soveltaa sitä omassa työskentelyssään. - Valmistaa itsenäisesti graafisen esityksen omasta taiteellisesta tuotteestaan.
Tyydyttävä, T1	Opiskelija Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - erottaa muoto- ja tyylikeinoja esineissä ja graafisissa tuotteissa - havainnoi esineympäristöään - ymmärtää lähetetyn visuaalisen viestin merkityksen kohderyhmälle - valmistaa ohjautusti graafisen esityksen omasta taiteellisesta tuotteestaan
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - ohjattuna erottaa muoto- ja tyylikeinoja esineissä ja graafisissa tuotteissa - ohjattuna havainnoi esineympäristöään - tunnistaa ohjattuna lähetetyn visuaalisen viestin merkityksen kohderyhmälle - tekee yksilöllisesti ohjattuna ja harjoiteltuna graafisen esityksen omasta taiteellisesta tuotteestaan
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - on jonkinlainen käsitys tavallisimmista esineistä ja graafisista tuotteista - tunnistaa tutussa ympäristössä esineitä - valmistaa yksilöllisesti avustettuna tutussa ympäristössä graafisen esityksen omasta taiteellisesta tuotteestaan
Keskeinen sisältö	Aiheeseen liittyvät tärkeimmät suuntaukset ja niitä edustavat suunnittelijat, ajattelijat, tuotteet (esineet, kuvat, sisustukset, rakennukset, julisteet...) Graafisen tuotteen valmistaminen.

7.2.2.3 Mikä on taidetta?, 2ov

Tavoitteet	Opintojakso keskittyy kuvakulttuureihin, estetiikkaan ja filosofiaan oman aikamme taiteen ymmärtämisen parista nousevien kysymysten kautta. Taiteen erilaiset merkitykset ja käyttötarkoitukset eri kulttuureissa. Kuvan monitulkintaisuus. ”Käyttökuvan” ja taidekuvan suhde.
------------	--

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Tunnistaa keskeiset kuvakulttuurien väliset eroavaisuudet.- Ymmärtää taiteen monitulkintaisuuden ja osaa soveltaa sitä omassa työskentelyssään.- Tekee taidekuvasta oman tulkintansa jossa ottaa huomioon teoksen, taiteilijan ja vastaanottajan lähtökohdat.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Tunnistaa keskeisiä kuvakulttuurien välisiä eroavaisuuksia.- Ymmärtää taiteen monitulkintaisuuden ja osaa soveltaa sitä omassa työskentelyssään- Tekee taidekuvasta oman tulkintansa.
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- havaitsee kuvakulttuurien välisiä eroavaisuuksia- ymmärtää taiteen monitulkintaisuuden- tekee ohjattusti taidekuvasta oman tulkintansa
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- osaa ohjattuna havaita kuvakulttuurien välisiä eroavuuksia- tunnistaa ohjattuna taiteen monitulkintaisuuden- tekee yksilöllisesti ohjattuna taidekuvasta oman tulkintansa
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- opiskelijalla on jonkinlainen käsitys kuvakulttuurien välisistä eroavuuksista- hallitsee jotakin taiteen monitulkintaisuudesta tuettuna- yksilöllisesti tuettuna tekee taidekuvasta oman tulkintansa

Keskeinen sisältö	Estetiikan ja taiteenfilosofian käsitteitä, tärkeimpiä ongelmanasettelut ja vastaukset (esimerkiksi taiteen määrittäminen, maun käsite). Erilaiset kuvan analyysi – ja tulkintamallit (kuvallinen tulkinta) sekä traditiot maailmanlaajuisesti.
-------------------	---

7.3 Visuaalinen osaaminen 15 ov

OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINNIN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA, Kaarisilta, Kuvallinen ilmaisu

Opintokokonaisuus <i>Visuaalinen osaaminen 15 ov</i>	Opiskelijan arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jak- sotus ja toteutus		Ajoitus
	Tavoitteet ja sisällöt Arviointikriteerit	Ammattiosaamisen näyttö = suunnitelma näyttöjen toteut- tamisesta ja arvioinnista	Muu arvi- ointi	Jakson nimi ja laajuus (ov)	
<p><u>Kuvaus opintokoko- naisuudesta:</u> Keskeinen sisältö: Kuvallisen ajattelun ja visuaalisen viestin- nän esittämistapojen käyttö luovassa il- maisussa.</p> <p><u>Näytön kuvaus:</u> Visuaalisen viestin- nän tuotteen tai teok- sen (esim. kuvasarja) toteuttaminen sovel- taen väri- muoto- ja tilasommittelun keino- ja. Opintokokonaisuuden näyttö toteutetaan portfolionäyttönä ellei opiskelijan HOPSissa toisin mainita</p> <p><i>Huom! Tämän näytön yhteydessä esitellään myös Esteettisen osaamisen näyttö: taitellija- tai näyttely- esittely.</i></p>	<p><u>Mitä arvioidaan:</u> 1)Työprosessin hallinta: - kuva-, väri-, muoto- ja tilasommit- telun perustekijöiden käyttö - silmän ja käden yhteistyö - mielikuvien ilmaisu - palautteen vastaanotto 2) Työtehtävän hallinta: - keskeisten työvälineiden, materi- aalien ja menetelmien käyttö 3) Työn perustana olevan tiedon hallinta: - kuva-analyysimenetelmän käyttä- minen</p> <p>Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa paikassa. HOPSin mukaisesti voidaan myös toteuttaa työssäoppimispaikalla Arvioivat osapuolet: ohjaava opetta- ja + toinen opettaja/ työelämän edustaja</p> <p>Opintokokonaisuuden näyttö toteu- tetaan portfolionäyttönä ellei opiske- lijän HOPSissa toisin mainita</p> <p>Näyttö sisältää itsearviointia ja pa- lautekeskustelun opiskelijalle par- haiten soveltuvimmalla kommuni- koinnin tavalla.</p>		<p>Piirretty mielikuva, 7 ov Kuvanra- kennus- työmaa, 8 ov</p>	<p>Opintokokonai- suus / jakso toteutetaan pääosin oppilai- toksella ja työs- säoppimisjak- soilla, ellei HOPSissa toisin mainita (esim. etäopiskelu).</p> <p>Opiskelijan HOJKSissa mainitaan nor- maalista erityis- opetuksen pien- ryhmäopetuk- sesta poikkeat- vat tai muut erityisjärjestely- jä/ tukitoimia vaativat opetuks- en toteutusta- vat.</p>	<p>Opintoko- konaisuus toteute- taan 1. ja 2. opinto- vuoden aikana, jakson 4. loppuun mennessä.</p> <p>Opintoko- konaisuus arvioidaan 2. opinto- vuoden kevällä.</p>
<p>Arviointikriteerit: T1*- K5*, T1 – K5 sekä Sanallinen arviointi (erityisopiskelijalla oikeus päättää, kumman haluaa tut- kintotodistukseen)</p>	<p>Opintokokonaisuuden arvosanan määräy- tymisen perusteet (näyttö + muu arviointi): Näyttö on muuta arviointia määräävämpi.</p>				

7.3.1. Arvioinnin kohteet ja kriteerit ja vaadittava keskeinen osaaminen

VISUAALINEN OSAAMINEN, 15 OV					
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit				
	TYYYDYTTÄVÄ*(T1*)	HYVÄ* (H3*)	KIITETTÄVÄ* (K5*) /TYYYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<p>Työprosessin hallinta</p> <p>Kuva-, väri-, muoto- ja tilasommittelun käyttö työskentelyssä</p>	<p>Käyttää yksilöllisesti ohjattuna joitakin kuva-, väri-, muoto- ja tilasommittelun perustekijöitä työskentelyssään</p> <p>Tekee yksilöllisesti ohjattuna töitä, joissa tarvitaan käden ja silmän yhteistyötä</p> <p>Arvioi ohjattuna työnsä kulkua</p>	<p>Käyttää ohjattuna tavallisimpia kuva-, väri-, muoto- ja tilasommittelun perustekijöitä työskentelyssään</p> <p>Tekee ohjattuna töitä, joissa tarvitaan käden ja silmän yhteistyötä</p> <p>Ilmaisee yksilöllisesti ohjattuna visuaalisesti mielikuviin</p> <p>Osoo toimia annetun palautteen mukaisesti</p>	<p>Käyttää ohjatusti kuva-, väri-, muoto- ja tilasommittelun perustekijöitä työskentelyssään</p> <p>Tekee töitä, joissa tarvitaan käden ja silmän yhteistyötä</p> <p>Ilmaisee ohjattuna mielikuviin</p> <p>Ottaa vastaan kuvakritiikkiä ja ottaa sen ohjattuna huomioon oman toimintansa kehittämisessä</p>	<p>Käyttää kuva-, väri-, muoto- ja tilasommittelun perustekijöitä työskentelyssään</p> <p>Käyttää käden ja silmän yhteistyötä visuaalisessa ilmaisussaan</p> <p>Ilmaisee mielikuviin visuaalisesti</p> <p>Ottaa vastaan ja hyödyntää saamaansa kuvakritiikkiä oman toimintansa kehittämisessä</p>	<p>Soveltaa kuva-, väri-, muoto- ja tilasomittelua</p> <p>Käyttää suunnitelmallisesti ja luovasti käden ja silmän yhteistyötä visuaalisessa ilmaisussaan</p> <p>Ilmaisee mielikuviin, ajatuksiin ja tunteitaan visuaalisesti</p> <p>Hyödyntää, soveltaa ja suhteuttaa saamaansa kuvakritiikkiä oman toimintansa kehittämisessä</p>
<p>Työtehtävän hallinta</p> <p>Visuaalisen viestinnän esittämistapojen ja alan materiaalien, työvälineiden ja menetelmien käyttö ilmaisussa</p>	<p>Käyttää yksilöllisesti ohjattuna ja harjoiteltuna joitakin alan materiaaleja, työvälineitä ja –menetelmiä visuaalisessa ilmaisussaan</p>	<p>Käyttää ohjattuna alan keskeisimpiä materiaaleja, työvälineitä ja –menetelmiä visuaalisessa ilmaisussaan</p>	<p>Käyttää alan keskeisimpiä materiaaleja työvälineitä ja menetelmiä</p>	<p>Käyttää visuaalisen viestinnän esittämistapoja työskentellessään itsenäisesti alan keskeisillä materiaaleilla, työvälineillä ja menetelmillä</p>	<p>Soveltaa visuaalisen viestinnän esittämistapoja työskentellessään alan eri materiaaleilla, työvälineillä ja menetelmillä.</p>
<p>Työn perustana olevan tiedon hallinta</p> <p>Kuva- ja tuoteilmaisun havainnointi</p>	<p>Käyttää yksilöllisesti ohjattuna vähintään yhtä kuva-analyysimenetelmää</p>	<p>Käyttää ohjattuna vähintään yhtä kuva-analyysimenetelmää</p>	<p>Käyttää vähintään yhtä kuva-analyysimenetelmää</p>	<p>Havainnoi kuva- ja tuoteilmaisua</p>	<p>Havainnoi ja tulkitsee kuva- ja tuoteilmaisua, erottaa merkityksellisen turhasta</p>

7.3.2 Visuaalinen osaaminen, opintojaksot 15 ov

7.3.2.1 Piirretty mielikuva, 7 ov

Tavoitteet	Silmän, käden ja mielen yhteistyö. Perustiedot kaksi- ja kolmiulotteisen kuvan sekä tilan rakentamisesta ja ilmaisullisesta käytöstä.
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Käyttää kuva-, muoto- ja tilasommittelun perustekijöitä työskentelyssään monipuolisesti- Tekee korkeatasoisia töitä, joissa tarvitaan käden, silmän ja mielen yhteistyötä- Hallitsee keskeiset piirustustekniikat ja välineet- Ilmaisee piirtäen mielikuviaan itselleen ominaisella tavalla- Vastaanottaa ja hakee kuvakritiikkiä ja ottaa sen huomioon oman toimintansa kehittämisessä.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Käyttää kuva-, muoto- ja tilasommittelun perustekijöitä työskentelyssään- Tekee töitä, joissa tarvitaan käden, silmän ja mielen yhteistyötä- Hallitsee keskeisiä piirustustekniikoita ja välineitä- Ilmaisee piirtäen mielikuviaan- Vastaanottaa kuvakritiikkiä ja ottaa sen huomioon oman toimintansa kehittämisessä.
Tyydyttävä, T1	Opiskelija Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- käyttää ohjatusti kuva-, muoto- ja tilasommittelun perustekijöitä työskentelyssään- tekee töitä, joissa tarvitaan käden, silmän ja mielen yhteistyötä- hallitsee keskeisiä piirustustekniikoita ja välineitä- ilmaisee piirtäen mielikuviaan- vastaanottaa kuvakritiikkiä ja ottaa sen huomioon oman toimintansa kehittämisessä
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- käyttää yksilöllisesti ohjattuna kuva-, muoto- ja tilasommittelun perustekijöitä työskentelyssään- ohjattuna tekee töitä, joissa tarvitaan käden, silmän ja mielen yhteistyötä- ymmärtää mallin ja tehdyn työn yhteyden- ohjattuna ilmaisee piirtäen mielikuviaan
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- yksilöllisesti tuettuna käyttää kuva-, muoto-, ja tilasommittelun joitakin tekijöitä työskentelyssään- yksilöllisesti ohjattuna tekee töitä, joissa tarvitaan käden, silmän ja mielen yhteistyötä- yksilöllisesti ohjattuna ilmaisee piirtäen mielikuviaan
Keskeinen sisältö	Havainnon ja piirustustekniikoiden tutkiminen, muodon piirtäminen, valon ja muodon yhteys, valöörit. Luonnoksesta itsenäiseksi piirustukseksi: harjoitustöitä mm. museoissa, konserteissa, luonnossa. Tilan kuvaamisen keinot ja illusorinen tila: perspektiivi- ja projektiopiirustusten perusteet, silmä, kuvatasot (esim. sammakko ja lintuperspektiivi), aihe ja taivaanranta, katoamispisteet. Kuvarajauksen merkitys. Tila kuvallisena elementtinä. Yhtymäkohdat luonnontieteisiin (fysiikka, kemia jne.) Yhteiset kritiikit.

7.3.2.2 Kuvanrakennustyömaa, 8 ov

Tavoitteet	Opiskelija perehtyy kuvan tutkimiseen ja tulkintaan rakenteesta lähtien. Sommittelun ja värien merkityksen ymmärtäminen. Näkemisen herkkyyden harjaannuttaminen, väri-ilmiöiden tarkka havaitseminen, havaintojen luovaan soveltamiseen johdattaminen.
------------	--

Arviointi

Kiitettävä, K5	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">- Hallitsee värisommittelun keskeiset perustekijät ja soveltaa niitä työskentelyssään.- Tekee korkealaatuisia töitä, joissa tarvitaan käden ja silmän yhteistyötä.- Hallitsee keskeiset maalausmateriaalit, työvälineet ja menetelmät visuaalisessa ilmaisussaan.- Ilmaisee mielikuviaan väreillä ja sommitteluratkaisuilla monipuolisesti ja itselleen ominaisella tavalla.- Käyttää useita kuva-analyysimenetelmiä ja soveltaa niitä työskentelyssään.- Vastanottaa ja hakee kuvakritiikkiä ja ottaa sen huomioon oman toimintansa kehittämisessä.
Hyvä, H3	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">- Käyttää värisommittelun perustekijöitä työssään.- Tekee töitä, joissa tarvitaan käden ja silmän yhteistyötä.- Käyttää keskeisiä maalausmateriaaleja, työvälineitä ja menetelmiä visuaalisessa ilmaisussaan.- Ilmaisee mielikuviaan väreillä ja sommitteluratkaisuilla monipuolisesti.- Käyttää useita kuva-analyysimenetelmiä.- Vastanottaa kuvakritiikkiä ja ottaa sen huomioon oman toimintansa kehittämisessä.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5 mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- käyttää ohjatusti värisommittelun perustekijöitä työssään- tekee töitä, joissa tarvitaan käden ja silmän yhteistyötä- käyttää erilaisia maalausmateriaaleja, työvälineitä ja menetelmiä visuaalisessa ilmaisussaan- ilmaisee mielikuviaan väreillä ja sommitteluratkaisuilla- käyttää vähintään yhtä kuva-analyysimenetelmää- vastaanottaa kuvakritiikkiä ja ottaa ohjattuna sen huomioon oman toimintansa kehittämisessä
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- ohjattuna käyttää tavallisimpia värisommittelun perustekijöitä työssään- ohjattuna tekee töitä, joissa tarvitaan käden ja silmän yhteistyötä- ohjattuna käyttää alan keskeisimpiä maalausmateriaaleja, työvälineitä ja menetelmiä visuaalisessa ilmaisussaan- yksilöllisesti ohjattuna ilmaisee visuaalisesti mielikuviaan- ohjattuna käyttää vähintään yhtä kuva-analyysimenetelmää- osaa toimia annetun palautteen mukaisesti
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- yksilöllisesti ohjattuna käyttää joitakin värisommittelun perustekijöitä työssään- yksilöllisesti ohjattuna tekee töitä, joissa tarvitaan käden ja silmän yhteistyötä- yksilöllisesti ohjattuna ja harjoiteltuna käyttää joitakin maalausmateriaaleja, työvälineitä ja menetelmiä visuaalisessa ilmaisussaan- ohjattuna arvioi työnsä kulkua
Keskeinen sisältö	Visuaaliset voimat: tila-massa, valo-väri. liike-aika. Väri fyysikaalisena ja tunnepohjaisena ilmiönä. Väri ilmaisukeinona. Harjoitustehtävien avulla mm. värien suhteellisuuden, sekoittumisen, tilavaikutelman ja sointuvuuden tutkiminen. Erilaiset sommittelun teorit, keinot ja soveltaminen käytäntöön. Sommittelun ilmaisulliset mahdollisuudet. Kuvan rakenteeseen (sommitteluun ja väreihin) perustuvan tulkinnan tekeminen taideteoksesta: teoksen kuvallinen kommentointi.

7.4. Kuvan ja mediataiteen perusosaaminen 10 ov

OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINNIN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA, Kaarisilta, Kuvallinen ilmaisu

Opintokokonaisuus	Opiskelijan arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jaksotus ja toteutus		Ajoitus
	Ammattiosaamisen näyttö = suunnitelma näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista	Muu arviointi	Jakson nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapa	
<p>Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen, 10 ov</p> <p>Tavoitteet ja sisällöt</p> <p>Arviointikriteerit</p>					

<p>Kuvaus opintokokonaisuudesta: Keskeinen sisältö: Kuva- ja mediataiteen työmenetelmien, lainsäädännön, sopimuskäytännön, järjestötoiminnan hallinta</p> <p>Näytön kuvaus: Näyttelykokonaisuuden toteutus, (teosten toteutus, valinta ja esillepano) lopputyönäyttelyn muodossa. Näyttelyn esittely (teemat ja ratkaisut) kirjallisesti, sanallisesti tai vaihtoehtoisin ilmaisutavoin. Yksityis- tai ryhmänäyttely.</p> <p>Huom! Näyttö järjestetään yhdessä osana näyttöä 3. (Maalauksen näyttö).</p>	<p>Mitä arvioidaan: Opintojaksot: Ihmisen kuva 2 ov; Galleria I ov</p> <p>1) Työprosessin hallinta: - oman ilmaisun kehittäminen</p> <p>2) Työtehtävän hallinta - keskeisten työmenetelmien käyttö</p> <p>3) Työn perustana olevan tiedon hallinta - taiteen kentässä toimiminen - ammatti- ja oikeuskäytännöt</p> <p>Huom! Yhteiset painotukset (= teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen) arvioidaan muun arvioinnin yhteydessä olevilla opintojaksoilla.</p> <p>Näyttö toteutetaan näyttelytilassa: mahdollisuuksien mukaan julkisessa tilassa (galleriat, museot), oppilaitoksessa tai muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa paikassa.</p> <p>Arvioivat osapuolet: opiskelijaa ohjanneet opettajat ja työelämän edustaja</p> <p>Näyttö sisältää itsearviointia ja palautekeskustelun opiskelijalle parhaiten soveltuvimmalla kommunikointitavalla.</p>		<p>Jaksot: Monistettu kuva 3 ov; Liikkeelle lähtevä kuva 3 ov Ihmisen kuva 2 ov, Galleria I 2 ov, Monistettu kuva 3 ov, Liikkeelle lähtevä kuva 3 ov</p>	<p>Opintokokonaisuus/jakso toteutetaan pääosin oppilaitoksessa, ellei HOPSissa toisin mainita (esim. työpaikka, etäopiskelu).</p> <p>Opiskelijan HOJKSissa mainitaan normaalisti erityisopetuksen pienryhmäopetuksesta poikkeavat tai muut erityisjärjestelyt / tukitoimia vaativat opetuksen toteutustavat.</p>	<p>Opintokokonaisuus toteutetaan 1., 2. ja 3. opintovuoden aikana, kuitenkin niin, että jaksot ihmisen kuva 2 ov ja Galleria I 2 ov ovat toteutettuna 3. opintovuoden 4. jaksoon mennessä.</p> <p>Opintokokonaisuus arvioidaan kokonaisuudessaan 3. opintovuoden kevääseen mennessä.</p>
<p>Arviointikriteerit:</p> <p>T1*-K5*, T1-K5, sekä sanallinen arviointi (erityisopiskelijalla oikeus päättää kumman haluaa tutkintotodistukseen)</p>	<p>Opintokokonaisuuden arvosanan määrittämisen perusteen (näyttö+muu arviointi): opintokokonaisuuden arvosanat päättävät opintokokonaisuutta opettaneet opettajat yhdessä.</p>				

7.4.1. Arvioinnin kohteet ja kriteerit ja vaadittava keskeinen osaaminen

KUVA- JA MEDIATAITEEN PERUSOSAAMINEN, 10 OV					
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit				
	TYYDYTTÄVÄ*(T1*)	HYVÄ* (H3*)	KIITETTÄVÄ* (K5*) /TYYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Työprosessin hallinta Oman ilmaisun kehittäminen	Kehittää ilmaisuun yksilöllisesti tuettuna joillakin kuva- ja mediataiteen työmenetelmillä	Kehittää ohjattuna ilmaisuun kuvallisen ilmaisun keskeisillä työmenetelmillä	Kehittää ilmaisuun kuvallisen ilmaisun keskeisillä työmenetelmillä	Kehittää ilmaisuun sekä käden ja silmän yhteistyötä kuvallisen ilmaisun keskeisillä työmenetelmillä	Kehittää systemaattisesti ilmaisuun sekä käden ja silmän yhteistyötä kuvallisen ilmaisun työmenetelmillä
Työtehtävän hallinta Kuva- ja mediataiteen työmenetelmien käyttö	Käyttää yksilöllisesti tuettuna joitakin kuva- ja mediataiteen työmenetelmiä ilmaisussaan	Käyttää yksilöllisesti ohjattuna kuva- ja mediataiteen tavallisia työmenetelmiä ilmaisussaan	Käyttää ohjattuna kuva- ja mediataiteen keskeisiä työmenetelmiä ilmaisussaan	Käyttää kuva- ja mediataiteen keskeisiä menetelmiä ilmaisussaan	Käyttää kuva- ja mediataiteen keskeisiä menetelmiä ja välineitä ilmaisemaan ajatuksiinsa Hyödyntää materiaalin ominaisuuksia sekä kuvan ja sen ympäristön suhteita työskentelyssään
Työn perustana olevan tiedon hallinta Taiteen kentässä toimiminen Ammatti- ja oikeuskäytännöt	Esittelee yksilöllisesti tuettuna omalla kommunikointitavallaan tuotantoaan	Esittelee omalla kommunikointitavallaan tuotantoaan	Löytää eri tietolähteistä alan keskeistä lainsäädäntöä, sopimus-käytäntöä, järjestötoimintaa ja yrittäjyyttä koskevaa tietoa Esittelee omia töitään suullisesti, kirjallisesti ja visuaalisesti	Tuntee kuvataide-alan näyttelytoimintaa voidakseen toimia kulttuurin ja taiteen yhteisöllisessä ja yhteiskunnallisessa toimintaympäristössä Esittelee teoksiaan suullisesti, kirjallisesti ja visuaalisesti sekä erittelee kuvallisia keinoja, joita on käyttänyt	Tuntee alan käytäntöjä, gallerioiden toimintaperiaatteita sekä kuvataidealan järjestö-, näyttely- ja kilpailutoimintaa voidakseen toimia kulttuurin ja taiteen yhteisöllisessä ja yhteiskunnallisessa toimintaympäristössä Erittelee ja analysoi oman teoksensa lähtökohtia sekä ratkaisujensa vaikutuksia lopputulokseen
Yhteiset painotukset Teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen	Käsittelee yksilöllisesti tuettuna tekstiä ja kuvaa jollain tietotekniikan menetelmällä	Työskentelee yksilöllisesti ohjattuna tietotekniikan ohjelmilla tekstin ja kuvan parissa	Ohjattuna käsittelee tekstiä ja kuvaa jollain tietotekniikan menetelmällä	Käsittelee tekstiä ja kuvaa jollain tietotekniikan menetelmällä	Käsittelee tekstiä ja kuvaa tietotekniikan keskeisillä ohjelmilla

7.4.2 Kuva- ja mediataiteen perusosaaminen, opintojaksot 10 ov

7.4.2.1 Ihmisen kuva, 2 ov

Tavoitteet	Yleisesti perehdyttää kuvan rakenteeseen ja kuvalliseen ajatteluun. Syventää kuvapinnan ymmärtämistä ja laajentaa ilmaisun keinoja. Pyritään löytämään maalaamiselle syvempiä persoonallisia merkityksiä.
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- käyttää piirtämisen ja maalaamisen keskeisiä työskentelymenetelmiä ilmaisussaan monipuolisesti.- hallitsee mallin mittasuhteiden, anatomian, tilan, massan, valaistuksen ja volyymin kuvaamisen- hyödyntää sommittelun tarjoamia ilmaisumahdollisuuksia
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Käyttää piirtämisen ja maalaamisen keskeisiä työskentelymenetelmiä ilmaisussaan.- Osaa ilmaista kuvallisesti ajatuksiaan ja kehittää ilmaisuaan piirustuksen, maalauksen tai kuvanveiston keinoin- Osaa piirtämisen, maalauksen tai kuvanveiston keinoin kuvata mallin mittasuhteita, anatomiaa, tilaa, massaa, valaistusta ja volyyymiä.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- ohjattuna käyttää piirtämiseen ja maalaamiseen keskeisiä työskentelymenetelmiä ilmaisussaan- Kehittää ilmaisuaan piirtäen ja maalaten
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- ohjattuna ja paljon harjoiteltuaan osaa käyttää piirtämiseen ja maalaamisen keskeisiä työskentelymenetelmiä ilmaisussaan- ohjattuna kehittää ilmaisuaan piirtäen ja maalaten
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- tuettuna käyttää yksilöllisesti valittuja piirtämisen ja maalaamisen työskentelymenetelmiä ilmaisussaan- yksilöllisesti tuettuna kehittää ilmaisuaan piirtäen ja maalaten

Keskeinen sisältö	Kuvan perusainesten analysointi, elävän mallin piirustus, maalaus ja kolmiulotteinen tutkiminen havaintoon perustuen ja omaa ilmaisua hyväksikäyttäen.
--------------------------	--

7.4.2.2 Monistettu kuva, 3 ov

Tavoitteet	Erialaisten taidegrafiikan tekniikoiden, materiaalien ja välineiden tunteminen, taidegrafiikan luonteen ymmärtäminen omana taidemuotona, oman ilmaisun kehittyminen.
------------	--

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Osaa käyttää taidegrafiikassa tarvittavia työvälineitä, materiaaleja ja tekniikoita omassa kuvailmaisussaan.- Osaa valita ilmaisulleen sopivan painomenetelmän.- Osaa ilmaista kuvallisesti ajatuksiaan
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- Käyttää grafiikan keskeisiä työmenetelmiä ilmaisussaan.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu opetus

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- käyttää ohjattuna grafiikan keskeisiä työmenetelmiä ilmaisussaan
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- ohjattuna ja paljon harjoiteltuaan käyttää grafiikan tavallisimpia työmenetelmiä ilmaisussaan
Tyydyttävä, T1 mukautettu	<ul style="list-style-type: none">- tuettuna käyttää yksilöllisesti valittuja grafiikan tavallisimpia työmenetelmiä ilmaisussaan

Keskeinen sisältö	Perustiedot ja -taidot grafiikan perusmenetelmistä, puupiirros, syväpaino ja monotypia.
--------------------------	---

7.4.2.3 Liikkeelle lähtevä kuva, 3 ov

Tavoitteet	Perustiedot ja –taidot elokuvakerronnan, videon ja tv:n ja valokuvauksen alueilta ja niiden hyödyntäminen omassa työskentelyssä. Mustavalkokuvan vedostaminen.
------------	--

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - Osaa toimia audiovisuaalisessa laiteympäristössä. - Hallitsee dramaturgian perusteita, kuvauksen, äänityksen, valaisun ja leikkauksen työvaiheet. - Käyttää liikkuvaa kuvaa ilmaisunsa välineenä monipuolisesti. - Hallitsee mustavalkokuvan vedostusprosessin.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - Osaa ohjattuna toimia audiovisuaalisessa laiteympäristössä. - Hallitsee ainakin yhden audiovisuaalisen laitteen käytön. - Perehtyy dramaturgian perusteisiin ja kuvauksen, äänityksen, valaisun ja leikkauksen työvaiheisiin - Käyttää liikkuvaa kuvaa ilmaisunsa välineenä. - Osaa vedostaa mustavalkoisen valokuvan.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - osallistuu ohjattuna lyhytelokuvan käsikirjoitukseen, kuvaamiseen ja leikkaamiseen - käyttää liikkuvaa kuvaa ilmaisun välineenä ohjatusti - vedostaa ohjattuna mustavalkoisen valokuvan
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - osallistuu yksilöllisesti ohjattuna yhteisprojektiin lyhytelokuvan tekemisessä - yksilöllisesti ohjattuna käyttää liikkuvaa kuvaa ilmaisun välineenä - yksilöllisesti ohjattuna vedostaa mustavalkoisen valokuvan
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - yksilöllisesti avustettuna osallistuu yhteisprojektiin lyhytelokuvan tekemisessä - yksilöllisesti avustettuna osallistuu liikkuvan kuvan käyttämiseen ilmaisun välineenä - yksilöllisesti avustettuna vedostaa mustavalkoisen valokuvan

Keskeinen sisältö	Videotekniikan perusteet: käsikirjoitus, kuvaus, äänitys, valaisu, editointi. Elokuvailmaisun ja dramaturgian perusteet. Mustavalkokuvan vedostusprosessi.
--------------------------	--

7.4.2.4 Galleria I , 2 ov

Tavoitteet	Taiteilija taidemaailman työntekijänä. Opintojakson tavoitteena on tutustuttaa opiskelija galleriatoimintaan. Taideteosten näytteille asettaminen ja myyminen.
Arviointi	
Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - Käsittelee tekstiä ja kuvaa digitaalisesti. Huomioi kuvan ja kuvaympäristön keskinäiset suhteet ja riippuvuudet. - Tuntee alan keskeistä lainsäädäntöä, sopimuskäytäntöjä ja järjestö-, näyttely- ja kilpailutoimintaa. - Osaa hankkia tietoa apurahojen saamisen edellytyksistä ja arvioida omia mahdollisuuksiaan saada apurahoja. - Esittelee omaa tuotantoaan suullisesti, kirjallisesti ja visuaalisesti. - Osaa valvoa omia etujaan ja oikeuksiaan.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - Käsittelee tekstiä ja kuvaa digitaalisesti. - Hakee eri tietolähteistä alan keskeistä lainsäädäntöä, sopimuskäytäntöä, järjestötoimintaa ja yrittäjyyttä koskevaa tietoa. - Osaa hakea tietoa alansa näyttely- ja kilpailutoiminnasta. - Esittelee omaa tuotantoaan suullisesti, kirjallisesti ja visuaalisesti. - On tietoinen omista eduista ja oikeuksistaan.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - käsittelee ohjattuna tekstielementtejä ja kuvaa jollakin tietotekniikan menetelmällä - löytää ohjattuna tietolähteistä alan keskeistä lainsäädäntöä, sopimuskäytäntöä, järjestötoimintaa ja yrittäjyyttä koskevaa tietoa - esittelee omaa tuotantoaan suullisesti, kirjallisesti tai visuaalisesti - asettaa teoksiaan ohjatusti näytteille
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - työskentelee yksilöllisesti ohjattuna tietotekniikan ohjelmilla tekstin ja kuvan parissa - yksilöllisesti ohjattuna löytää tietoa alan lainsäädännöstä ja sopimuksista - esittelee omalla kommunikointitavallaan tuotantoaan - osallistuu ohjattuna teosten näytteille asettamiseen
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - yksilöllisesti tuettuna käyttää jotakin tietotekniikan ohjelmaa - esittelee yksilöllisesti tuettuna omalla kommunikointitavallaan tuotantoaan

Keskeinen sisältö	Näyttelyprojekti: galleriamaailma ja sen pelisäännöt, näyttelyn kokoamisen eri vaiheet. Oman tuotannon esittely. Digitaalinen kuvan- ja tekstin käsittely. Sopimukset, sitoumukset, vastuut ja verotus.
-------------------	---

7.5 Maalaus 30 ov

OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINNIN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA, Kaarisilta, Kuvallinen ilmaisu

Opintokokonaisuus Vaihtoehtoiset opinnot, Maalaus 30 ov Tavoitteet ja sisällöt Arviointikriteerit	Opiskelijan arvioinnin toteutus		Opintokokonaisuuden jaksoitus ja toteutus		Ajoitus
	Ammattiosaamisen näyttö = suunnitelma näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista	Muu arviointi	Jakson nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapa	
<p><u>Kuvaus opintokokonaisuudesta:</u> Keskeinen sisältö: maalaustaiteen materiaalien ja työmenetelmien monipuolinen käyttö ilmaisussa, työturvallisuuden huomioon ottaminen ja markkinoinnin hallinta</p> <p><u>Näytön kuvaus:</u> Näyttelykokonaisuuden toteutus (teosten toteutus, valinta ja esillepääntö) lopputyönäyttelyn muodossa. Näyttelyn esittely (teemat ja ratkaisut) kirjallisesti, sanallisesti tai vaihtoehtoisin ilmaisutavoin. Yksityis- tai ryhmänäyttely.</p>	<p><u>Mitä arvioidaan:</u></p> <p>1) Työprosessin hallinta: - suunnittelu - toteuttaminen - tuloksen arviointi - työskentelyn kehittäminen</p> <p>2) Työtehtävän hallinta: - maalauksen perusmateriaalien, tekniikoiden ja työvälineiden käyttö ilmaisussa</p> <p>3) Työturvallisuuden hallinta: - työturvallisuusohjeiden noudattaminen</p> <p>4) Yhteiset painotukset: - Yrittäjäyys ja kuluttajaosaaminen - Omien maalausten esittely</p> <p>Näyttö toteutetaan näyttelytilassa: mahdollisuuksien mukaan julkisessa tilassa (galleriat, museot), oppilaitoksessa tai muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa paikassa.</p> <p>Arvioivat osapuolet: Opiskelijaa ohjanneet opettajat ja työelämän edustaja</p> <p>Näyttö sisältää - itsearviointia ja palautekeskustelun opiskelijalle parhaiten soveltuvimmalla kommunikoinnin tavalla.</p>		<p>Itsenäisen työskentelyn maalausstudio, 16 ov; Maalauksen materiaalioppi, 6 ov; Liikkeelle lähtevä kuva, 3 ov</p>	<p>Opintokokonaisuus / jakso toteutetaan pääosin oppilaitoksella ja työsopeuttamisjaksoilla, ellei HOPSissa toisin mainita (esim. etäopiskelu).</p> <p>Opiskelijan HOJKSissa mainitaan normaalista erityisopetuksen pienryhmäopetuksesta poikkeavat tai muut erityisjärjestelyjä/ tukitoimia vaativat opetuksen toteutustavat.</p>	<p>Opintokokonaisuus toteutetaan 1., 2. ja 3. opintovuoden aikana kuitenkin niin, että kaikki opintojaksot on toteutettu 3. vuoden 4. jakson loppuun mennessä.</p> <p>Opintokokonaisuus arvioidaan 3. opintovuoden keväällä.</p>
<p>Arviointikriteerit:</p> <p>T1*- K5*, T1 – K5 sekä Sanallinen arviointi (erityisopiskelijalla oikeus päättää, kumman haluaa tutkintotodistukseen)</p>	<p>Opintokokonaisuuden arvosanan määräytymisen perusteet (näyttö + muu arviointi): Näyttö on muuta arviointia määräävämpi.</p>				

7.5.1 Arvioinnin kohteet ja kriteerit ja vaadittava keskeinen osaaminen

MAALAUS, 30 OV					
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit				
	TYYDYTTÄVÄ*(T1*)	HYVÄ* (H3*)	KIITETTÄVÄ* (K5*) /TYYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Työprosessin hallinta					
Suunnittelu	Maalaa yksilöllisesti ohjattuna tutussa ympäristössä	Maalaa ohjattuna annettujen ohjeiden ja aikataulun mukaan	Maalaa annettujen ohjeiden ja aikataulun mukaan	Työskentelee ja valmistaa maalauksellisen kokonaisuuden sovittun aikataulun mukaan	Suunnittelee aikataulunsa ja työskentelee sen mukaan
Toteuttaminen	Havainnoi ja arvioi työnsä kulkua	Havainnoi ja arvioi työnsä kulkua ja toimii annetun palautteen mukaan	Arvioi maalauksiin annettujen ominaisuuksien suhteen	Käyttää havaintokykyään	Hallitsee maalauksen tehtäväkokonaisuuksia ja työprosesseja tehdessään esteettisesti laadukkaan ja kestäväen taideilmaisullisen kokonaisuuden
Tuloksen arviointi				Arvioi maalausensa teknistä laatua	Käyttää tyyli- ja havaintokykyään ja mielikuvitustaan
Työskentelyn kehittäminen				Kehittää maalauksiinsa palautteen perusteella	Arvioi työskentelyään ja maalauksiinsa sekä sisällön ja muodon suhdetta
					Suhteuttaa ja hyödyntää palautetta työskentelyssään
Työtehtävän hallinta					
Työvälineiden, materiaalien ja menetelmien hallinta	Omaa jonkinlaisen käsityksen maalauksessa käytettävistä perusmateriaaleista ja tekniikoista	Tuntee yksilöllisesti ohjattuna maalauksessa käytettävät perusmateriaalit sekä työvälineet ja ohjatusti käyttää niitä ilmaisussaan	Käyttää maalauksen perusmateriaaleja, tekniikoita ja työvälineitä ilmaisussaan	Käyttää valitsemaansa maalaustekniikkaa, työvälineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti saaden aikaan kestäväen lopputuloksen	Käyttää valitsemaansa maalaustekniikkaa, työvälineitä ja materiaaleja tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti

<p>Työturvallisuuden hallinta</p> <p>Työturvallisuusohjeiden noudattaminen</p>	<p>Seuraa työturvallisuusohjeita tuettuna</p>	<p>Noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita</p>	<p>Työskentelee työturvallisuusohjeita noudattaen</p>	<p>Työskentelee huolellisesti ja työturvallisuusohjeita noudattaen</p>	<p>Työskentelee työturvallisuusohjeita ja työturvallisuuden työtiloille asettamia vaatimuksia noudattaen</p>
<p>Yhteiset painotukset</p> <p>Yrittäjyys ja kuluttajaosaaminen Omien maalausten esittely</p>	<p>Esittelee omalla kommunikointitavallaan tuettuna maalauksiaan</p>	<p>Esittelee yhdessä muiden kanssa maalauksiaan ohjatusti</p>	<p>Esittelee maalauksiaan ohjatusti</p>	<p>Esittelee maalauksiaan yhteinäisenä sisällöllisenä ja teknisenä kokonaisuutena</p>	<p>Esittelee, analysoi ja arvioi maalauksiaan yhteinäisenä sisällöllisenä ja teknisenä kokonaisuutena</p>

7.5.2 Maalaus 30 ov, opintojaksot

7.5.2.1 Itsenäisen työskentelyn maalausstudio, 20 ov

Tavoitteet	Opiskelija löytää, laajentaa ja syventää omaa kuvallista ilmaisun tapaan- sa. Hän löytää itselleen sopivat työskentelymenetelmät ja kasvattaa varmuuttaan kuvallisen ilmaisun ammattilaisena.
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - käyttää ilmaisussaan monipuolisesti maalauksessa käytettäviä keskeisiä materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä. - on valinnut omaan ilmaisuunsa sopivan työskentelyvälineen ja syventänyt sen hallintaa. - soveltaa keskeisten taiteen teorioiden ja tyylien tuntemustaan. - osaa tuottaa, tulkita ja antaa palautetta teosten sisällöistä. - käy teoksillaan vuoropuhelua taidemaailman kanssa.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tuntee keskeiset maalauksessa käytettävät materiaalit ja tekniikat sekä työvälineet ja käyttää niitä omassa ilmaisussaan. - pohtii ja antaa palautetta teosten sisällöistä. - tuntee keskeisiä taiteen teorioita ja tyylejä.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tuntee maalauksessa käytettäviä perusmateriaaleja ja – tekniikoita sekä työvälineitä ja osaa käyttää niitä omassa ilmaisussaan - osaa arvioida maalauksia annettujen ominaisuuksien suhteen
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - osaa käyttää itselleen tuttuja maalauksessa käytettäviä perusmateriaaleja ja –tekniikoita sekä työvälineitä ja osaa käyttää niitä omassa ilmaisussaan - osaa ohjattuna arvioida maalauksia annettujen ominaisuuksien suhteen
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tuettuna tuntee tavallisimmat maalauksessa käytettävät perusmateriaalit ja –tekniikat sekä työvälineet ja yksilöllisesti tuettuna osaa käyttää niitä ilmaisussaan ohjattuna osaa arvioida työnsä kulkua
Keskeinen sisältö	Opiskelijan oma taiteellinen työskentely mielekkääksi kokemansa väli- neen parissa. Opintojakso sisältää opettajilta saatavaa henkilökohtaista palautetta, opiskelijoiden yhteisiä palautekeskusteluja ja oman työskentelyn arviointia.

7.5.2.2 Maalauksen materiaalioppi, 6 ov	
Tavoitteet	Opintojakso antaa syventävästi tietoa aineen rakenteesta, ominaisuuksista ja käyttömahdollisuuksista. Keskittyminen ja syventyminen oman työskentelyvälineen ominaisuuksiin.
Arviointi	
Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - Hallitsee maalauksessa käytettävät keskeiset menetelmät ja välineet ja soveltaa niitä työskentelyssään monipuolisesti. - Suunnittelee ja valmistaa kestäviä ja tarkoituksenmukaisia maalaus pohjia. Soveltaa erilaisten maalaus pohjien käyttöä luovasti omassa ilmaisussaan. - Valitsee työmenetelmät ja materiaalit niiden ympäristövaikutukset huomioiden. - Huomioi työskentelyssään työturvallisuuden ja -ergonomian.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - Tuntee maalauksessa käytettävät keskeiset menetelmät ja välineet ja soveltaa niitä työskentelyssään. - Osaa suunnitella ja valmistaa kestävä ja tarkoituksenmukaisen maalaus pohjan. - Noudattaa työskentelyssään työturvallisuusohjeita ja annettuja suosituksia ympäristöystävällisistä materiaaleista ja menetelmistä.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu
Arviointi, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tuntee maalauksessa käytettävät perusmateriaalit ja –tekniikat - osaa ohjattuna valmistaa kestävä ja tarkoituksenmukaisen maalaus pohjan - osaa työskennellä annettuja työturvallisuusohjeita noudattaen - löytää ohjattuna itselleen ergonomiset työskentelytavat
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tunnistaa ohjattuna tavallisimmat maalauksessa käytettävät perusmateriaalit ja –tekniikat - osaa ohjattuna harjoittelun jälkeen valmistaa kestävä ja tarkoituksenmukaisen maalaus pohjan - noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita - osaa käyttää ohjattuna tutussa ympäristössä ergonomisia työskentelytapoja
Tyydyttävä T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tunnistaa avustettuna tavallisimmat maalauksessa käytettävät perusmateriaalit ja –tekniikat - yksilöllisesti tuettuna osaa valmistaa maalaus pohjan - tuettuna osaa seurata työturvallisuusohjeita - tuettuna osaa noudattaa ergonomisia työskentelytapoja
Keskeinen sisältö	Maalaus pohjat, maalaustekniikat, maalien sideaineet ja väriaineet. Aiheiden historiallinen, kemiallisteknologinen ja käytännönläheinen käsittely. Työsuojelu ja ympäristöystävällisyys materiaaleissa.

7.5.2.3 Galleria II 4 ov, opinnäytetyö

Tavoitteet	Opintojakson tavoitteena on ohjata opiskelija tarkastelemaan ja dokumentoimaan omaa taiteellista toimintaansa ja toteuttamaan töistään näyttely.
------------	--

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- dokumentoi omia töitään ja työskentelyprosessiaan- kokoaa itselleen sopivalla tekniikalla portfolion, jossa pohtii oppimis- ja työskentelyprosessiaan monipuolisesti.- kokoaa oman työnäytekansion, joka on tekijänsä näköinen ja tuo hänen osaamistaan hyvin esiin- kokoaa töistään tasapainoisen näyttelykokonaisuuden, jonka asettaa esille sovitun aikataulun mukaan- suunnittelee ja toteuttaa itsenäisesti näyttelyn ripustamisen, markkinoinnin ja avajaiset.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- dokumentoi omia töitään ja työskentelyprosessiaan.- kokoaa itselleen sopivalla tekniikalla portfolion, jossa pohtii oppimis- ja työskentelyprosessiaan.- kokoaa oman työnäytekansion.- kokoaa töistään näyttelykokonaisuuden, jonka asettaa esille sovitun aikataulun mukaan.- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna näyttelyn ripustamisen, markkinoinnin ja avajaiset.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi	
Kiitettävä K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- dokumentoi ohjattuna omia töitään ja työskentelyprosessiaan- kokoaan ohjattuna itselleen sopivalla tekniikalla portfolion, josta oppimis- ja työskentelyprosessi on nähtävissä- kokoaa ohjattuna oman työnäytekansion- kokoaan ohjattuna töistään näyttelykokonaisuuden, jonka asettaa esille sovitun aikataulun mukaan- osallistuu näyttelyn ripustamiseen, markkinointiin ja avajaisiin- osaa ohjauksen alaisena esitellä teoksiaan
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- yksilöllisesti ohjattuna dokumentoi omia töitään- yksilöllisesti ohjattuna kokoaa oman portfolion- yksilöllisesti ohjattuna kokoaa oman työnäytekansion- osallistuu ohjattuna näyttelyn kokoamiseen- osallistuu yksilöllisesti ohjattuna näyttelyn kokoamiseen ja esittelyyn
Tyydyttävä T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- autettuna yksilöllisesti dokumentoi omia töitään- tuottaa tutussa ympäristössä yksilöllisesti autettuna oman portfolion- yksilöllisesti avustettuna kokoaa oman työnäytekansion- osallistuu yhdessä muiden kanssa näyttelyn kokoamiseen
Keskeinen sisältö	Erilaisiin portfoliokäytäntöihin tutustuminen, kullekin soveltuvien menetelmien dokumentointi- ja tarkastelutavat. Kootaan työnäytekansio opiskelijoiden omista töistä. Oman näyttelyn pystyttäminen ja näyttelytietojen syventäminen: ripustus, nimeäminen, ilmoitukset, avajaiset.

7.6 Muut valinnaiset opinnot

7.6.1 Kädentaitojen työpaja

7.6.1.1 Kankaanmaalauksen työpaja, 2 ov

Tavoitteet	Oppia kankaiden painannan perusmenetelmät ja soveltaa niitä omaan kuvalliseen ilmaisuun.
------------	--

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa ilmaisullisen, korkeatasoisen painokankaan.- hyödyntää painokankaan suunnittelua ilmaisumuotona omassa työskentelyssään monipuolisesti.- tuntee painokangassuunnittelun perusteita ja historiaa ja hyödyntää niitä työskentelyssään.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa ilmaisullisen painokankaan.- osaa valita itselleen sopivan painokankaan suunnittelun ja valmistuksen tavan.- tuntee painokangassuunnittelun perusteita ja historiaa.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa ohjattuna ilmaisullisen painokankaan
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- valmistaa yksilöllisesti ohjattuna ilmaisullisen painokankaan
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- valmistaa yksilöllisesti tuettuna ja harjoiteltuna ilmaisullisen painokankaan

Keskeinen sisältö	Värjäysjakso, paperikaavioon tutustuminen, pigmenttivärit. Soveltavat kokeelliset painomenetelmät. Vahakaavion valmistaminen ja sillä painaminen. Reaktiivivärit, pesukonevärjäys, etsipainanta, painokokeilut.
--------------------------	---

7.6.1.2 Keramiikan työpaja, 3 ov

Tavoitteet	Opiskelija saa perusvalmiudet keramiikan tekemiseen ja hänellä on mahdollisuus laajentaa kuvallista ilmaisua keramiikan keinoin.
------------	--

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa ilmaisullisen, korkeatasoisen keraamisen esineen.- hyödyntää keramiikkaa ilmaisumuotona omassa työskentelyssään monipuolisesti.- tuntee keramiikan perusteita ja historiaa ja hyödyntää niitä työskentelyssään.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa ilmaisullisen keraamisen esineen.- osaa valita itselleen sopivan keramiikan tekniikan.- tuntee keramiikan perusteita ja historiaa.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija suunnittelee ja valmistaa ohjattuna ilmaisullisen keraamisen esineen
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija valmistaa yksilöllisesti ohjatun ilmaisullisen keraamisen esineen
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- valmistaa yksilöllisesti tuettuna ja harjoiteltuna ilmaisullisen keraamisen esineen

Keskeinen sisältö	Keraamiset materiaalit: savet, värjätyt savilietteet ja lasitteet. Käsintekemisen perustekniikat ja apumuottien käyttö, koristelu, lasittaminen ja keramiikan polttaminen.
-------------------	--

7.6.2 Grafiikan työpaja

7.6.2.1 Kokeileva grafiikka, 2 ov

Tavoitteet	Uusien ilmaisumahdollisuuksien etsiminen perinteisten grafiikan menetelmien rinnalle. Vaihtoehtoisten vedostusmenetelmien ja –materiaalien etsiminen.
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa korkeatasoisen kokeellisen grafiikan vedoksen.- löytää kokeilujen kautta itselleen sopivia vaihtoehtoisia grafiikan menetelmiä ja käyttää niitä ilmaisun välineenä- Kokeilee edelleen ja varioi.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa kokeellisen grafiikan vedoksen.- löytää kokeilujen kautta itselleen sopivia vaihtoehtoisia grafiikan menetelmiä.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa ohjattuna kokeellisen grafiikan vedoksen
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- valmistaa yksilöllisesti ohjattuna kokeellisen grafiikan vedoksen
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- valmistaa yksilöllisesti tuettuna kokeellisen grafiikan vedoksen

Keskeinen sisältö	Vaihtoehtoiset painoalustat. Kokeelliset painolaatat. Grafiikan prässin mahdollisuudet. Kokeilu, etsintä ja hulluttelu.
--------------------------	---

7.6.2.2 Metalligrafiikka, 1 ov

Tavoitteet	Syventävinä tavoitteina uudet syväpainotekniikan myrkyttömät pohjusaineet ja työmenetelmät. Kuvamateriaalina voidaan hyödyntää monipuolisesti manipuloituja kuvia. Metalligrafiikka ilmaisun välineenä.
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa korkeatasoisen painolaatan ja vedoksen- Hallitsee monivärivedostamisen.- hyödyntää syväpainografiikkaa ilmaisumuotona omassa työskentelyssään monipuolisesti.- tuntee grafiikan perusteet ja historiaa ja hyödyntää niitä työskentelyssään.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa painolaatan ja vedoksen.- Hallitsee yksivärivedostamisen.- osaa valita itselleen sopivan syväpainografiikan tekniikan.- tuntee grafiikan perusteita ja historiaa.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- suunnittelee ja valmistaa ohjattuna painolaatan ja vedoksen- tutustuu grafiikan perusteisiin ja historiaan
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- valmistaa yksilöllisesti ohjattuna painolaatan ja vedoksen- tutustuu ohjattuna grafiikan perusteisiin ja historiaan
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none">- valmistaa yksilöllisesti tuettuna painolaatan ja vedoksen- tutustuu yksilöllisesti tuettuna grafiikan perusteisiin ja historiaan

Keskeinen sisältö	Myrkyttömät pohjustusaineet, liuottimet ja värit.
--------------------------	---

7.6.2.3 Puupiiirros, 1 ov

Tavoitteet	Öljyväri- ja japanilainen vesiväripainanta
------------	--

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee ja valmistaa korkeatasoisen painolaatan ja vedoksen. - hallitsee moniväriedostamisen. - hyödyntää kohopainografiikkaa ilmaisumuotona omassa työskentelyssään monipuolisesti. - tuntee puupiirostekniikan perusteita ja historiaa ja hyödyntää niitä työskentelyssään.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee ja valmistaa painolaatan ja vedoksen. - hallitsee yksiväriedostamisen. - osaa valita itselleen sopivan kohopainotekniikan. - tuntee puupiirostekniikan perusteita ja historiaa.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee ja valmistaa ohjattuna painolaatan ja vedoksen - tutustuu puupiirostekniikan perusteisiin ja historiaan
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - valmistaa yksilöllisesti ohjattuna painolaatan ja vedoksen - tutustuu ohjattuna puupiirostekniikan perusteisiin ja historiaa
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - valmistaa yksilöllisesti tuettuna ja harjoiteltuna painolaatan ja vedoksen - tutustuu yksilöllisesti tuettuna puupiirostekniikan perusteisiin ja historiaan

Keskeinen sisältö	Painotekniset harjoitukset, materiaalioppi, havaintoesitykset, harjoitustyöt, "painajasta piirtäjäksi"
-------------------	--

7.6.2.4 Serigrafia, 1 ov

Tavoitteet	Laakapainomenetelmiin tutustuminen. Serigrafia oman ilmaisun välineenä.
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee ja valmistaa korkeatasoisen painokaavion ja vedoksen - Hallitsee moniväri vedostamisen - hyödyntää laakapainografiikkaa ilmaisumuotona omassa työkentelyssään monipuolisesti - tuntee laakapainon perusteet ja historiaa ja hyödyntää niitä työkentelyssään.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee ja valmistaa painokaavion ja vedoksen. Hallitsee yksiväri vedostamisen - osaa valita itselleen sopivan laakapainotekniikan - tuntee laakapainon perusteita ja historiaa.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee ja valmistaa ohjattuna painokaavion ja vedoksen - tutustuu laakapainon perusteisiin ja historiaan
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - valmistaa yksilöllisesti ohjattuna painokaavion ja vedoksen - tutustuu ohjattuna laakapainon perusteisiin ja historiaan
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - valmistaa yksilöllisesti tuettuna ja harjoiteltuna painokaavion ja vedoksen - tutustuu yksilöllisesti tuettuna laakapainon perusteisiin ja historiaan

Keskeinen sisältö	Painokaavion valmistaminen, joko paperista tai valottamalla. Useamman painokaaviosta koostuvan kuvan suunnittelu. Päällekkäisten väripintojen vedostaminen. Myrkyttömät vedostusmateriaalit.
--------------------------	--

7.7 Vapaasti valittavat opinnot 10 OV

7.7.1 Kuvanveiston materiaalit ja tekniikat, 5 ov

Tavoitteet	Opintojakson tavoite on saavuttaa erilaisten kuvanveistossa käytettävien peruslaitteiden syvällisempi hallinta, oppia turvalliset työskentelymenetelmät, ottaa huomioon työskentelyn ergonomisuus ja ympäristövaikutukset.
------------	--

Arviointi	
Kiitettävä, K5	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - hallitsee kuvanveiston keskeiset menetelmät ja välineet. - on valinnut omaan ilmaisuunsa sopivan työskentelyvälineen ja syventänyt sen hallintaa. - valitsee työmenetelmät ja materiaalit niiden ympäristövaikutukset huomioiden. - huomioi työskentelyssään työturvallisuuden ja -ergonomian.
Hyvä, H3	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tuntee kuvanveiston keskeiset menetelmät ja välineet ja soveltaa niitä työskentelyssään. - on löytänyt ilmaisuunsa sopivan työskentelyvälineen. - noudattaa työskentelyssään työturvallisuusohjeita ja annettuja suosituksia ympäristöystävällisistä materiaaleista ja menetelmistä.
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - tuntee kuvanveistossa käytettävät perusmateriaalit ja -tekniikat. - osaa työskennellä annettuja työturvallisuusohjeita noudattaen. - löytää ohjattuna itselleen ergonomiset työskentelytavat.
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - osaa käyttää ohjattuna tuttuja kuvanveiston menetelmiä ja välineitä työskentelyssään - ohjattuna löytää ilmaisuunsa sopivan työskentelyvälineen - ohjattuna osaa noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> - yksilöllisesti tuettuna käyttää kuvanveiston perusmateriaaleja ja välineitä - yksilöllisesti tuettuna löytää ilmaisuunsa sopivan työskentelyvälineen - tuettuna osaa seurata työturvallisuusohjeita

Keskeinen sisältö	Keramiikan, puun, kiven, metallin ja muiden tarvittavien materiaalien käytön syventävä opetus, muotinteko ja valutekniikat.
--------------------------	---

7.7.2 Musiikki, 5 ov

Tavoitteet	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja kykenee arvioimaan sitä - oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista - oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti - kehittää taitoaan kuunnella musiikkia - oppii eri musiikkityylejä, lajeja ja historiaa - oppii musisoimaan yhdessä toisten kanssa <p>Osin sovellettu lähde: Lukion musiikinopetuksen perusteet (2003)</p>
------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	<p>Opiskelija on oppinut seuraavaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uusia soitto- tai laulukappaleita hyödyntäen olemassa olevaa ja oppimaansa uutta tekniikkaa ja taitoa - oppilas hallitsee jonkin instrumentin (esim. laulu/ piano) soittotekniikan perusteet - oppilas kykenee esiintymään yhdessä muiden kanssa tai yksin - oppilas taitaa keskeisimmät musiikin tyylilajit ja musiikin historian tyylikaudet kuuluisimpine säveltäjineen (esim. tunnistamalla kuuntelunäytteestä) - oppilas kykenee hahmottamaan eri rytmejä, tahtilajeja ja hallitsemaan tempoa - oppilas erottaa melodialiikkeet ylös tai alas (korkealle tai matalalle) ja erottaa duuri- ja mollisävellajin - oppilas tunnistaa eri soittimia näkemällä ja kuulemalla ja osaa ryhmitellä ne instrumenttiryhmittäin (jouset, puut, vasket jne.) - oppilas kykenee valitsemaan itselleen sopivaa, oman tasonsa mukaista ohjelmistoa
Hyvä, H3	<p>Opiskelija on oppinut seuraavaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uusia soitto- tai laulukappaleita - oppilas hallitsee jonkin instrumentin (esim. laulu/ piano) soittotekniikan perusteet - oppilas kykenee musisoimaan yhdessä muiden kanssa tai yksin - oppilas tiedostaa keskeisimmät musiikin tyylilajit ja musiikin historian tyylikaudet kuuluisimpine säveltäjineen sekä osaa erotella niitä kuulemalla - oppilas kykenee hahmottamaan joitakin helpohkoja rytmejä ja tahtilajeja 2/4; 3/4; 4/4; 6/8 - oppilas hahmottaa melodialiikkeet ylös tai alas (korkealle tai matalalle) ja erottaa duuri- ja mollisoinnun - oppilas tunnistaa eri soittimia näkemällä ja kuulemalla ja osaa luokitella niitä
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointi, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - osallistuu innokkaasti opetukseen - haluaa opetella ja oppii joitakin uusia soitto- tai laulukappaleita (esim. sanat ja melodialiikkeet) - oppilas kykenee huomioimaan ja antamaan arvoa myös toisten musisoinnille - oppilas osaa luetella musiikin tyyllilajeja ja historiallisia tyylikausia ja antaa niistä yhden tai useamman säveltäjäesimerkin - oppilas kykenee hahmottamaan helppoja rytmejä ja erottamaan kolmi- ja tasajakaisen tahtilajin - oppilas hahmottaa melodialiikkeitä ylös tai alas (korkealle tai matalalle) - oppilas tunnistaa joitain soittimia näkemällä tai kuulemalla
Hyvä, H3 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelija osallistuu aktiivisesti opetukseen ja musisoi parhaan kykynsä mukaisesti - haluaa opetella uusia soitto- tai laulukappaleita (esim. sanat ja melodialiikkeet) - oppilas kykenee huomioimaan ja antamaan arvoa myös toisten musisoinnille
Tyydyttävä, T1 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - on läsnä tunneilla
Keskeinen sisältö	<p>Kurssilla tarjotaan opiskelijalle mahdollisuus tutustua musiikin eri tyyliuntuunauksiin, säveltäjiin, soittamisen ja laulamisen perusteisiin, yhteismusisointiin ja nuotinluvun perusteisiin.</p> <p>Oppilasta arvioidaan tunneilla esiin tulevien tietojen ja taitojen perusteella. Arviointia voidaan suorittaa myös oppilaan mahdollisesti esiintyessä koulun juhlissa tai muissa koulun tilaisuuksissa.</p>

8 TYÖSSÄOPPIMINEN

Keskeinen sisältö	<p>Työssäoppimisen tulee olla tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Työssäoppimisjaksojen tulee olla ammatinhallinnan kannalta riittävän pitkiä ja mahdollisimman monipuolisia. Opintojen alussa jaksot ovat lyhyitä, mutta tietojen ja taitojen karttuessa mahdollisimman pitkiä, jolloin opiskelija tiedostaa omat vahvuutensa ja rajansa sekä muodostaa realistisen kuvan ammattialastaan ja työllistymisestään opiskeluajan jälkeen. Työssäoppimisjaksot ovat aina yksilöllisiä, opiskelijan tarpeet, edellytykset ja tulevaisuudensuunnitelmat huomioon ottaen. Työssäoppimissuunnitelma kirjataan HOJKS:iin.</p> <p>Kaarisilta on muodostanut laajat yhteistyöverkostot toimintansa aikana, joita voidaan hyödyntää työssäoppimisjaksoa suunniteltaessa. Kontakteja on syntynyt lukuisiin Kaarisillassa näyttelyitään pitäneisiin kuvataiteilijoihin, Lahden taiteilijaseuraan, Taideteolliseen Korkeakouluun, taidemuseoihin ja gallerioihin Lahdessa ja muualla Suomessa. Koulutuskeskus Salpaus tarjoaa lisää mahdollisuuksia työssäoppimisjaksojen järjestämiseen.</p>
-------------------	--

Tavoite	<p>Työssäoppimisen tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusti ja mahdollisimman laaja-alaisesti käytännössä ammatin kannalta keskeisiin työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä.</p> <p>Työssäoppimisen aikana opiskelija saavuttaa opetussuunnitelmassa ilmaistuja ammatin kannalta keskeisiä tavoitteita. Se on opiskelua, jossa opitaan osa tutkintoon kuuluvasta ammattitaidosta.</p>
---------	---

Arviointi	<p>Työssäoppimista ei arvioida erikseen, vaan osana sitä ammatillista opintokokonaisuutta, johon se niveltyy, esim. ko opintokokonaisuudesta annettavan näytön yhteydessä. Työssäoppimisen väliarviointi perustuu opiskelijan, opettajan ja työpaikkaohjaajien kanssa käytyyn arviointikeskusteluun ja opiskelijan itsearviointiin. Väliarviointi pyritään järjestämään opiskelijan kannalta kannustavaksi siten, että se on omalta osaltaan tukemassa ja vahvistamassa opiskelijan ammatillista kehitystä ja auttamassa hänen ammatillisen identiteettinsä muodostumista. Opiskelijan itsearviointi otetaan huomioon.</p> <p>Tutkintotodistukseen merkitään erikseen näkyviin työssäoppimisen laajuus sekä keskeiset tehtävät, mutta ei erillistä arvosanaa.</p>
-----------	---

SISÄLTÖ	1.	Syksy (jakso 2.)	Viesti ja Kuva (2 ov) + Its. työskentelyn maalausstudio (2 ov)
		Kevät (jakso 4.)	Viesti ja Kuva (1 ov) + Its. työskentelyn maalausstudio (3 ov)
	2.	Syksy (jakso 2.)	Piiirretty mielikuva (2 ov) + Its. työskentelyn maalausstudio (2 ov)
		Kevät (jakso 4.)	Kuvanrakennustyömaa (2 ov) + Galleria I (2 ov)
	3.	Syksy (jakso 2.)	Maalauksen materiaalioppi (2 ov) + Its. työskentelyn maalausstudio (2 ov)

9 OPINNÄYTETYÖ

Keskeinen sisältö	<p>Opintoihin sisältyy opinnäytetyö, jonka laajuus on 8 ov opintoviikkoa. Opiskelijan on osattava laatia opinnäytetyö, joka voi olla joko opintoja kokoava tai tutkinnon jonkin osa-alueen erityisosaamista osoittava tehtäväkokonaisuus, kuten kirjallinen työ tai kuvaesitys, selvitys, projektityö tai tuote, joka toteuttaa tutkinnon tavoitteita.</p> <p>Opinnäytetyö on pääsääntöisesti kuvallisen ilmaisun tuotoksista suunniteltu ja toteutettu taidenäyttely julkisessa tilassa. Näyttely voi olla järjestetty yksin tai erilaisissa ryhmissä.</p> <p>Opinnäytetyön prosessi tulee dokumentoida esim. kuvin tai kirjallisesti, kunkin tekijän mahdollisuuksien mukaan.</p>
Arviointi	Opinnäytetyö arvioidaan osana näyttöä 3.
Sisältö	Maalaus 30 ov Itsenäisen työskentelyn maalausstudio, opinnäytetyö, 4 ov Galleria II, opinnäytetyö, 4 ov

10 ARVIOINTI ERITYISOPETUKSESSA

Erityisopiskelijan arvioinnissa noudatetaan samoja periaatteita kuin muiden opiskelijoiden. Tavoitteena on, että kaikki erityisopiskelijat saavat tutkintotodistuksen ja siirtyvät ammatillisen koulutuksen kautta työelämään. Opiskelijan oppimäärää voidaan yksilöllistää, jolloin arvioinnissa käytetään mukautettuja arviointikriteerejä. Oppimäärän yksilöllistamisestä tehdään merkintä opiskelijan HOPSiin, ja sen mahdollisia muutoksia seurataan ja korjataan koko opintojen ajan. Mukautetuista tavoitteista / Mukautetusta arvioinnista tehdään merkintä tutkintotodistukseen, johon on merkitty *-merkillä osittain tai kokonaan mukautetuin tavoitein/ mukautetun arvioinnin mukaan suoritettut opinnot. Jos opiskelija ei suorita kaikkia tutkintoon vaadittavia opintoja, voidaan hänelle antaa todistus suoritetuista opinnoista. Tällöin todistuksen liitteeksi annetaan kirjallinen selvitys siitä, mitä opiskelija parhaiten osaa. Ennen näyttöihin osallistumista on opiskelijan HOPSiin tehtävä merkintä, arvioidaanko opiskelijan näyttö mukautetuin vai ei-mukautetuin arviointikriteerein.

Tehtävä	Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti (L630/98, 25§) Arvioinnin tehtävänä on opiskelijan ohjauksen lisäksi tuottaa tietoa opiskelijoiden osaamisesta opettajille, työnantajille ja jatko-opintoihin pyrkimistä varten.
Tavoitteet	Arvioinnin tulee tukea opiskelijan myönteisen minäkuvan kehittymistä ja vahvistamista sekä kasvua ammatti-ihmisenä. Arvioinnin on perustuttava opiskelijan omaan itsearviointiin sekä opiskelijan, opettajien ja työssäoppimisen ajalla työpaikkakouluttajien kanssa käytyyn arviointikeskusteluun.
Arvioinnin kohteet	Ammatillisen oppimisen arviointi kohdistuu oppimistuloksiin sekä oppimiseen. Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit johdetaan opetussuunnitelman ja tutkinnon tavoitteista. Opiskelijan tiedot ja taidot sekä niiden kehittyminen on arvioitava riittävän usein koulutuksen aikana ja koulutuksen päättyessä ja ne tulee näkyä henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) Kun opiskelijan edistymistä seurataan niin henkilökohtaisia tavoitteita ja tukitoimia muutetaan tarpeen mukaan.
Arvioinnin toteuttaminen	Arviointi toteutetaan jatkuvina, vuorovaikutteisina ja ohjaavina keskusteluina, joissa arvioidaan opiskelijan edistymistä ja oppimistavoitteiden saavuttamista. Arviointi menetelmät tulee valita sen mukaan, miten ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja tukevat opiskelijan oppimista. Koska opiskelijat osaavat ilmaista osaamisensa eri tavoin, opiskelijalla on oltava mahdollisuus näyttää osaamisensa omalla tavallaan.
Vaativuustasot	Seuraavassa on määritelty kiitettävän, hyvän ja tyydyttävän osaamisen tasot, joiden pohjalta on määritelty opintokokonaisuuksien arviointikriteerit
Arvosana-asteikko	Opiskelijan hyväksytyt arvosanat arvioidaan käyttäen asteikkoa: Kiitettävä, K5 Hyvä, H3 Tyydyttävä, T1 Kiitettävä, K5* mukautettu Hyvä, H3* mukautettu Tyydyttävä, T1* mukautettu Suoritettu, S Vapautus, V

10.1 Mukautettu arviointi

Mukauttaminen tarkoittaa opetuksen ja oppimistavoitteiden sopeuttamista opiskelijan oppimisedellytysten tasolle. Opintokokonaisuuksien ja yksilöllisten tavoitteiden arviointikriteerit voidaan johtaa seuraavista yleisistä mukautetun arvioinnin kriteereistä:

Tyydyttävä 1 – 2, mukautettu

Opiskelija tarvitsee opinnoissaan ja työssään jatkuvaa seurantaa ja ohjausta. Opiskelija työllistyy tutkintoa vastaavalle alalle tuettuun työhön tai yksilöllisesti järjestettyyn työtoimintaa henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa viitoitettujen suunnitelmien mukaisesti. Opiskelijan on osattava:

- tehdä yksilöllisesti valittuja, paljon harjoiteltuja työtehtäviä ja osattava käyttää niihin liittyviä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja
- toimia tutussa ja pysyvässä ympäristössä ja tutuissa vuorovaikutustilanteissa
- havainnoida työnsä kulkua ja osattava keskeyttää työ ja viestiä tilanteesta omalla kommunikointitavallaan, kun suoritus poikkeaa ennalta harjoitellusta
- sopeutua ohjaukseen ja ryhmässä työskentelyyn
- kuunnella ja noudattaa annettuja ohjeita
- yksilöllisesti avustettuna noudattaa työaikoja, työnsä edellyttämiä turvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita

Hyvä 3 – 4 , mukautettu

Opiskelijan on pystyttävä ohjattuna työllistymään tutkintoa vastaavalle ammattialalle henkilökohtaisten opetussuunnitelman mukaisesti yksilöllisesti valittuihin työtehtäviin. Opiskelijan on osattava:

- käyttää työtehtäviinsä liittyviä tavallisempia työtapoja, työvälineitä ja materiaaleja sekä suoriutua perustehtävistä
- toimia harvoin muuttuvassa tutussa ympäristössä ja tutuissa vuorovaikutustilanteissa
- käyttää omaksumiaan tietoja ja taitoja paljon harjoitelluissa, usein toistuvissa tilanteissa
- pyytää tarvittaessa apua omalla kommunikointitavallaan
- sopeutua ohjaukseen ja työskentelyyn ryhmätilanteissa
- toimia annetun palautteen mukaisesti ja kysyä tarvittaessa lisäohjeita
- noudattaa avustettuna sovittuja työaikoja, työnsä edellyttämiä työturvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita osata kertoa poikkeamista

Kiitettävä 5 , mukautettu

Opiskelijan on pystyttävä työllistymään tutkintoa vastaavalle ammattialalle ja koulutusohjelman mukaisesti avustaviin tehtäviin työtaitojen ja tiedollisen osaamisen puutteista huolimatta. Opiskelijan on osattava:

- käyttää työtehtäviinsä liittyviä tavallisempia työtapoja, työvälineitä ja materiaaleja sekä suoriutua perustehtävistä
- toimia tutussa ympäristössä ja vuorovaikutustilanteissa
- käyttää omaksumiaan tietoja ja taitoja paljon harjoitelluissa, usein toistuvissa tilanteissa
- ohjattuna etsiä työtehtäviinsä liittyvää tietoa ja osattava esittää se omalla kommunikointitavallaan
- työskennellä pysyvissä ryhmätilanteissa ja ohjattuna arvioitava itseään ja annetun työtehtävän onnistumista
- noudattaa työaikoja, työturvallisuusohjeita, muita sopimuksia ja ohjeita sekä neuvotella poikkeamista rajatussa, yksilöllisesti suunnitelluissa työtilanteissa

Lähde: Opiskelijan arvioinnin opas ammatilliseen koulutukseen, Opetushallitus 2003

MUKAUTETTU ARVIOINTI

Arviointi on suoritettava mukautettuihin tavoitteisiin suhteutettuna, jolloin tavoitteille on laadittava

arviointikriteerit. Arvosana-asteikon on oltava sama kuin yleensä käytössä oleva.

Mukautetuista tavoitteista on tehtävä alaviittemerkintä tutkintotodistukseen.

(Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet, luku 4)

Mukautettujen opintokokonaisuuksien kohdalle tehdään merkintä ja vastaavaan alaviitteeseen

kirjataan: Opinnot suoritettu mukautetuin tavoitein ammatillisesta koulutuksesta annetun lain

630/98 § 20 mukaisesti.

Mukautetut opiskelutavoitteet johdetaan siten, että mukautetun kiitettävän tavoitteet ovat vaatimustasoltaan alempia kuin T 1 –tason tavoitteet.

Kiitettävä 5	
Hyvä 4	
Hyvä 3	Opetussuunnitelman perusteiden mukaiset tavoitteet
Tyydyttävä 2	
Tyydyttävä 1	

Kiitettävä 5'	
Hyvä 4*	Mukautetut tavoitteet
Hyvä 3*	
Tyydyttävä 2*	
Tyydyttävä 1*	

* Opinnot suoritettu mukautetuin tavoitein ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 630/98 § 20 mukaisesti

Lähde:

Opiskelijan arvioinnin opas ammatilliseen koulutukseen, Opetushallitus 2003 (s. 102-103)

11 OPINTO-OHJAUS

Jokaisella opiskelijalla on oikeus saada riittävästi ja monipuolisesti henkilökohtaista ja muuta tarpeellista ohjausta ja tukea sekä opiskelussa että muissa mahdollisissa ongelmissa. Päävastuu opinto-ohjauksesta on ryhmänohjaajalla. Opinto-ohjauksen tavoitteena on perehdyttää opiskelija opiskeluympäristöön ja oppilaitoksen eri toimintoihin ja tukipalveluihin.

Keskeisenä sisältönä on:

- oppilaitokseen, sen ympäristöön, toimintayksiköihin ja henkilökuntaan tutustuminen
- oppilaitoksen tarjoamiin erityisasiantuntijapalveluihin tutustuminen ja palvelujen tarkoituksenmukaisen käytön oppiminen
- ohjata ja rohkaista opiskelijaa mielekkääseen vapaa-ajan viettoon ja osallistumaan erilaisiin tapahtumiin

Tavoitteena on myös, että opiskelijalla on tietoa opintojen muodostumisesta ja riittävästi tietoa koulutukseen opiskelun alussa ja sen aikana.

Keskeisenä sisältönä on

- ohjata opiskelijaa löytämään omat henkilökohtaiset oppimistavoitteensa ja opiskelumotivaationsa
- ohjata opiskelijaa löytämään omia vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan sekä tukea ammatti-identiteetin muodostumista
- auttaa opiskelijaa arvioimaan reaalisesti omaa opiskeluaan ja oppimistaan
- itsearviointi
- ohjata opiskelijaa saamaan kokemuksia työelämästä ja ammateista
- tukea opiskelijaa itsenäistymisprosesissa ja tulevaisuuden suunnittelussa

Opetukseen ja ohjaukseen liittyy opiskelijan kokonais kuntoutus, johon kuuluu toiminnallinen, psyykinen ja sosiaalinen kuntoutus. Näin opiskelijalle annetaan mahdollisuus löytää uusia valmiuksia käytännön elämässä selviytymiseen.

Opinto-ohjausta ja kuntoutusta varten on opiskelijan ja opettajan tukena psykologin ja opiskelijaterveydenhuollon palvelut.

Opetukseen ja ohjaukseen liittyy opiskelijan kokonais kuntoutus, johon kuuluu toiminnallinen, psyykinen ja sosiaalinen kuntoutus. Näin opiskelijalle annetaan mahdollisuus löytää uusia valmiuksia käytännön elämässä selviytymiseen.

Opinto-ohjausta ja kuntoutusta varten on opiskelijan ja opettajan tukena psykologin ja opiskelijaterveydenhuollon palvelut.

Opetukseen ja ohjaukseen liittyy opiskelijan kokonais kuntoutus, johon kuuluu toiminnallinen, psyykinen ja sosiaalinen kuntoutus. Näin opiskelijalle annetaan mahdollisuus löytää uusia valmiuksia käytännön elämässä selviytymiseen.

Opinto-ohjausta ja kuntoutusta varten on opiskelijan ja opettajan tukena psykologin ja opiskelijaterveydenhuollon palvelut.

Yhteistyössä opiskelijan, hänen opettajansa, ohjaansa ja tarvittavien asiantuntijaryhmän jäsenten kesken määritellään opiskelijan henkilökohtaiset kuntoutustarpeet. Kuntoutus jatkaa aiemmilla kouluasteilla aloitettua kokonais kuntoutusta. Tarvittaessa asiantuntijaryhmää laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle. Kuntoutus on kiinteä osa opiskelijan opiskelua, ja se voi tapahtua koulupäivien aikana tai niiden ulkopuolella. Kuntoutuksen tavoitteet, menetelmät ja toteuttavat tahot määritellään HOJKSissa. Suunnitelman laadinta edellyttää tiivistä yhteistyötä opiskelijan vanhempien lähityöntekijöiden ja kotikunnan laajan palveluverkoston kanssa. Yhteistyön pohja luodaan jo opiskelun alkuvaiheessa ja tiivistä yhteistyötä tehdään opintojen päättymiseen saakka.

12 HENKILÖKOHTAINEN OPISKELUSUUNNITELMA

AMERN07KNA

HENKILÖKOHTAINEN OPISKELUSUUNNITELMA

Opiskelijan nimi _____ Winha-tunnus _____

Ryhmänohjaaja _____

		hyväksiluku		LV 2007 - 2008		LV 2008 - 2009		LV 2009 - 2010	
		suunn.	toteutun.	suunn.	toteutunut	suunn.	toteutunut	suunn.	toteutun.
			arvosana	jakso	arvosana	jakso	arvosana	jakso	arvosana
AMMATILLISET OPINNOT	90 ov								
KUVALLISEN ILMAISUN PERUSOSAAMII 15 ov									
Ihminen ja tila	8 ov								
Viesti ja kuva	4 ov								
Viesti ja kuva, työssäoppiminen 1	2 ov								
Viesti ja kuva, työssäoppiminen 2	1 ov								
ESTEETTINEN OSAAMINEN 10 ov									
Taidehistoria	5 ov								
Kaunis arki	3 ov								
Mikä on taidetta ?	2 ov								
VISUAALINEN OSAAMINEN 15 ov									
Piirretty mielikuva	5 ov								
Piirretty mielikuva, työssäoppiminen 3	2 ov								
Kuvanrakennustyömaa	6 ov								
Kuvanrakennustyömaa, työssäopp. 4	2 ov								
KUVA- JA MEDIATAITEEN PERUSOSAAM 10 ov									
Ihmisen kuva	2 ov								
Monistettu kuva	3ov								
Liikkeelle lähtevä kuva	3 ov								
Galleria I	2 ov								
MAALAUS 30 ov									
Itsenäisen työskentelyn maalausstudio	5 ov								
Itsen.työsk.maalausstudio, opinnäytetyö	6 ov								
Itsen.työsk.maalausstudio työssäopp. 1	2 ov								
Itsen.työsk.maalausstudio työssäopp. 2	3 ov								
Itsen.työsk.maalausstudio työssäopp. 3	2 ov								
Itsen.työsk.maalausstudio työssäopp. 5	2 ov								
Maalauksen materiaalioppi	4 ov								
Maalauksen materiaalioppi, työssäopp. 5	2 ov								
Galleria II, opinnäytetyö	4 ov								
SIIRTO									

		HYVÄKSILUKU		LV 2005 - 2006		LV 2006 - 2007		LV 2007 - 2008	
		suunn.	toteutunut	suunn.	toteutunut	suunn.	toteutunut	suunn.	toteutut.
			arvosana	jakso	arvosana	jakso	arvosana	jakso	arvosan.
MUUT VALINNAISET OPINNOT		10 ov							
Graafinen työpaja 5 ov									
Puupiirros, kohopainomenetelmät	1 ov								
Serigrafia, laakapainomenetelmät	1 ov								
Metalligrafiikka, syväpainomenetelmät	1 ov								
Kokeleva grafiikka	2 ov								
Kädentaitojen työpaja 5 ov									
Kankaanmaalauksen työpaja	2 ov								
Keramiikka työpaja	3 ov								
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT		10 ov							
Kuvanveiston materiaalit ja tekniikat	5 ov								
Musiikki	5 ov								

YHTEISET OPINNOT		20 ov							
PAKOLLISET									
ÄIDINKIELI									
Äidinkieli 1	1 ov								
Äidinkieli 2	2 ov								
Äidinkieli 3	1 ov								
Ruotsi									
Ruotsi 1	1 ov								
ENGLANTI									
Englanti 1	1 ov								
Englanti 2	1 ov								
MATEMATIIKKA									
Matematiikka 1	1 ov								
Matematiikka 2	2 ov								
FYSIIKKA JA KEMIA									
Fysiikka 1	1 ov								
Kemia 1	1 ov								
YHTEISKUNTA-, YRITYS- JA TYÖELÄMÄTIETO									
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätiето	1 ov								
TERVEYSTIETO									
Terveystieto 1	1 ov								
LIIKUNTA									
Liikunta 1	1 ov								
TAIDE JA KULTTUURI									
Taide ja kulttuuri	1 ov								
VALINNAISET (4 ov)									
Vesiliikunta	2 ov								
Ratsastus	2 ov								
Suunnittelu- ja tarkistuspäivä									
Opiskelijan puumerkki									
Ryhmänohjaajan puumerkki									

13 YHTEISET OPINNOT

13.1 Äidinkieli		4 ov
Äidinkieli 1, 1 ov Ammatin kielenkäyttö ja oppimaan oppiminen (integroitu opetus: sanasto, termit, hakulomakkeet)		
Äidinkieli 2, 2 ov Kielen ja kulttuurin tuntemus (elämyksellinen opetus: draama, kirjallisuus)		
Äidinkieli 3, 1 ov Työelämän kielenkäyttötilanteet		
Keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none">- tiedon hallintataidot ja arviointi- sekä vuorovaikutustaidot- työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen- kielen ja kulttuurin tunteminen <p>Osa suomen kielen opetuksesta voidaan järjestää muihin oppiaineisiin integroituna ja vaihtoehtoisia työmenetelmiä kokeillen. Opiskelijat voivat harjoitella yhteistyötilanteita opiskelu- ja työyhteisössä eri tavoin järjestetyissä ja ohjatuissa käytännön tilanteissa. Tällaista on esimerkiksi, viestintä- ja kuvataidealan ammattisanaston läpikäyminen taideaineiden yhteydessä, vuorovaikutustilanteiden dokumentointi ja yhteinen arviointi sekä asiakaspalvelutilanteisiin tutustuminen sovitusti työssäoppimisjaksoilla, ekskursioilla ja jossain reaalisessa/tulevaisuudessa Kaarisillan omassa galleriatilassa.</p> <p>Kuvataidealan perussanaston hallintaa tulisi harjoitella taiteellisen työskentelyn opetteluun ohessa. Opettajien tulisi kiinnittää erityistä huomiota ammattisanaston käyttämiseen opetuksessa. Opiskelija oppii tuntemaan käyttämänsä materiaalit ja välineet ja niiden käyttöön liittyvät termit käytännön työskentelyn ohessa; sanat saavat merkityksensä kokemuksen kautta. Saman periaatteen mukaisesti kuvallisten töiden suorittamista tulisi harjoitella käytännön eteen tuomien tilanteiden kautta; esimerkkinä henkilökohtaisen apurahan hakemiseen tarvittavien asiakirjojen laatiminen.</p> <p>Opiskelijan oman kielen ja kulttuurin tuntemusta tulisi kehittää kuvallisen oppimisen keinoin. Kirjallisuuden klassikoihin tutustuminen eri tavoin on yksi Kaarisillassa jo käytetyistä. Kirjallisuuteen voi lisäksi tutustua teatterikäynneillä ja omia näytelmäprojekteja toteuttaen. Kirjallisuutta, elokuvia, sarjakuvia, ym. mediaa voi käyttää opetuksen esimerkkeinä (esimerkiksi kuvallisen tehtävän lähtökohtana, pohjustuksena), itsenäistä tutustumista niihin voi tukea mm. hankkimalla selkokielistä kirjallisuutta ja tarjoamalla opastusta Internetin käyttöön ja tiedonhakuun.</p> <p>Kulttuuritapahtumiin osallistumalla (sekä yleisönä että taiteentekijänä) opiskelija hahmottaa paitsi kulttuurimme kielellisiä Aspekteja, myös taide maailman rakentumista ja omaa paikkaansa siinä. Aktiivisesti yhteiskunnassa toimimalla opiskelija tekee tunnetuksi myös omaa kulttuuriaan.</p>	
Arviointitasot		

Kiitettävä, K5	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">- osaa opiskelu- ja työyhteisössä puhua ja toimia tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti yhteistyötilanteissa (ryhmissä, tiimeissä, asiakaspalvelutilanteissa)- ymmärtää viestintä- ja kuvataidealaan liittyvien tekstien keskeiset käsitteet, olennaisen sisällön ja tekstien tarkoituksen- osaa erottaa pää- ja sivuasiat toisistaan, purkaa syy- ja seuraussuhteita ja tekee johtopäätöksiä lukemastaan- osaa hankkia tietoa eri lähteistä nykyaikaista teknologiaa hyödyntäen- suhtautuu tietoon kriittisesti (osaa valikoida, arvioida ja tulkita tietoa eri näkökulmista ja välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti)- osaa arvioida omaa äidinkielen taitoaan ja kehittää sitä jatkuvasti- osaa käyttää puheenvuoroja, perustella mielipiteensä ja ehdotuksensa, kuunnella aktiivisesti toisia ja ilmaista ajatuksiaan ymmärrettävästi.- omalta osaltaan vaikuttaa hyvän viestintäilmapiirin syntymiseen ja yhteisen tavoitteen saavuttamiseen- kykenee kielellisessä ja sanattomassa viestinnässä kohteliaisuuteen ja joustavuuteen ja muuttamaan omaa kielenkäyttöään tilanteen mukaiseksi.- pystyy tulkitsemaan myös sanatonta viestintää ja osoittaa suvaitsevaisuutta ja tasa-arvoa erilaisia viestijöitä ja viestintätapoja kohtaan- osaa käyttää viestintä- ja kuvataidealan perussanastoa toimissaan työyhteisössä ja asiakaspalvelussa- osaa laatia ammattinsa ja yhteisönsä tavallisimmat kirjalliset työt sekä hallitsee puheviestintätilanteet- osaa toimia työnhakutilanteissa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat.- osaa hyödyntää viestintä- ja kuvataidealan ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä.- osaa välittää tietoa muille ymmärrettävässä muodossa niin suullisesti kuin kirjallisestikin- osaa kehittää jatkuvasti viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu työpaikkansa viestinnän kehittämiseen.- ymmärtää kielellisiä juuriaan- ymmärtää kielen ja kulttuurin merkityksen oman identiteettinsä kehittämisessä ja henkisessä hyvinvoinnissaan sekä työyhteisön henkilöstön ja sidosryhmien toiminnassa- osaa hankkia itseään rikastuttavia kokemuksia ja elämyksiä kirjallisuuden, teatterin, elokuvan ym. median käyttäjänä- osaa analysoida ja tulkita kaunokirjallisiakin tekstejä- ymmärtää suomalaisen puhekulttuurin ominaispiirteitä sekä äidinkielen ja kaksi- ja monikielisuuden ja monikulttuurisuuden merkityksen, niin että hän osaa ottaa nämä huomioon yksityisissä ja työelämän viestintätilanteissa
----------------	--

Hyvä, H3	<ul style="list-style-type: none"> - ymmärtää viestintä- ja kuvataidealaan liittyvien tekstien keskeiset käsitteet, olennaisen sisällön ja tekstien tarkoituksen - osaa arvioida omaa äidinkielen taitoaan ja kehittää sitä jatkuvasti - osaa käyttää puheenvuoroja, perustella mielipiteensä ja ehdotuksensa, kuunnella toisia ja ilmaista ajatuksiaan ymmärrettävästi. - pystyy tulkitsemaan myös sanatonta viestintää - osaa käyttää viestintä- ja kuvataidealan perussanastoa - osaa laatia ammattinsa ja yhteisönsä tavallisimmat kirjalliset työt - osaa välittää tietoa muille ymmärrettävässä muodossa niin suullisesti kuin kirjallisestikin - osaa hankkia kokemuksia ja elämyksiä kirjallisuuden, teatterin, elokuvan ym. median käyttäjänä
Tyydyttävä, T1	Vrt.Kiitettävä, K5, mukautettu
Arviointitasot, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K 5 mukautettu	<p>Opiskelijan on</p> <ul style="list-style-type: none"> - ymmärrettävä, että eri tilanteissa puhutaan ja kirjoitetaan eri lailla, ja pystyttävä myös muuntamaan omaa kielenkäyttöään tilanteittain - ymmärrettävä alaan liittyvien tekstien ydinasiat ja keskeisimmät käsitteet ja osattava käyttää viestintä- ja kuvataidealan peruskäsitteitä myös omassa kielenkäytössään - osattava hankkia ohjatusti ja ryhmässä tietoa eri lähteistä, tiedettävä viestintä ja kuvataidealan keskeiset aikakauslehdet ja tietokirjat ja tarvittaessa osattava hyödyntää kirjastopalveluja ja nykyaikaista teknologiaa tiedon hankinnassa ja välittämisessä - osattava ja uskallettava pyydettyä käyttää puheenvuoroja opiskelu ja työryhmien keskusteluissa ja pystyttävä niissä ilmaisemaan omat ajatuksensa ja mielipiteensä - pystyttävä ottamaan – ainakin jossain määrin – muita keskustelijoita huomioon ja oltava tietoinen myös sanattoman viestinnän vaikutuksesta - osattava täyttää työssään tarvittavia keskeisiä lomakkeita ja laatia luettava raportti - osattava esitellä itsensä ja esittää asiansa - osattava toimia asiallisesti asiakaspalvelutilanteissa - löydettävä kirjallisuudesta, elokuvasta tai teatterista itseään kiinnostavaa luettavaa ja katsottavaa - pystyttävä työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa, myös monikulttuurisessa työyhteisössä - oltava tietoinen omasta tavastaan viestiä ja osattava arvioida omaa äidinkielen taitoaan ja asettaa omia kehittymistavoitteita.
Hyvä, H3 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - saavuttaa osan oppiaineen perustiedoista ja –taidoista ohjattuna toimii asiallisesti, vaikka ei kielellisesti ilmaisisi itseään - pystyy ohjattuna ilmaisemaan mielipiteensä ja asiakokonaisuude - osaa hankkia tietoa esimerkiksi kysymällä ja/tai etsimällä tutusta kirjasta - tuntee jonkin verran oman alansa perussanastoa ja symboleita - kykenee ohjatusti kirjoittamaan pienen tekstin - pystyy keskustelun avulla tunnistamaan vahvat ja heikot taitonsa - asennoituu myönteisesti oppiaineeseen

Tyydyttävä, T1 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">- hallitsee joitakin oppiaineen perustietoja ja –taitoja tuettuna- pystyy kommunikoimaan omalla tavallaan- osaa avustettuna toimia ohjeiden mukaan ja tulla erilaisiin tilanteisiin- ymmärtää annettuja ei-kirjallisia ohjeita- osaa avustettuna jäljentää tietoa esim. symboleita- kykenee kertomaan omat henkilötietonsa esimerkiksi suullisesti- pystyy toistamaan puhuttua asiaa sekä tunnistamaan oman alansa perussanastoa ja symboleja- pystyy avustettuna arvioimaan työtään esimerkiksi käyttämällä vaihtoehtoja kyllä tai ei
------------------------------	---

13.2 Englanti (A kieli)		2 ov
Englanti 1, 1 ov		
Englanti 2, 2 ov		
Keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - yksityishenkilönä toimiminen kansainvälisessä maailmassa. - työntekijänä toimiminen kansainvälisessä työyhteisössä. <p>Opinnoissa toteutetaan mahdollisuuksien mukaan ekskursioita ja retkiä: esim. tutustuminen englanninkieliseen vastaavaan oppilaitokseen. Keskeistä on myös oman toiminnan esittely paikanpäällä, ammattisanasto, työturvallisuus ja ohjeet.</p>	
Arviointitasot		
Kiitettävä, K5	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - selviytyy arkielämän puhetilanteista ja osata kuvata tapahtumia, kokemuksiaan, toiveitaan ja pyrkimyksiään sekä osaa kertoa maastaan ja kulttuuristaan. - ymmärtää keskeiset ajatukset tavanomaisesta, normaalitempomisesta puheesta ja henkilökohtaisista kirjeistä ja viesteistä sekä osaa tarvittaessa pyytää tarkennuksia - pystyy osallistumaan keskusteluun ja kirjoittamaan henkilökohtaisia kirjeitä ja viestejä aiheista, jotka ovat tuttuja ja henkilökohtaisesti kiinnostavia ja koskevat arkipäivän elämää, esimerkiksi perhettä, harrastuksia, matkustamista ja ajankohtaisia asioita. - osaa viestiä asiallisesti ja kohteliaasti oman alansa asiakaspalvelutilanteissa työntekijänä sekä kasvotusten että puhelimesta. - osaa esitellä viestintä- ja kuvataidealan tuotteita ja palveluita ja keskustella niistä asiakkaan kanssa muun muassa vastaamalla tuotteita ja palveluksia koskeviin tavallisiin kysymyksiin. - osaa kertoa tutuissa tilanteissa työpaikastaan, työstään, työtehtävistä, materiaaleista ja työvälineistä vieraskieliselle työtoverille tai vierailijalle. - osaa kertoa oman maan työpaikkakulttuuriin, myös työturvallisuuteen ja ympäristön huomioon ottamiseen, kuuluvista normeista ja tavoista sekä tuntee keskeiset kohdekielialueen vastaavat normit ja tavat. - ymmärtää työhön ja tuotteeseen liittyviä kirjallisia ja suullisia ohjeita, kuten telekopioita, sähköpostiviestejä ja mainoksia, siten että osaa toimia asianmukaisesti. - Ymmärtää työstä ja tuotteesta annettua palautetta, soveltaa tietoaan ja taitojaan ja perustelee tarvittavat ratkaisut ja korjaukset. - pystyy toimimaan kansainvälisissä työyhteisöissä, jolloin hänen on osattava kysymällä hankkia työhönsä liittyviä lisäohjeita ja osattava lukea viestintä- ja kuvataidealan kirjallisuutta. - käyttää tarvittaessa apuneuvoja, myös uusinta teknologiaa. - osaa kirjoittaa työhönsä liittyviä yksinkertaisia, yhtenäisiä tekstejä, kuten tilauksia, ohjeita ja viestejä. 	

Hyvä, H3	<ul style="list-style-type: none"> - selviytyy arkielämän puhetilanteista - ymmärtää keskeiset ajatukset tavanomaisesta, normaalitempoisesta puheesta ja henkilökohtaisista kirjeistä - pystyy osallistumaan keskusteluun - osaa viestiä asiallisesti ja kohteliaasti sekä kasvotusten että puhelimesta. - osaa kertoa tutuissa tilanteissa työpaikastaan, työstään, työtehtävistä, materiaaleista ja työvälineistä vieraskieliselle työtoverille tai vierailijalle.
Tyydyttävä T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu

Arviointitasot, mukautettu arviointi

Kiitettävä, K5 mukautettu	<p>Opiskelijan on</p> <ul style="list-style-type: none"> - ymmärrettävä helpohkoja omaan elämään liittyviä suullisia ja kirjallisia viestejä ja osattava hakea aktiivisesti tietoa esimerkiksi ruokalistoista, aikatauluista ja esitteistä - ymmärrettävä lyhyitä ja yksinkertaisia viestintä- ja kuvataidealan työhön ja työturvallisuuteen liittyviä kirjallisia ja suullisia viestejä ja osattava toimia niiden mukaan - osattava hakea tietoa vieraskielisistä esittelylehtisistä, ohjeistoista ja luetteloista - osattava kertoa itsestään, kuvailla elinolojaan ja viestintä ja kuvataidealan työtehtäviä - osattava kirjoittaa tavanomaisia henkilökohtaisia viestejä ja täyttää viestintä- ja kuvataidealan työhön liittyviä henkilötieto- ja muita lomakkeita.
Hyvä, H3 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - saavuttaa osan oppiaineen perustiedoista ja –taidoista ohjattuna - osaa toimia helpoissa, rutiinomaisissa vuorovaikutustilanteissa asiallisesti - osaa ilmaista itseään helpoissa vuorovaikutustilanteissa (esim. esittely ja tervehdykset) jollain tavalla - osaa mallin avulla täyttää yksinkertaisia henkilötietolomakkeita - tunnistaa helppoja omaan elämään liittyviä suullisia viestejä - tunnistaa lyhyitä, selkeitä ja yksinkertaisia työturvallisuuteen liittyviä suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan - osaa ohjatusti hakea ennakoitavissa olevaa tietoa esimerkiksi ruokalistoista, aikatauluista ja esitteistä
Tyydyttävä T1 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - hallitsee joitakin oppiaineen perustietoja ja –taitoja tuettuna - tarvitsee opinnoissaan jatkuvaa seurantaa ja ohjausta - osaa esitellä itsensä jollain tavalla - kykenee tuettuna tekemään yksilöllisesti valittuja yksinkertaisia harjoituksia - tunnistaa joitakin helppoja omaan elämään liittyviä sanoja ja sanontoja

13.3 Ruotsi (B kieli)	1 ov
-------------------------------	-------------

Keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none">- Keskeinen sisältö on toimiminen yksityis- ja työelämän vuorovai- kutustilanteissa. <p>Kieliopinnoissa niin suuri osa kuin mahdollista olisi hyvä toteuttaa käytännön harjoitteluna, koulun vieraskielisten yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyössä ja osana ekskursioita. Koska tavoitteena on oman ammattisanaston kartuttaminen ja omasta työstä ja kulttuurista kertominen, opiskelija voi esimerkiksi valmistaa vieraskielisen CV:n, painotuotteena tai digitaalisena versiona, osaksi portfolioaan.</p>
-------------------	--

Arviointitasot

Kiitettävä, K5	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none">- Osaa esittää yksinkertaisia kysymyksiä ja vastata käsiteltäessä välitöntä, konkreettista ympäristöä ja häntä itseään, kun puhekumppani puhuu hitaasti ja selkeästi.- Osaa pyytää tarvittaessa selvennystä.- osaa viestiä suullisesti ja sanatonta viestintää käyttäen esimerkiksi esittäytyessään, tehdessään ostoksia ja hankkiessaan matkalippuja ja majoitusta.- ymmärtää muun muassa yksinkertaisia sanontoja ja lauseita sisältäviä ohjeita, mainoksia ja luetteloja, jotka liittyvät niin yksityis- kuin työelämänkin hyvin tuttuihin aiheisiin.- osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia, henkilökohtaisia viestejä, kuten kortteja, ja täyttää yksinkertaisia, standardin mukaisia työhön liittyviä ja henkilötietolomakkeita.- Osaa vastaanottaa työhön liittyviä suullisia ja kirjallisia viestejä ja toimia tilanteen vaatimalla tavalla itsenäisesti tai toisten avustuksella.
----------------	---

Hyvä, H3	<ul style="list-style-type: none">- Osaa esittää yksinkertaisia kysymyksiä- ymmärtää muun muassa yksinkertaisia sanontoja ja lauseita sisältäviä ohjeita, mainoksia ja luetteloja, jotka liittyvät tuttuihin aiheisiin. <p>osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia, henkilökohtaisia viestejä</p>
----------	--

Arviointitasot, mukautettu opetus

Kiitettävä, K5 mukautettu	<p>Opiskelijan on</p> <ul style="list-style-type: none">- ymmärrettävä tuttuja sanoja ja ilmauksia, jotka koskevat häntä itseään ja välitöntä työympäristöä- ymmärrettävä esimerkiksi tuttujen ilmoitusten, luetteloiden ja työohjeiden ilmauksia ja sanoja sekä yksinkertaisia lauseita- pystyttävä muutamalla sanalla kertomaan itsestään ja työstään- pystyttävä kirjoittamaan lyhyt, yksinkertainen viesti, joka liittyy tavanomaisiin viestintä- ja kuvataidealan työtehtäviin, sekä täyttämään henkilötietolomakkeita.
---------------------------	---

Hyvä, H3 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - saavuttaa osan oppiaineen perustiedoista ja –taidoista ohjattuna - osaa toimia helpoissa, paljon harjoitelluissa asiakaspalvelutilanteissa asiallisesti - osaa mallin avulla täyttää yksinkertaisen henkilötietolomakkeen - tunnistaa helppoja omaan elämään liittyviä suullisia viestejä - osaa jollain tavalla ilmaista itseään helpoissa vuorovaikutustilanteissa (esim. itsensä esittely ja tervehdykset) - osaa ohjatusti hakea tietoa esimerkiksi ruokalistoista, aikataulusta ja esitteistä - tunnistaa lyhyitä, selkeitä ja yksinkertaisia omaan työhön liittyviä suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan
Tyydyttävä, T1 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - hallitsee joitakin oppiaineen perustietoja ja –taitoja tuettuna - tarvitsee opinnoissaan jatkuvaa seurantaa ja ohjausta - kykenee tekemään yksilöllisesti valittuja helppoja ja yksinkertaisia harjoituksia (esim. sanojen yhdistely) - osaa jollain tavalla ilmaista itseään helpoissa vuorovaikutustilanteissa (esim. itsensä esittely ja tervehdykset) - tunnistaa joitakin helppoja, rutiininomaisia omaan elämään liittyviä sanoja ja sanontoja

13.4 Matematiikka	3 ov
<p>Matematiikka 1, 1 ov Matematiikka ja työelämä (liike-elämä, tilavuudet, pinta-alat, mittayksiköt, taskulaskimen käyttö)</p> <p>Matematiikka 2, 2 ov Hintavertailu – osaksi portfolioa (peruslaskutoimitukset, prosenttilasku, taskulaskimen käyttö, kustannusmerkit)</p>	

Keskeinen Sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - ammatissa esiintyvien matemaattisten tehtävien ratkaisu käyttäen hyväksi peruslaskutoimituksia, mallintamista ja geometriaa - tuloksen oikeellisuuden arvioiminen sekä tilastojen ja taulukoiden tekeminen ja tulkinta sekä talousmatematiikka <p>Matematiikan opinnoissa tulisi hyödyntää opiskelijan kuvallisen suuntautumisvaihtoehdon yhteydessä tapahtuvaa työskentelyä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi maalaukseen suuntautuvan opiskelijan kohdalla värien, maalausnesteiden ja pohjusteiden sekoittamista oikeissa suhteissa (=tilavuuksien opettelua), pohjamateriaalien erilaisiin kokoihin tutustumista (=käytettävien pinta-alojen opettelua mm. kiilapuita, kangasta, paperia tai pahvia ostettaessa), oppilaitoksen materiaalihankintojen ostotapahtumaan osallistumista ja omien välineiden ja käyttämien materiaalien hintavertailua (yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskujen harjoittelua). Opiskelijan tutustuessa galleria- ja museomaailmaan olisi hyvä tutustua myös niiden liike-elämään liikkeenvaihdon kannalta.</p> <p>Opiskelijan portfolioon olisi hyvä koota omien materiaalien hintavertailuja paikallisista liikkeistä ja internetistä, valmiin työn kustannusesimerkkejä, selkokielliset ohjeet prosentti-laskulle taskulaskinta hyväksikäyttäen ja kuvitettuja ohjeita omasta suuntautumisalasta riippuen erilaisille sekoitussuhteille ja käytetyille pinta-aloille ja tilavuuksille.</p>
-------------------	---

Arviointitasot	
Kiitettävä, K5	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - osaa tulevassa ammatissaan monipuolisesti soveltaa matemaatiikkaa ja käyttää sitä ongelmanratkaisussa - osaa sujuvasti peruslaskutoimitukset, kuten prosenttilaskenta ja yksiköiden muuntaminen, ammattiinsa liittyvissä tehtävissä - osaa ilmaista suureiden välisiä yhteyksiä kirjainlausekkeiden avulla ja muotoilla työ- ja arkielämän ilmiöitä matemaattisiksi malleiksi, kuten yhtälöiksi, lausekkeiksi, taulukoiksi ja piirroksiksi - osaa ratkaista matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, pääättelemällä ja kuvaajien avulla - osaa soveltaa geometriaa viestintä- ja kuvataidealan vaatimassa laajuudessa, esimerkiksi laskea pinta-aloja ja tilavuuksia ja käyttää mittakaavaa - osaa käyttää laskimia ja tietokonetta tehtävien ratkaisuisissa - osaa arvioida saatujen tulosten luotettavuutta, tarkkuutta ja mielekkyyttä - osaa itsenäisesti kerätä tietoa ja laatia tiedoista omaa alaansa koskevia tilastoja, taulukoita ja kuvaajia - osaa lukea ja tulkita tilastoja - Osaa soveltaa arki- ja työelämässä tarvittavaa talousmatematiikkaa, kuten kustannus-, verotus- ja lainalaskelmia
Hyvä, H3	<ul style="list-style-type: none"> - osaa sujuvasti peruslaskutoimitukset, kuten prosenttilaskenta ja yksiköiden muuntaminen, ammattiinsa liittyvissä tehtävissä - osaa soveltaa geometriaa, esimerkiksi laskea pinta-aloja ja tilavuuksia ja käyttää mittakaavaa - osaa käyttää laskimia ja tietokonetta tehtävien ratkaisuisissa - osaa arvioida saatujen tulosten luotettavuutta, tarkkuutta ja mielekkyyttä
Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä, K5, mukautettu
Arviointitasot, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	<p>Opiskelijan tulee osata</p> <ul style="list-style-type: none"> - laskea ammatissaan tarvittavat yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskut oikein - laskea prosenttiosuudet ja käyttää yksiköitä oikein - ratkaista tavallisimpia viestintä- ja kuvataidealalla esiintyviä matemaattisia ongelmia joko pääättelemällä tai kuvaamalla ongelmat yhtälöiden avulla - käyttää laskinta ja tietokonetta apuna viestintä- ja kuvataidealan keskeisten matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa - lukea viestintä- ja kuvataidealaa koskevia tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä - laskea käyttämiensä yleisimpien kappaleiden pinta-aloja ja tilavuuksia - laskea materiaali- ja valmistuskustannuksia tekemilleen töille.

<p>Hyvä, H3 mukautettu</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - saavuttaa osan oppiaineen perustiedoista ja –taidoista ohjattuna - osaa ohjattuna ja paljon harjoiteltuaan käyttää matematiikkaa apuna helppoissa arkipäivän ja joissakin oman ammattialan ongelmien ratkaisussa - osaa laskea yhteen- ja vähennyslaskuja lukuvälillä 0-20 apuvälineiden avulla - osaa helppoja yhteenlaskuja päässä kokonaisluvuilla lukuvälillä 0-20 - osaa käyttää laskinta peruslaskuissa ohjatusti - tuntee kellon tasatunnit ja ½ tunnit - osaa käyttää tavallisimpia omassa ammatissa tarvittavia mittayksiköitä ohjatusti - tunnistaa eurot - ymmärtää ohjattuna joitakin erilaisia suuruusluokkia - ymmärtää havainnollistettuna murtoluvut ½ ja ¼ ja osaa käyttää niitä ohjatusti
----------------------------	--

<p>Tyydyttävä, T1 mukautettu</p>	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - hallitsee joitakin oppiaineen perustietoja ja –taitoja tuettuna - osaa numerot 0-10 - osaa laskea yhteen- ja vähennyslaskuja kokonaisluvuilla lukuvälillä 0-10 havaintovälineiden avulla - on orientoitunut aikaan - osaa jäljentää mallista - ymmärtää, että euro on rahayksikkö - osaa mitata omissa työtehtävissään tarvittavilla tavallisimmilla mitoilla yksilöllisesti ohjattuna - ymmärtää, että ½ on puolet kokonaisuudesta ohjatusti ja havainnollisesti esitettynä - osaa käyttää laskinta peruslaskuissa ohjatusti - kykenee yksilöllisesti ohjattuna laskemaan joitakin helppoja omaan alaan liittyviä laskutoimituksia
----------------------------------	--

<p>13.5 Fysiikka ja kemia</p>	<p>2 ov</p>
--------------------------------------	--------------------

<p>Fysiikka 1, 1 ov Portfoliokurssi (työssäoppimistuloksia, materiaalioppia)</p> <p>Kemia 1, 1 ov Tuotteen elinkaari-projektityö</p>	
<p>Keskeinen sisältö</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ammattitaidon saavuttamiseksi ja työkyvyn ylläpitämiseksi tarvittavan fysiikan osaaminen - Viestintä- ja kuvataidealan kannalta keskeisten kemiallisten ilmiöiden tunteminen ja huomioon ottaminen omassa työskentelyssä sekä viestintä- ja kuvataidealla käytettävien aineiden asianmukainen käyttö, säilytys ja hävittäminen - elinkaariajattelu ja siihen liittyvä energiatalous - kokeellinen työskentely ja tulosten oikeellisuuden arviointi sekä tulosten dokumentointi

	<p>Opiskelussa tulisi ottaa huomioon oppilaan ammattitaidon kannalta keskeiset fysiikan ja kemian ilmiöt, esimerkiksi: miksi maalaus pohjustetaan, mihin kiinnikettä käytetään mustavalkokuvassa, mitä kipsille tapahtuu sen kovettuessa, mihin animaatio liike-illuusio perustuu jne.</p> <p>Kun oppilas kokoaa työväline-portfoliota käyttämiensä materiaalien selkokieliset, kuvalliset käyttöohjeet, tulisi erityisesti huomiota kiinnittää kuvataidealan tuotteiden merkintöjen opetteluun, niiden vaikutuksista terveyteen ja turvallisuuteen. Työssä tarvittavien kemikaalien säilyttämistä ja jätteiden hävittämistä, sekä suojavälineiden käyttöä opetellaan työssäoppimisjaksolla ja tutustumiskäynneillä oman alan ammattilaisten työtiloihin.</p> <p>Osa kemian opinnoista voidaan toteuttaa integroidusti muiden oppiaineiden kanssa, osa projektioppimisella. Kunkin opiskelijan tulisi osallistua projektityöhön, jossa ryhmä/pienryhmät tutustuvat jonkun yleisimmin käytettävän työskentelymateriaalin syntyyn ja hävittämiseen paikkakunnan tarjoamien mahdollisuuksien mukaan. Tutkittavan teemana voi olla mikä tahansa kuvataide-alan materiaali: sivellin, ohennin, kangas, paperi, savi. Aiheesta kerätään projektin aikana tietoa, tehdään testauksia ja mittauksia ja kootaan lopulta kuvallinen esitys aiheen elinkaaresta ja sen energiamuutoksista (esimerkiksi video, powerpointesitys, kuvasarja jne)</p>
--	---

Arviointitasot

<p>Kiitettävä, K5</p>	<p>Opiskelijan on osattava</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattinsa kannalta tärkeimmät fysiikan lainalaisuudet, esimerkiksi lämmön siirtyminen, ilman kosteus ja lämpölaajeneminen. - käyttää tarvitsemiaan sähkölaitteita turvallisesti ja taloudellisesti - työskennellä ergonomisesti, mitä varten hänen on tunnettava ergonomiaan liittyvää fysiikkaa - työssään ottaa huomioon ympäristön ja ammatin kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä - tunnettava tavallisimpien alkuaineiden ja yhdisteiden (esimerkiksi happi, typpi, vety, hiili ja sen oksidit, tärkeimmät hapot, emäkset, suolat, hiilihdyraatit, rasvat, valkuaisaineet) kemiallisia ominaisuuksia - säilyttää ja käyttää oikein sekä hävittää asianmukaisesti viestintä- ja kuvataidealalla tarvittavia aineita - työskentelyssään ottaa huomioon aineiden erityisominaisuudet niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta - tunnistaa ja tulkita viestintä- ja kuvataidealalla käytettävien aineiden ja materiaalien sekä viestintä- ja kuvataidealan tuotteiden merkinnöistä niiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osattava toimia tilanteen edellyttämällä tavalla. - työssään ja yksityiselämässä toimiessaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäten - kuvata jonkin viestintä- ja kuvataidealalla käytettävän/ valmistettavan tuotteen elinkaari ja siihen liittyvät energian muunnokset tehdä havaintoja ja mittauksia viestintä- ja kuvataidealaan liittyvistä keskeisistä fysiikan ja kemian ilmiöistä - tulkita fysiikan ja kemian mittaustuloksia ja tehdä niistä johtopäätöksiä
-----------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - arvioida saatujen mittaustulosten luotettavuutta, tarkkuutta ja mielekkyyttä - dokumentoida tulokset viestintä- ja kuvataidealan laatuvaatimusten mukaisesti ja esittää ne esimerkiksi taulukoina tai kuvaajina - itsenäisesti hankkia työskentelyssään tarvittavaa tietoa eri lähteistä, suhtautua tietoon kriittisesti ja muokata sitä käytännölliseen muotoon - soveltaa fysiikan ja kemian tietojaan käyttämällä taloudellisia ja ympäristöä säästäviä työtapoja ja tekniikoita
--	--

Hyvä, H3	<ul style="list-style-type: none"> - ammattinsa kannalta tärkeimmät fysiikan lainalaisuudet - käyttää tarvitsemiaan sähkölaitteita turvallisesti - työskennellä ergonomisesti - työssään ja yksityiselämässä toimiessaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäen - itsenäisesti hankkia työskentelyssään tarvittavaa tietoa eri lähteistä
----------	--

Arviointitasot, mukautettu arviointi	
--------------------------------------	--

Kiitettävä, K5 mukautettu	<p>Opiskelijan on osattava</p> <ul style="list-style-type: none"> - tunnistaa ammattinsa kannalta tavallisimpiin työtehtäviin liittyvät keskeiset fysiikan ja kemian ilmiöt ja lainalaisuudet - työskennellä aiheuttamatta vaaraa itselleen, muille tai ympäristölle ja käyttää turvallisesti ja taloudellisesti erilaisia laitteita, kuten sähkölaitteita - säilyttää ja käyttää työssään tarvittavia kemikaaleja oikein ja hävittää jätteet asianmukaisesti - tunnistaa ja tulkita viestintä- ja kuvataidealalla käytettävien keskeisten aineiden ja materiaalien merkinnöistä niiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osattava toimia merkintöjen edellyttämällä tavalla - kuvata jonkin tuotteen elinkaari - tehdä ohjeen mukaan harjoiteltuja mittauksia, kirjata mittaustulokset ja laatia tuloksista luettava raportti
---------------------------	---

Hyvä, H3 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - saavuttaa osan oppiaineen perustiedoista ja –taidoista ohjattuna - tunnistaa ohjattuna joitakin tavallisimpia omaan alaan liittyviä fyysikaalisia ja kemiallisia ilmiöitä - opiskelijalla on käsitys siitä miten fysiikka ja kemia liittyvät hänen ammattialaansa (esim. lämpölaajeneminen ja pH) - osaa ohjattuna tehdä yksinkertaisia, helppoja fysiikan ja kemian harjoitustöitä - osaa yksilöllisesti ohjattuna käyttää ja säilyttää työtehtävissä tarvittavia aineita ja työvälineitä oikein ja hävittää jätteet ohjeiden mukaisesti - tunnistaa joitakin keskeisiä oman alan aineryhmiä - tunnistaa varoitusmerkit ja tietää niiden merkityksen - noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita ja ymmärtää niiden merkityksen pääpiirteittäin - hallitsee sähköturvallisuusmääräysten pääkohdat - osaa käyttää varovaisesti, työturvallisuusmääräyksiä noudattaen myrkyllisiä ja syövyttäviä aineita - osaa yksilöllisesti ohjattuna tehdä omalla ammattialalla tarvittavia mittauksia
---------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - tunnistaa joitakin tavallisimpia omaan alaan liittyviä fysikaalisia ja kemiallisia ilmiöitä - tietää tavallisimmat energiamuodot
Tyydyttävä, T1 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - hallitsee joitakin oppiaineen perustietoja ja –taitoja tuettuna - hänellä on jonkinlainen käsitys siitä, miten fysiikka ja kemia liittyvät hänen ammattialaansa - osaa yksilöllisesti ohjattuna tehdä yksinkertaisia, helppoja kemian harjoitustöitä (esim. pintajännityksen havainnollistaminen nastan avulla) - tunnistaa varoitusmerkit ja ymmärtää niiden merkityksen - noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita - käyttää sähkölaitteita varovasti - osaa yksilöllisesti ohjattuna käyttää varovaisesti myrkyllisiä ja syövyttäviä aineita - tietää, että on olemassa erilaisia jätteitä

13.6 Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto	1 ov
--	-------------

Keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä ja EU-kansalaisena toimiminen - kotitalouksien ja yritysten toimimisen keskeinen vaikutus Suomen kansantalouteen - työyhteisön jäsenenä ja työmarkkinoiden menettelytapojen mukaan toimiminen <p>Opetus tulisi toteuttaa muihin oppiaineisiin integroituna ja vaihtoehtoisia opetusmenetelmiä (=työssäoppiminen, lähiopetus, itsenäinen opiskelu, itsenäisen opiskelun ohjaus ja tuki...) kokeillen.</p> <p>Jokaisella oppilaitoksen opintojaksolla tulisi lopuksi käydä läpi palautteenanto. Palaute voi olla kirjallinen, suullinen tai visuaalinen oppilaasta ja kurssin sisällöstä riippuen. Palautteenannon tavoitteena on kehittää oppilaan omia oppimismenetelmiä ja auttaa ymmärtämään oikeus hyvään opetukseen osana oppilaan henkilökohtaisia oikeuksia.</p> <p>Kansalisoikeuksiin ja velvollisuuksiin tulisi tutustua erilaisiin ajankohtaisiin ilmiöihin reagoiden ja oman alan verotukseen käytännössä tutustuen. Perustiedot ja –valmiudet verotuksesta ja Suomen sosiaaliturvasta tulisi antaa käytännön harjoituksin ja koota osaksi omaa työllistymisportfoliota Kuluttajakäyttäytymistä ja sen vaikutusta kansantalouteen tutkitaan mm. muiden kurssien yhteydessä tehtävien materiaalien hinta-laatu vertailujen kautta.</p> <p>Opintojaksolla tulisi hyödyntää oppilaitoksen ulkomaisia yhteyksiä erityisesti muihin EU-maihin ja pohtia opiskelijan mahdollisuuksia työskennellä kansainvälisillä työmarkkinoilla. Opintojaksolla tulisi toteuttaa jonkin oppilaitoksen ja opiskelijan opinnoissa ajankohtaisen projektin projektirahoituksen hakeminen (esimerkiksi EU-rahoitus ja siihen tutustuminen).</p>
-------------------	--

Arviointitasot	
Kiitettävä, K5	<p>Opiskelijan tulee</p> <ul style="list-style-type: none">- osata toimia aktiivisesti oppilaitoksessaan ja muissa opiskeluunsa liittyvissä toimintaympäristöissä, kuten toisissa oppilaitoksissa, työyhteisöissä ja ulkomaisessa opiskelijavaihdossa- tuntee opiskeluunsa sekä omaan ikäkauteensa liittyvät oikeudet ja velvollisuudet sekä kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet, ymmärtää yhteiskunnallinen vastuunsa ja toimia sen mukaisesti- osata toimia yhteiskunnan osallistuvana jäsenenä- tietää keskeisiltä osin EU:n toiminta ja sen vaikutus kansalaisen toimintaan- osata hoitaa omaa talouttaan ja taloudelliset velvoitteensa, kuten verot- ymmärtää verojen merkitys hyvinvointipalvelujen rahoituslähteenä sekä tuntee Suomen sosiaaliturva, niin että hän osaa hakea sitä tarvitessaan- ymmärtää kotitalouksien ja yritystoiminnan vaikutus työllisyyteen sekä kansantalouteen, niin että hän edistää niitä kuluttajana ja asiakaspalvelijana- ymmärtää Suomen asema suhteessa muihin maihin ja ottaa toiminnassaan huomioon kestävän kehityksen periaatteet- osata hakeutua aktiivisesti työmarkkinoille tai johonkin kansalais-toimintaan- osata työllistyäkseen esitellä osaamisensa työnantajille tai sidosryhmille ryhtyessään yrittäjäksi, jolloin hänen on osattava arvostaa ammattiaan ja ammattitaitoaan- ottaa toiminnassaan huomioon, että kaikilla ihmisillä on samat kansalaisoikeudet ja –velvollisuudet- tuntee työmarkkinoiden toiminnan periaatteet, toimintatavat ja keskeiset sopimusmenettelyt, niin että hän osaa tehdä alansa työsopimuksen ja huolehtia oikeuksistaan ja vastuistaan työyhteisön jäsenenä- tuntee oikeutensa kansainvälisillä ja osata hakea työtä erityisesti EU-maista.
Hyvä, H3	<ul style="list-style-type: none">- tuntee opiskeluunsa sekä omaan ikäkauteensa liittyvät oikeudet ja velvollisuudet sekä kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet, ymmärtää yhteiskunnallinen vastuunsa- osata toimia yhteiskunnan osallistuvana jäsenenä- osata hoitaa omaa talouttaan- ymmärtää verojen merkitys- ottaa toiminnassaan huomioon, että kaikilla ihmisillä on samat kansalaisoikeudet ja –velvollisuudet
Tyydyttävä, T1	Vrt. K5, mukautettu

Arviointitasot, mukautettu arviointi	
Kiitettävä, K5 mukautettu	Opiskelijan on <ul style="list-style-type: none">- osattava toimia oppilaitoksessaan ja työssäoppimispaikoissa niiden sääntöjen mukaisesti- osattava toimia opiskeluunsa ja omaan ikäkauteensa liittyvien oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti- osattava toimia yhteiskunnan jäsenenä kansalaisen perusoikeuksien ja velvollisuuksien mukaisesti- osattava ohjattuna suunnitella omaa talouttaan ja huolehtia siihen liittyvistä velvoitteista- tunnettava oikeutensa ja velvollisuutensa työntekijänä ja osattava hakea työtä, tehdä osaltaan työsopimus sekä noudattaa siinä soveltuvia asioita- osattava pohtia omaa kuluttajakäyttäytymistään ja sen vaikutusta työllisyyteen ja kansantalouteen- osattava ohjattuna etsiä tietoa EU:n päätöksenteosta ja työmarkkinoista.
Hyvä, H3 mukautettu	Opiskelijan on osattava <ul style="list-style-type: none">- ohjattuna toimia oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikoissa niiden sääntöjen mukaisesti- ohjattuna toimia opiskeluunsa ja omaan ikäkauteensa liittyvien oikeuksien mukaisesti
Tyydyttävä, T1 mukautettu	Opiskelijan on osattava <ul style="list-style-type: none">- yksilöllisesti tuettuna toimia oppilaitoksessaan ja työssäoppimispaikoissa niiden sääntöjen mukaisesti- yksilöllisesti tuettuna toimia opiskeluunsa ja omaan ikäkauteensa liittyvien oikeuksien mukaisesti

13.7 Liikunta ja terveystieto	2 ov
--------------------------------------	-------------

Liikunta 1, 1 ov Terveystieto 1, 1 ov
--

Keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none"> - henkilökohtaisen liikuntaohjelman laatiminen, noudattaminen ja seuranta - liikunnan eri muotojen harjoittaminen erilaisissa ympäristöissä - terveyttä ylläpitävä toiminta työssä ja vapaa-aikana sekä työperäisten riskitekijöiden ja tapaturmien ehkäiseminen <p>Jokaiselle opiskelijalle tulisi tehdä liikunnan ohjaajan kanssa henkilökohtainen liikuntaohjelma koko opiskelun ajaksi. Liikunnassa tulisi hyödyntää oppilaitoksen omia tiloja (mm. uiminen, ratsastus, voimistelu, tanssi, joukkuepelit...) ja ympäristön tarjoamia mahdollisuuksia (ulkoilu, vaellusreitit, Pajulan liikuntaopisto jne.)</p> <p>Liikuntaohjelmissa tulisi ottaa huomioon myös oppilaan tulevat työskentelytavat, niissä piilevät mahdolliset riskit ja riskien ennaltaehkäisy. Esi-merkkeinä: opiskelija, joka käyttää tulevassa ammatissaan erilaisia liittimiä, tulisi olla tietoinen ulkoilun merkityksestä terveydelle, raskasta fyysistä työskentelyä vaativan taiteenalan tekijän tulee olla tietoinen levon tarpeesta ja eri lihasryhmien tasapainoisesta harjoittamisesta, monipuolisen ravinnon ja oikeiden energiamäärien merkityksestä hyvinvoinnille jne.</p>
-------------------	---

Arviointi

Kiitettävä, K5	<p>Liikunta Opiskelijan osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskeiset taidot ja tiedot terveellisen ja liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi - laatia itselleen henkilökohtaisen liikuntaohjelman, noudattaa sitä ja arvioida sen vaikutuksia hyödyntää liikuntaa oman terveytensä, hyvinvoinninsa ja toiminta- ja työkykynsä ylläpitäjänä ja edistäjänä - toiminnallaan ja tiedoillaan osoittaa ymmärtävänsä toisaalta liikunnan ja terveyden ja toisaalta terveyden ja toiminta- ja työkyvyn väliset yhteydet ja kykenee arvioimaan toiminta- ja työkykyään eri menetelmillä - hankkia monipuolisen liikunnan avulla terveyttä, mielihyvää ja myönteisiä kokemuksia ja elämyksiä erilaisissa ympäristöissä kaikkina vuodenaikoina - arvioida saamiaan kokemuksia ja elämyksiä - olla vastuuntuntoinen ja ottaa toiset huomioon vuorovaikutustilanteissa - noudattaa sopimuksia ja aikatauluja, ottaa vastuuta ja auttaa toisia liikunta- ja muissa tilanteissa. <p>Terveystieto Opiskelija osaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - toiminnallaan ja tiedoillaan osoittaa kykyä ja halua ylläpitää ja edistää terveyttä
----------------	---

	<ul style="list-style-type: none">- osoittaa ymmärtävänsä, mikä merkitys mielenterveydellä, ihmissuhteilla ja seksuaalisuudella on yksilön toimintakykyyn, sekä osoittaa tuntevansa tupakoinnin ja päihteiden vaikutuksen terveyteen- ehkäistä terveyttä kuluttavia ja edistää terveyttä uudistavia tekijöitä- osoittaa olevansa tietoinen liikunnan, ravinnon ja terveyden välisistä yhteyksistä- tunnistaa työn ja terveyden väliset yhteydet ja ammattialansa kannalta keskeiset kuormitustekijät ja osaa kehittää työskentelytapojaan ja työympäristöään turvalliseksi ja terveelliseksi yhteistyössä muiden kanssa- hallita työnsä tavallisimmat ensiaputilanteet ja työnsä ergonomiset vaatimukset- osaa käyttää työterveyshuollon palveluita ja työ- ja työpaikkaliikunnan mahdollisuuksia työkyvyn ylläpitämiseksi
--	---

Hyvä, H3	<ul style="list-style-type: none">- keskeiset taidot ja tiedot terveellisen ja liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi- laatia itselleen henkilökohtaisen liikuntaohjelman- hankkia monipuolisen liikunnan avulla terveyttä, mielihyvää ja myönteisiä kokemuksia ja elämyksiä erilaisissa ympäristöissä kaikkina vuodenaikoina- noudattaa sopimuksia ja aikatauluja, ottaa vastuuta ja auttaa toisia liikunta- ja muissa tilanteissa. - toiminnallaan ja tiedoillaan osoittaa kykyä ja halua ylläpitää ja edistää terveyttä- on tietoinen liikunnan, ravinnon ja terveyden välisistä yhteyksistä- osaa käyttää työterveyshuollon palveluita ja työ- ja työpaikkaliikunnan mahdollisuuksia työkyvyn ylläpitämiseksi
----------	---

Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä K5, mukautettu
----------------	--------------------------------

Arviointi, mukautettu	
-----------------------	--

Kiitettävä, K5 mukautettu	<p>Opiskelijan on</p> <ul style="list-style-type: none">- osattava ohjattuna laatia itselleen henkilökohtainen liikuntaohjelma ja osattava toteuttaa sitä- osattava toimia terveyttä edistävällä tavalla ja kyettävä arvioimaan toiminta- ja työkykyään jollakin menetelmällä- noudatettava sopimuksia ja aikatauluja tai sovittava muutoksista sekä tehtävä oma osuutensa liikunnassa ja muissa tilanteissa- osoitettava olevansa tietoinen terveyttä edistävästä tavoista ja tottumuksista- osattava tunnistaa ammattialansa kannalta keskeiset kuormitustekijät- osattava kehittää ohjattuna työtapojaan ja työympäristöään turvalliseksi ja terveelliseksi yhteistyössä muiden kanssa- osattava hakea apua ja ohjausta terveyden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi.
---------------------------	--

Hyvä, H3, mukautettu	<i>Kesken!</i>
----------------------	----------------

Tyydyttävä, T1, mukautettu	<i>Kesken!</i>
----------------------------	----------------

13.8 Taide ja kulttuuri	1 ov
--------------------------------	-------------

Keskeinen sisältö	<ul style="list-style-type: none">- osallistuminen paikkakunnan tai koulu yhteisön taide-elämään ja kulttuuritapahtumiin- viestintä- ja kuvataidealan perinteeseen tutustuminen ja sen hyödyntäminen- oman tuotoksen tekeminen ja ympäristötietoisuus <p>Opintojakso tulisi suorittaa pääosin elämyksellisenä projektioppimisena. Opintojaksolla osallistutaan johonkin paikkakunnan tai koulu-yhteisön kulttuuritapahtumaan sekä yleisönä että tekijänä.</p>
-------------------	---

Arviointitasot

Kiitettävä, K5	<p>Opiskelijan</p> <ul style="list-style-type: none">- tulee osallistua aktiivisesti taide- ja kulttuuriharrastuksiin ja uudistaa oman koulu yhteisönsä kulttuuria esimerkiksi osallistumalla yhteisön esteettisen, visuaalisen ja auditiivisen ilmeen kehittämiseen ja ylläpitämiseen- tulee ymmärtää taiteen merkitys omassa elämässään ja tuntee sen ilmenemismuotoja monikulttuurisessa yhteiskunnassa- on osattava myös hankkia ja käsitellä median välittämää tietoa- on osattava hyödyntää viestintä- ja kuvataidealan perinteitä ammattialansa tehtävissä ja arvostettava niitä- on osattava ottaa huomioon omassa toiminnassaan asiakkaan kulttuuriin liittyviä arvoja, jolloin hänen tulee olla tietoinen siitä, että taide ilmenee eri kulttuureissa erilaisena- tulee osata tehdä omien ajatuksiensa ja mielikuviansa avulla jokin taiteen tai taiteiden tuotos, jolloin hänen tulee osata edetä tiedon hankinnasta ja ideoinnista valmiiseen tuotokseen- on osattava ottaa huomioon materiaalien valinnassaan ja työskentelyssään ekologisen kestävyuden vaatimuksia- on osattava arvioida omaa ja muiden työskentelyä ja tuotoksia ja käyttää saamaansa palautetta työskentelynsä kehittämiseen- on osattava tunnistaa työ- ja elinympäristönsä esteettisiä ominaisuuksia ja osattava arvioida niiden vaikutuksia elämän laatuun.
----------------	---

Hyvä, H3	<ul style="list-style-type: none"> - opiskelija osallistuu taide- ja kulttuuriharrastuksiin - on osattava myös hankkia ja median välittämää tietoa - tulee osata tehdä omien ajatuksiensa ja mielikuviansa avulla jokin taiteen tai taiteiden tuotos - on osattava arvioida omaa työskentelyä ja tuotoksia
----------	--

Tyydyttävä, T1	Vrt. Kiitettävä K5, mukautettu
----------------	--------------------------------

Arviointitasot, mukautettu

Kiitettävä, K5 mukautettu	<p>Opiskelijan on osattava</p> <ul style="list-style-type: none"> - osallistua paikkakuntansa taide- ja kulttuuritapahtumiin - ohjattuna osallistua viihtyisän ja toimivan kouluyhteisön ja työympäristön kehittämiseen - ohjattuna hankkia tuotoksiaan varten median välittämää tietoa ja arvioida sitä - omassa toiminnassaan ottaa huomioon työn tai palvelutilanteen kannalta keskeisiä asiakkaan kulttuuriin liittyviä arvoja - ottaa työskennellessään huomioon energian ja luonnonvarojen säästäminen mm. materiaalien valinnassa - ohjattuna luoda itselleen ja ammattialalleen sopivimmalla tavalla käsin tai muita tapoja käyttäen jokin omia ajatuksiaan, tunteitaan ja mielikuviaan ilmaiseva tuote
------------------------------	---

Hyvä, H3 mukautettu	<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> - tutustuu yksilöllisesti ohjattuna alueensa kulttuuritarjontaan - ohjattuna osallistuu kotiseutunsa kulttuurielämään - ohjattuna ymmärtää kuvataidealan osana laajempaa kokonaisuutta - ohjattuna huomioi työskentelyssään ympäristönäkökulmia - ilmaisee itseään jollakin kuvallisen ilmaisun keinolla
Tyydyttävä, T1 mukautettu	<ul style="list-style-type: none"> - yksilöllisesti avustettuna tutustuu alueensa kulttuuritarjontaan - yksilöllisesti avustettuna osallistuu kotiseutunsa kulttuurielämään - yksilöllisesti avustettuna ilmaisee itseään jollakin kuvallisen ilmaisun keinolla

13.9 Yhteiset opinnot: valinnaiset opinnot vesiliikunta ja ratsastus		4 ov
Keskeinen sisältö	<p>Kaarisillan tilat ja toiminta antavat erinomaiset mahdollisuudet yhteisten pakollisten aineiden aihealueiden syventämiseen taiteen ja kulttuurin sekä liikunnan ja terveystiedon alueella.</p> <p>Liikunnan ja terveystiedon alueella voidaan järjestää esimerkiksi seuraavat työpajamuotoiset kurssit; vesiliikunta 2 ov ja ratsastus 2 ov.</p>	
Arviointi	Suoritusmerkintä	